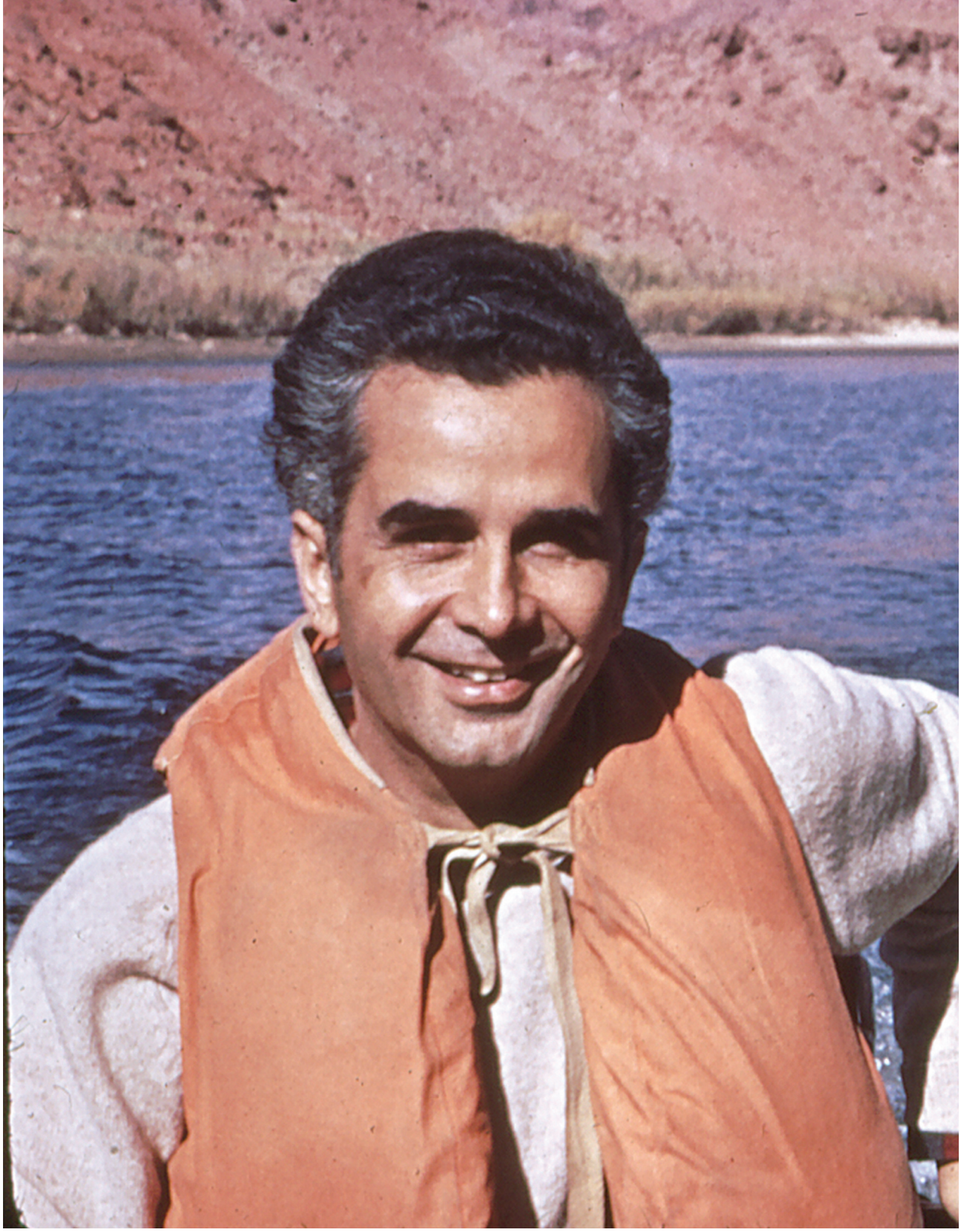

NICOLAE SIMIONESCU

ARHITECTUL ȘCOLII ROMÂNEȘTI
DE BIOLOGIE CELULARĂ

NICOLAE SIMIONESCU

**ARHITECTUL ȘCOLII ROMÂNEȘTI
DE BIOLOGIE CELULARĂ**

Ion Longin Popescu
editor coordonator

Fundația Națională pentru Știință și Artă
București / 2025

*Imagini și texte
selectate din
arhiva personală
de
Maya Simionescu și Ileana Mânduțeanu*

Coperta
Raluca Simionescu

Machetare / prelucrare imagini
Anna Mária Orbán

**Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a
României**
SIMIONESCU, NICOLAE
Arhitectul Școlii Românești de Biologie Celulară
/ - București:
Fundatia Națională pentru Știință și Artă, 2024

ISBN 978 606 555 345 3

PREFAȚĂ	– Prof. Leonida Gherasim, MO Academia Română / 13
ARGUMENT-	Ion Longin Popescu / 17
DATE BIOGRAFICE	/ 20
PAGINI DE DEMULT - DOCTORUL DE PĂPUȘI	/ 23
COPILĂRIA	/ 23
ANII DE LICEU...	
	Ne povestește colegul de școală Paul Georgescu / 26
STUDENTIE	/ 30
TÂNĂRUL DOCTOR	/ 31
INSTITUTUL DE ENDOCRINOLOGIE	/ 32
	„Dragă Simionescu, nu te vrea partidul...”- Ștefan Milcu / 32
	Întâlnirea cu Prof. G. Palade / 36
PERIOADA AMERICANĂ	/ 38
	Între Palade și Gunter Barr / 38
	Universitatea Rockefeller – o scenă a permanentei căutări / 40
	Universitatea Yale – Profesorul / 45
	Premii și Distincții / 48
	”Invited Speaker”/Președinte / membru in comitetul de organizare la Congrese Internaționale / 49
	Consultant al unor instituții științifice, membru în colegii editoriale și societăți științifice internaționale / 49
O VIZIUNE LUMINOASĂ: OPERA LUI NICOLAE SIMIONESCU	
	Înființarea Institutului de Biologie și Patologie Celulară / 51
	Ca un scut în calea sistemului / 51
	Engleza, Emigrantul și Dolarii / 53
	IBPC-”al 51-lea Stat al SUA” – Glenn Schwaitzer / 56
	Un pionier al... Estului Sălbatic / 57
	Simionescu și Arta Soluțiilor / 58
	Al doilea... unicat: Biobaza / 61
	Supărarea securistului Manea și a tovarășei de la partid / 62

Contribuțiile științifice ale lui Nicolae și ale Mayei Simionescu definite de marele lor mentor, George Emil Palade și de marele savant și prieten american, Guido Majno / 65

Profesor George Palade / 65

Noi trasori / 65

Recunoașterea mondială / 67

Contribuții generale la literatura științifică / 67

Cercetarea în ateroscleroză / 68

La Columbia College of Physicians and Surgeons / 68

IBPC după 1989 / 68

Academia Română / 69

Profesor Guido Majno / 69

CA O FLACARĂ ÎN VIAȚA CETĂȚII – SOCIETATEA NAȚIONALĂ DE BIOLOGIE CELULARĂ (SNBC), SAU RENUNȚAREA LA ”IMUNITATE” / 71

Departa de limba de lemn a vremii / 72

Cuvânt Nicolae Simionescu la Sesiunile SNBC:

1982 - Sesiunea de Inaugurare – București / 73

1985 - Târgu Mureș / 73

1986 - Craiova / 73

1989 - Constanța / 74

1994 - Constanța / 74

1989 - Iunie - Cuvântul Prof. Nicolae Simionescu la Simpozionul „Mihai Eminescu – Un secol de nemurire”: comemorarea în IBPC a 100 de ani de la moartea lui Mihai Eminescu. Răspuns la întrebarea unui lider de Sindicat ”ce rost are” comemorarea lui Eminescu la un institut de cercetare? / 75

ACADEMIA ROMÂNĂ - PROPUNERI DE REFORMĂ A CERCETĂRII / 80

Managementul General / 80

Sistemul Instituțional / 81

Un nou sistem de Finanțare; introducerea granturilor competitive / 82

Resursele Umane / 83

Cooperarea Internațională / 83

**EXTRAORDINARUL DE FIECARE ZI – EVOCĂRI – UN POSIBIL
PREMIU NOBEL / 84**

ELOGII – AMINTIRI – OMAGIU / 86

Maya Simionescu, – soție: Nicolae Simionescu: prin propriile cuvinte...
prin cuvintele contemporanilor...

I. Nicolae Simionescu: Omul / 87

II. Nicolae Simionescu: Ctitorul Geneza Institutului de Biologie și
Patologie Celulară povestită de Nicolae Simionescu / 89

III. Nicolae Simionescu: Fondatorul Societății Naționale de Biologie
Celulară / 94

IV. Nicolae Simionescu : Cercetătorul – Profesorul / 96

V. Nicolae Simionescu : Membru al Academiei Române (1990)
Vicepreședinte (1994-1995) / 99

VI. Nicolae Simionescu: Romanticul Gânditor / 101

Vlad Simionescu, fiu: O poveste... chinezească / 102

Dan Simionescu, fiu: Grațiosul prim violonist al științei / 105

Adriana Simionescu, nepoata: DADDY / 107

George E. Palade: Nicolae Simionescu - O viziune exigentă, dar
luminoasă, pentru viitorul Științelor Biomedicale în România / 114

Educația

Începuturile activității de cercetare

Perioada Rockefeller

Studiul endoteliului continuu

Descoperirea canalelor transendoteliale

Perioada Universității Yale

Un nou institut în București

Microdomenii diferențiate

În loc de concluzii

Guido Majno

Nicolae Simionescu a fost un cetățean al planetei, dar el a fost în primul rând Român prin toată ființa sa, până la ultima sa celulă / 121

Nicolae Cajal

Nicolae Simionescu este și va continua să fie cu noi
("Academica", ian. 1996) / 124

Ion Juvara -August 1983 / 126

Ștefan Milcu - (1980/1996) / 127

Constantin Popa

Întâlnirea mea cu Profesorul Nicolae Simionescu
("Academica", ian. 1996) / 128

Gheorghe Benga

O dăruire fără margini – UMF Cluj-Napoca
("Academica", ian. 1996) / 136

Ștefan Șandor

Mereu viu, printre noi Ștefan Șandor – Universitatea din Timișoara
("Academica", ian. 1996) / 137

Radu Deac

Un creator de instituții – UMF Târgu Mureș
("Academica", ian. 1996) / 139

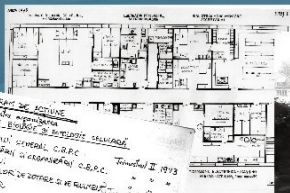
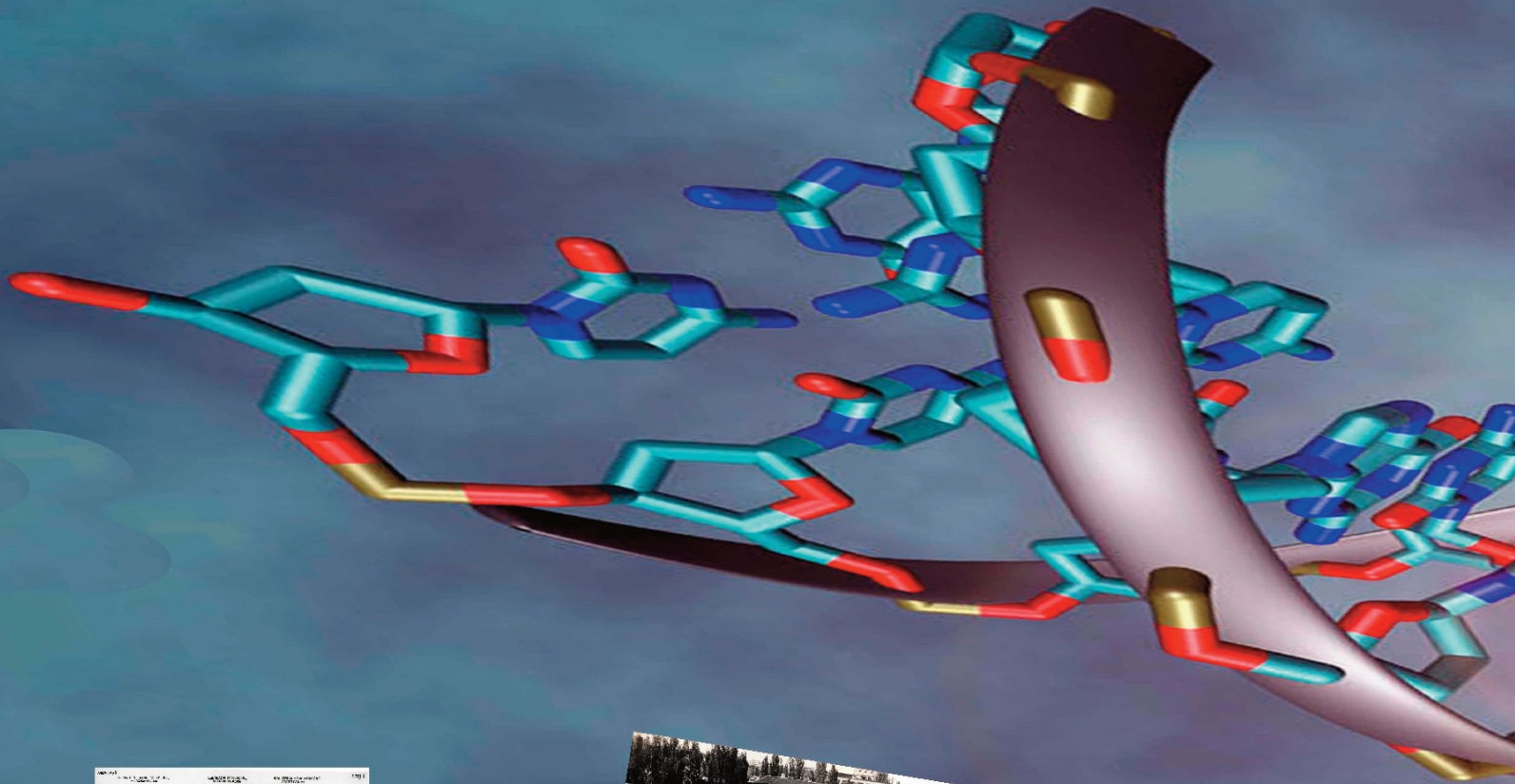
Andrei Sulica

Acad. Nicolae Simionescu – promotorul reformei cercetării științifice.
Introducerea Sistemului de Granturi competitive pentru prima oară în
România – în Academia Română
("Academica", ian. 1996) / 140

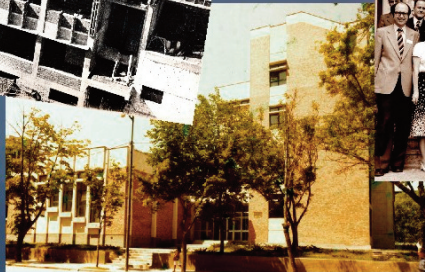
POEZII Nicolae Simionescu (selecție) / 144

Curriculum Vitae - Nicolae Simionescu / 156

ALBUM DE FOTOGRAFII / 167

SCHEMATA DE PROIECTARE
 PENTRU BUCUREȘTI
 I. 1. Să se realizeze un proiect de amenajare a spațiului urban în jurul C.A.P.C.
 2. Să se realizeze un proiect de amenajare a spațiului urban în jurul C.A.P.C.
 3. Să se realizeze un proiect de amenajare a spațiului urban în jurul C.A.P.C.
 4. Să se realizeze un proiect de amenajare a spațiului urban în jurul C.A.P.C.
 5. Să se realizeze un proiect de amenajare a spațiului urban în jurul C.A.P.C.
 II. 6. Să se realizeze un proiect de amenajare a spațiului urban în jurul C.A.P.C.
 7. Să se realizeze un proiect de amenajare a spațiului urban în jurul C.A.P.C.
 8. Să se realizeze un proiect de amenajare a spațiului urban în jurul C.A.P.C.
 9. Să se realizeze un proiect de amenajare a spațiului urban în jurul C.A.P.C.
 III. 10. Să se realizeze un proiect de amenajare a spațiului urban în jurul C.A.P.C.
 11. Să se realizeze un proiect de amenajare a spațiului urban în jurul C.A.P.C.

Cu cele trei decenii de activitate științifică și de cercetare de înalt nivel
 științific, este firesc să găsim în rândurile noastre oameni de știință
 de mare valoare.

George I. Palanca

PREFAȚĂ

Publicarea unui volum de Evocări, Amintiri, Elogii și despre viața și activitatea Acad. Nicolae Simionescu – mare personalitate medicală românească și internațională – reprezintă un eveniment foarte binevenit pentru viața științifică și culturală din țara noastră.

Acad. Nicolae Simionescu, prin activitatea sa complexă de Profesor, Cercetător și Creator de Instituții, se înscrie în lista Marilor Români care fac parte din patrimoniul medical național și mondial: Victor Babeș, Gheorghe Marinescu, Daniel Danielopolu, George Emil Palade – premiul Nobel pentru Biologie și Medicină.

Despre viața și activitatea sa scriu în prezentul volum, cu sensibilitate și înțelepciune, personalități de vârf ale biologiei celulare din SUA și Europa, personalități de prim rang ale vieții științifice naționale, colegi de cercetare și prieteni și, nu în ultimul rând, Familia, totdeauna motorul vieții. Sunt memorabile paginile scrise de George Emil Palade, care i-a fost mentor în activitatea științifică și care subliniază calitatea excepțională de cercetător original și exigent. Colaborarea cu Nicolae Simionescu și Maya Simionescu a adus progrese importante în biologia celulară. Acad. Ștefan Milcu, Acad. Nicolae Cajal, Acad. Theodor Burghel, Prof. Dr. I. Juvara aduc mărturii în cuvinte alese asupra medicului și cercetătorului de vocație Nicolae Simionescu.

În volumul actual, paginile de jurnal ale lui Nicolae Simionescu descriu în cuvinte simple și pline de înțeles perioada de vis și lupta de aproape 20 de ani de a gândi, organiza și dezvolta un Institut de Cercetare Biomedicală în România. Acad. Maya Simionescu, soție și colaborator, zilnic în laborator și cercetare, evocă în cuvinte sensibile Omul Nicolae Simionescu și domeniile în care prin activitatea sa vastă rămâne mereu prezent în viața științifică românească.

Am fost într-un fel contemporan cu Nicolae Simionescu și de multe ori viețile noastre s-au intersectat. Astfel, am cunoscut Omul și enormele sale resurse și calități. Numele de Nicolae Simionescu l-am auzit prima dată în sălile de Anatomie de la subsolul Facultății de Medicină București, unde eram în toamna anului 1947 student-boboc al Facultății. Studenții anului I erau repartizați pentru lucrările practice de anatomie în săli conduse de un cadru didactic cu titlul de Conferențiar sau Șef de Lucrări. Studenții își schimbau părerile asupra dificultăților întâlnite în studiul anatomiei și disecției și a posibilităților de a le depăși. Mai mulți colegi mi-au spus că la sala 3 era o persoană foarte tânără șef de sală, cu mare talent didactic, apropiat de studenți. Colegii din sălile 1 și 2 mergeau în timpul programului pentru a audia prelegerile și explicațiile întotdeauna clare și ușor de înțeles. Împreună cu câțiva colegi, am mers de numeroase ori la lucrările din sala 3. Am fost impresionat de tânărul universitar – student în anul IV-, preparator universitar Nicolae Simionescu, căruia Prof. Dr. Gr. T. Popa îi încredințase o activitate didactică de grad înalt. Profesorul Gr. T. Popa a recunoscut inteligența, sânguința și activitatea didactică a viitorului Profesor Nicolae Simionescu.

În anii care au trecut repede, înainte de 1970, am obținut informații despre activitatea medicală a lui Nicolae Simionescu. A fost prezent ca asistent, șef de lucrări și conferențiar la Anatomie la Facultatea de Medicină și a lucrat în același timp în echipa chirurgicală a Profesorului I. Juvara. Din 1957 a trecut în cercetare, ulterior șef al laboratorului Morfopatologie al Institutului de Endocrinologie C.I. Parhon. A renunțat la activitatea didactică în care excela prin cunoștințe și talent pentru activitate exclusivă de laborator de morfopatologie, mai aproape de misterele celulei umane. În noul domeniu de activitate a excelat prin lucrări de cercetare de mare valoare publicate în țară și străinătate. A obținut sprijinul Profesorului George Emil Palade și recomandările Profesorului I. Juvara, Acad. Ștefan Milcu și Acad. Th. Burghele pentru o bursă de cercetare în SUA. A urmat o activitate strălucită de cercetare a familiei Nicolae și Maya Simionescu la Rockefeller Institute, Yale University și Columbia College. În universități și centre de cercetare, Nicolae și Maya Simionescu au descoperit laboratoare de vis, teme de cercetare originale, activitate necontrolată de orar, mediu în care a putut lucra și visa. Succesele au venit repede, încât după 1974 ambii au devenit profesori de biologie celulară și cercetători experimentați, cunoscuți în mediul științific internațional.

După 1974 l-am reîntâlnit pe Nicolae Simionescu la Ministerul Învățământului, unde se discuta planul unui Institut de Cercetare Biomedicală. L-am perceput ca o personalitate complexă și deschisă, prezentând în amănunt planul viitorului Institut, detaliile laboratoarelor, instrumentele de cercetare necesare, selecția viitorilor cercetători. Apărea ca o personalitate hotărâtă și echilibrată, cu dorința de a iniția noi direcții în cercetarea și în viața universitară. L-am apreciat hotărârea de a crea în România în orice împrejurări Instituții de Cercetare model, asemănătoare Institutelor de mare excelență din SUA.

Ne-am apreciat reciproc prin idei și simpatii. Am fost fericit în anul 1979 să particip la inaugurarea Institutului de Biologie și Patologie Celulară. Prezenți la acest eveniment, George Emil Palade și mari personalități din Europa și SUA au dat strălucire momentului. Viața științifică din Institut a progresat din 1975, în ciuda condițiilor materiale dure. Participarea mea relativ frecventă la ședințele științifice ale Institutului mi-a permis o mai bună cunoaștere a lui Nicolae Simionescu: spiritul, rigoarea, sensibilitatea și hotărârea de activitate de cercetare și organizare.

După 1989, întâlnirile cu Nicolae Simionescu au devenit frecvente; discutăm despre direcții de dezvoltare în învățământul universitar medical, despre oameni și valoarea lor științifică, despre Institute și locul lor potrivit în universitate.

Pentru viața medicală și universitară, pentru cercetarea din țara noastră, viața și activitatea Acad. N. Simionescu reprezintă un exemplu strălucit de urmat. A fost un cercetător de vocație, muncitor, pasionat și original. A lăsat în urmă o operă științifică în care celula endotelială, structura și funcțiile sale sunt esențiale în procesul de aterogeneza și în patologia cardiovasculară.

A creat Institutul, pregătind în același timp tineri cercetători – în țară și în străinătate, precum și structura și tehnicile de cercetare. A definit obiectivele de cercetare, rolul echipei multidisciplinare, premise pentru succesul cercetării. Acad. N. Simionescu s-a dovedit a fi un organizator desăvârșit, Institutul și activitatea lui și a soției lui au impulsionat introducerea disciplinei de biologie celulară în Universități de Medicină, ulterior înființarea și activitatea Societății Române de Biologie Celulară în țara noastră.

În prezent, sunt implicați în cercetare și învățământ în domeniul Biologiei Celulare peste 400 de persoane: medici, chimiști, biologi, fizicieni.

Viața și activitatea Acad. N. Simionescu sunt legate de conceptul de Profesor și Școală. A fost întotdeauna un Elev dornic de a ști cât mai mult și ca Profesor dornic de a transmite cunoștințe și experiență. Cunoscându-i în mare parte viața și activitatea lui Nicolae Simionescu, creionez și admir Omul. A fost un mare intelectual, exemplu de responsabilitate, determinare, exigență, modestie și sensibilitate. Titlurile academice, premiile naționale și internaționale, notorietatea în mediile științifice nu l-au schimbat – a rămas o personalitate luminoasă greu de egalat.

Volumul de față acoperă în relativ puține pagini mărturiile contemporanilor privind spiritul, activitatea și realizările unui mare Universitar și Cercetător.

Prof. Dr. L. Gherasim
Membru de onoare al Academiei Române.

ARGUMENT

Nicolae Simionescu - un patriot de Premiul Nobel

S-a vorbit mult, după Decembrie 1989, despre oamenii de cultură, literații și artiștii care s-au opus regimului de dictatură, implacabilele cenzuri comuniste. S-a spus că menținerea Uniunilor de Creație, apariția unor poeți, prozatori, pictori și muzicieni de mare valoare, precum și editarea unor opere de referință au deschis calea unei opoziții subtile, dar eficiente: opoziția sau rezistența prin cultură. Cu toate că produsele literare, muzicale și plastice "de sertar" nu s-au dovedit nici prea numeroase, nici semnificative ca valoare artistică, un lucru ni se transmite azi cu destulă claritate: cultura, în toate formele ei de manifestare la vedere, a împiedicat izolarea totală a României de restul lumii civilizate.

Dar această acțiune de autoprotecție a spiritului românesc nu s-a sprijinit, cum s-ar crede, numai pe cultură. A fost prinsă în joc, însă cu mai puțină priză la publicul larg, și știința. **Rezistența prin știință** - iată o sintagmă despre care s-a scris mai puțin în anii din urmă, tocmai din cauza sistemului închis și poate prea elitist în care prinde viață faptul științific.

Nici aberațiile staliniste din anii '50, nici obstacolele financiare și de așa-zisă doctrină puse în calea științei de regimul ceaușist, cu toate infiltrările de impostură cunoscute, nu au redus definitiv la tăcere ceea ce avea, din fericire, adânci rădăcini într-o falnică tradiție. Izolate de lume, lipsite de materiale, reactivi și literatură de specialitate, universitățile și laboratoarele au fost în cele din urmă obligate să se întoarcă la clasici și, cu gura de ozon găsită, să supraviețuiască și chiar să susțină cercetări și invenții remarcabile.

Un caz aparte, excepția care confirmă ideea rezistenței prin știință în fața ignoranței instituționalizate, este Institutul de Biologie și Patologie Celulară din București. Iar orice savant biolog din țară și din lume, când spune IBPC, spune, de fapt, Nicolae Simionescu și Maya Simionescu, secondați de peste 100 de profesioniști ai cercetării fundamentale.

Publicul cititor se va întreba, poate, cine a fost Nicolae Simionescu. Pentru a răspunde la această întrebare, nu ne ajung câteva fraze și nici chiar paginile unei publicații. Abia dacă ne ajunge, pe moment, o carte.

Această carte în care se va vedea că Nicolae Simionescu a plecat de curând dintre noi, iar viața lui a fost de o intensitate puțin obișnuită, ca o flacără de magneziu. A fost un savant al inimii, dar niciodată al propriei sale inimi. Romantic prin destin, clasic prin rigoare și caracter, chirurg, endocrinolog, biolog, profesor universitar, manager, academician.

Așa cum poetul, privind intens iarba, a devenit "doctor în iarbă", Nicolae Simionescu, privind zeci de ani celulele corpului uman, a devenit doctor în biologia celulară. Prin crearea unui Institut care să nu aibă alt scop decât să studieze organizarea corpului, a inimii și a plămânilor, acest savant al "subtilității extreme" a introdus, practic, îndărătul Cortinei de Fier și chiar dincolo de Cortina Ceaușistă de Plumb, Calul Troian al Gândirii Libere. În granițele strâmte ale cazărmii în care-și târa viața o țară întreagă, Simioneștii, venind din America pe calul alb al determinării și optimismului, au adus pe malurile Dâmboviței o "lume pe dos": lumea normalității.

Ceva l-a "mânat în luptă", ceva l-a împins să-și ia mereu bilet dus-întors. Pe când majoritatea celor care călătoreau în străinătate "uitau", pe bună dreptate, să se întoarcă, el pune la cargo sute de kilograme de substanțe și aparate scumpe și împreună cu soția pășea senin în zona închiriată de TAROM a aeroportului Kennedy. Venea la "institutul lui", la visul împlinit al tinereții. A renunțat la California, la un salariu, împreună cu soția, de circa 42.000 de dolari pe lună (!) și a venit la un venit familial de 8-9 mii de lei lunar. De la libertatea absolută și onorurile de mare profesor și colaborator apropiat al premiantului Nobel George Emil Palade, a ales să trăiască sub permanenta curbă de sacrificiu a unui regim clădit contra naturii.

Pe care l-a sfidat și pe care l-a învins. IBPC a fost mulți ani la rând o cetate inexpugnabilă, al cărui statut s-a impus prin marea personalitate a creatorului său. Care alt institut din lumea comunistă a obținut performanța de a primi finanțare anuală de la guvernul american? Unde s-a mai pomenit, în acei ani, să vină crema cercetării din Statele Unite și, în decursul a 4 simpozioane, să declare că americanii au avut mai multe de învățat de la români decât românii de la americani?

Pentru un timp, IBPC a fost singurul Institut de profil din lume, dat fiind că în SUA cercetările se desfășurau în universități. Studiile avansate de Simionescu au dat speranțe lumii medicale. El făcuse descoperiri în privința vaselor de sânge, a endoteliului – un mare pas către ziua în care ateroscleroza va putea fi pusă sub control. Mai avea nevoie de câțiva ani și rezultatele descoperirilor sale i-ar fi adus, după opinia multora dintre colegii săi, Premiul Nobel.

Din nefericire, Nicolae Simionescu a murit la 6 februarie 1995, chiar în urma unui atac de cord; a fost "răpus cu blândețe" (G. E. Palade) de boala pentru studiul căreia și-a dedicat o mare parte din viață.

"Zgomotul de fond" (G. E. Palade) ce însoțea activitățile lui zilnice a fost înlocuit de tăcere, dar cu toate acestea, în institut se lucrează.

Maya Simionescu și colaboratorii duc înainte testamentul marelui român patriot care a demonstrat că știința adevărată și "munca de sclav" (Brâncuși) pot învinge chiar și un sistem politic malign.

Un singur amănunt, dureros, deosebește IBPC-ul de azi de cel de acum câțiva ani: în holul central a fost dezvelit un bust, iar pe frontispiciul clădirii, cineva, parcă lipsit de convingere, a adăugat un nume în ghilimele: "Nicolae Simionescu". Și azi, foștii lui colegi refuză să ridice privirea spre placa respectivă. Ei tot mai speră "fără speranță" că, eventual, s-a făcut o eroare în listele lui Dumnezeu.

Cartea de față vine să arate de ce a fost iubit atât de mult acest om.

Ion Longin Popescu

DATE BIOGRAFICE

Nicolae Simionescu s-a născut la 27 iunie 1926, în familia unui mic negustor din cartierul Tei. A absolvit Liceul "Sf. Andrei" în 1944 și Facultatea de Medicină cu Diploma de Merit în 1950. Obține titlul de Doctor în Științe Medicale în 1966.

Încă de pe băncile facultății, marele anatomist Gr. T. Popa l-a remarcat și l-a invitat la Catedra de Anatomie, unde i-a propus să lucreze ca preparator. Va rămâne aici până în 1957, parcurgând toate treptele ierarhice universitare permise de sistemul de învățământ din acea vreme.

În paralel, va lucra, tot ca preparator, la Clinica de Chirurgie a profesorului Ion (Cuti) Juvara. Deși George Emil Palade crede că această perioadă nu a lăsat "urme majore" în biografia lui Nicolae Smionescu, exceptând o serie de "aventuri și pozne", Acad. Maya Simionescu spune că întreaga activitate științifică a soțului său a fost benefic influențată de specializarea sa în chirurgie.

Înzestrat cu o capacitate de muncă neobișnuită, cu perseverență, imaginație și spirit de inițiativă" (Acad. N. Cajal), Simionescu se va muta la Institutul de Endocrinologie din București, condus de Acad. Ștefan Milcu. În această perioadă, curiozitatea lui înnăscută s-a concentrat pe câteva subiecte bine alese, rezultatele constând în elaborarea unor importante cursuri universitare și a unor publicații științifice și monografii. Au fost remarcate îndeosebi lucrările asupra glandei suprarenale și o monografie publicată în Anglia asupra morfologiei normale și patologice a glandei tiroide. Dintre cele peste 300 de lucrări publicate înainte de 1970 – anul plecării în Statele Unite, a fost deosebit de bine primită monografia dedicată "Histogenezei cancerului tiroidian", editată concomitent în Anglia și SUA. La Institutul de Endocrinologie, Simionescu a întâlnit-o pe Maya Scherzer, o remarcabilă tânără cercetătoare care i-a devenit colaboratoare.

În 1976, îi este conferit Premiul "Gh. Marinescu" al Academiei Române pentru cercetările de avangardă dedicate cancerului tiroidian. Această încununare timpurie a meritelor sale științifice îi va spori prestigiul în rândul endocrinologilor din Europa și SUA. Ca urmare, va fi invitat de Uniunea Internațională împotriva Cancerului ca expert la Institutul "Jules Bordet" din Bruxelles. Tot ca expert în cancerul tiroidian va fi invitat de

Institutul "Gustave Roussy" din Paris și de "National Institute of Health" din Bethesda, SUA.

Deceniul 1965-1975 va aduce României o temporară libertate a sistemului bazat pe ideologia unică: un anumit pragmatism tindea să cuprindă structurile politice, revărsând o oarecare bunăstare și calm în societate. Au fost anii deschiderii controlate spre Vest, care, dacă ar fi continuat, s-ar fi ajuns ca atât România, cât și dictatorul ei suprem, să aibă azi o cu totul altă soartă. Iar pe locul în care "cresc" acum 800 de cruci albe de eroi tineri și copii, s-ar înălța, poate, un Institut de cercetări. Savantul George Emil Palade descrie admirabil această perioadă, în care Nicolae Simionescu "își va schimba destinul" părăsind endocrinologia pentru a forța primele frontiere într-o altă știință, inexistentă pe atunci în țara noastră: Biologia Celulară.

În 1966, își amintește G. E. Palade, "după mai mult de 20 de ani de la plecarea mea din România, m-am întors în țara mea de origine ca membru al unei delegații a Academiei Naționale de Științe a Statelor Unite, pentru a negocia o înțelegere de schimburi științifice cu Academia Română. În această perioadă, guvernul comunist al României încerca să obțină o margine de independență față de Uniunea Sovietică prin deschiderea unor ferestre către Vest. Viața era încă grea în România, dar cel puțin era evident că la orice nivel, de la oficialitățile guvernamentale, la profesorii universitari și până la cetățenii de rând, că românii erau hotărâți să-și afirme și să-și apere identitatea națională, fiind pregătiți să recunoască existența unor gradiente economice și științifice și să încerce să stabilească contacte cu lumea, dincolo de considerațiile doctrinelor politice".

Atunci a hotărât G. E. Palade să invite un cercetător român tânăr să lucreze în laboratorul de biologie celulară al Universității Rockefeller. El își amintește: "Îl cunoșteam pe Nicolae Simionescu din perioada studenției și i-am cerut un sfat vechiului meu prieten și coleg de clasă, Ion (Cutii) Juvara; răspunsul fiind entuziast, l-am invitat pe Nicolae Simionescu să vină la Universitatea Rockefeller. El a acceptat fără întârziere, cu toate că postul pe care-l puteam oferi – asistent de cercetare, era cu câteva trepte sub poziția de conferențiar pe care o avea la București". În laboratorul lui Palade, descris recent ca "leagănul biologiei celulare moderne", Nicolae Simionescu s-a alăturat generației lui Günter Blobel, David Sabatini, Marilyn Farquhar și James Jamieson, actualii conducători ai biologiei celulare americane. El li s-a alăturat, spune Palade, "cu ușurință și grație", chiar dacă aceștia aveau, la început, dificultăți la pronunțarea numelui său.

Perioada Americană s-a prelungit de la un an la zece, lui Nicolae Simionescu alăturându-i-se, cu întârziere de șase luni, soția sa, Maya. A

fost, desigur, mult de luptat cu autoritățile comuniste pentru a le convinge să elibereze un pașaport și pentru doamna Simionescu. Același geniu bun, G. E. Palade, a condus "ostilitățile". Își amintește: "Lucrul (pentru cercetarea endoteliului vascular – n.n.) a demarat prompt și a progresat repede, dar există totuși un element care afecta dureros situația generală. Maya Simionescu era încă în București.

O serie de cereri insistente au reușit, în final, să o aducă la Universitatea Rockefeller, fapt ce a însemnat fericire. Nicolae și Maya s-au instalat în campusul universitar și munceau febril zi și noapte, pentru a face față competiției formidabile din domeniul nostru de cercetare".

Încă din 1970, Nicolae și Maya Simionescu au decis că în România trebuie și poate fi realizat un Institut de biologie celulară. În 1979, în urma unei finanțări nesperate din partea guvernului român, clădirea IBPC a fost inaugurată. În jurul celor doi s-au strâns cei mai talentați tineri cercetători ai momentului, selectați în urma unor teste riguroase. Unii dintre ei fuseseră deja la specializare în Statele Unite, ca rezultat al intervenției profesorilor Simionescu și Palade.

Entuziasmul tuturor avea o direcție, dar fiecare pas înainte trebuia să despice valuri de întuneric și frontiere nedefinite. O cursă fără sfârșit, în care se pornea, vorba poetului, "cu Dumnezeu la cot", care nu oferea niciun indiciu privind obstacolele de pe traseu.

Prof. Simionescu își avertizase, de fapt, echipa: "În viitorul apropiat știm înspre ce ne îndreptăm, dar nu știm ce vom găsi. Am elaborat planuri, dar nu și predicții, pentru că, în realitate, dacă lucrurile ce vor fi găsite vor fi într-adevăr noi, ele sunt prin definiție necunoscute azi. Suntem tonifiați de fiecare informație nouă, în același timp fericiți că suntem atât de ignoranți, încât să facă din fiecare zi când reintrăm în laborator o confruntare cu propriul nostru intelect".

Pagini de demult

DOCTORUL DE PĂPUȘI

– ne povestește Dna Cornelia Constantinescu –

Copilăria. Se cunosc puține date din copilăria și tinerețea savantului Nicolae Simionescu. Nu și-a dorit niciodată publicitate, s-a ferit de interviuri și de dezvăluiri personale. A socotit, poate printr-un exces de decență, că singurul lucru care contează este ceea ce faci pentru societate. Nu a făcut niciodată asocieri între realizările sale științifice și date din biografia sa. Cei care l-au cunoscut îndeaproape spun că avea o mare pudoare când urma să vorbească despre sine sau când era nevoit să-și dezvăluie meritele în public. În același spirit și-a crescut și băieții, Vlad și Dan, care nu-și amintesc să-l fi auzit de prea multe ori vorbind despre anii copilăriei sau ai adolescenței. De altfel, un om ca Simionescu, chiar de ar fi dorit să-și istorisească aventurile din Tei, unde a copilărit, n-ar fi avut timp s-o facă.

Dacă anii liceului l-au consacrat ca vedetă ”în inteligență și pozne”, cu inevitabilele chiuluri de la ore și ieșirile la o bere sau la cinematograful, abia studenția i-a fost, vorba poetului, ”cimitir al tinereții”. În studenție a început Simionescu să piardă șirul zilelor, al nopților și al weekendurilor. Studenția la medicină este în sine o corvoadă suportabilă numai de cei mai ambițioși, dar împrejurarea de a fi în același timp student și preparator la două discipline diferite (Anatomie și Chirurgie, în cazul lui) întrece orice închipuire ”normală”.

Situația s-a păstrat și după terminarea studiilor (un fel de a spune, deoarece acest om nu a terminat niciodată să studieze), încât te întrebă când a avut timp să se însoare și să-și întemeieze o familie. Acest om, fără a fi un extravagant, a avut mai multe costume de haine în viața sa decât duminici libere! Dacă timpului petrecut în țară nu i-a ținut prea strict socoteala, în schimb, în ”perioada americană” găsim că în primii doi ani petrecuți la Universitatea Rockefeller a ieșit din laborator doar 4 (patru!) duminici.

Căsătorindu-se cu Maya, el nu a intrat, după tipicul comun, ”în rândul lumii”, ”domesticindu-se” și văzându-și de ale casei, ci a înfăptuit ”oficializarea unei sclavii”. Biolog de excepție, cercetătoare împătimită,

care a acceptat să lucreze neplătită un an în cadrul Institutului de Endocrinologie doar pentru a nu pierde contactul cu știința, s-a ”înjugat” de bunăvoie la tipul de robie propus de soțul său. Pentru a avea cât mai multă vreme acces la primul microscop electronic achiziționat de institut (suprasolicitat de toți tinerii cercetători), Simioneștii dormeau în laborator, trezindu-se că a început o nouă săptămână fără ca ei s-o fi terminat pe cealaltă. Mai târziu, motivându-și alegerea celor doi pentru America, George Palade mărturisea: ”Când v-am văzut prima oară la București, în laboratoarele de endocrinologie, mi-ați făcut impresia că sunteți niște sisifi amândoi și mi s-a părut că-i păcat de voi să nu vi se creeze niște condiții de lucru rezonabile.”

Iată de ce nu a avut niciodată Nicolae Simionescu timp să vorbească despre copilăria sa. Avea de gând s-o facă într-un jurnal memorialistic, ”la bătrânețe”, dar, din nefericire, inima îi obosise prea mult în cei 50 de ani de muncă continuă, istovitoare.

Am avut, totuși, șansa de a intra în posesia unor amintiri datorate unei ”vecine”, doamna Cornelia Constantinescu. Din scurtele sale evocări, adevărate flăcări de magneziu, am putut reconstitui, cu mare îngăduință, primii 16 ani de ”Nicușor” între copiii din Tei.

„M-am născut și am copilărit în strada Șerbănescu Tei nr. 70 (acum Cheile Zănoagei). Părinții mei erau vecini cu familia Simionescu și erau și buni prieteni. Din copilărie îmi amintesc următoarele: Între 5 și 8 ani, ne jucam la mine în curte cu jucăriile, împreună cu Bibi, Steluța, Florica și de multe ori venea și Nicușor. Țipam la el peste gard, enervându-i pe curcanii adormiți la umbra dudului. Noi, fetele, făceam mâncare la păpuși și curățenie în pătuțuri, le schimbam de rochițe și plecam la cumpărături. Luam alimente de la Nicușor, deoarece el era singurul negustor din apropiere, avea prăvălie cu de toate. Uneori ne vindea marfa printre uluci: cochilii de melci pline cu făină, marmeladă pe frunze de corcoduș, frunze de varză, salată, pătrunjel, felii de pâine, mălai, griș, lapte praf. Folosea cântar confecționat din două capace de cutii de cremă de ghețe, legate cu o sfoară. Nu ne înșela niciodată, dar nici noi nu cumpăram pe credit, îi dădeam voie, drept răsplată, să ne consulte păpușile, iar dacă vreuna era găsită bolnavă, îi permiteam să-i facă o injecție cu acul de siguranță. Era cel mai fericit când o auzea pe vreuna tușind... Avea spirt, avea vată și vorbea cu ele, asigurându-le că nu doare.

Între 8 și 10 ani, venise timpul să ne jucăm de-a școala. Nicușor era profesorul (niciodată n-a dorit alt rol!), iar noi eram elevele. Ne puneă să scriem, să recităm poezii, apoi ne puneă note. Era foarte exigent și ne certa ori ne puneă în genunchi când greșeam la recitare. De Crăciun, venea la noi și mă ajuta să împodobesc bradul. Găsea întotdeauna locul

cel mai potrivit pentru agățarea globurilor. În jurul pomului, în așteptarea lui Moș Crăciun (nu mai credeam, dar ne simțeam bine să ne imaginăm), jucam tabinet și popa prostu. Alte jocuri, mai ales în timpul verii, erau baba oarba, șotronul, telefonul fără fir (îi plăcea să fie ultimul din lanț, să spună trăsnaie), leapșa pe cocoțate.

De la 10 la 16 ani, mai ales seara, împreună cu Dicuța, Titel, Puiu și alți prieteni, ne jucam de-a v-ați ascunselea. Când ne plictiseam, ieșeam în fața prăvăliei părinților lui Nicușor și încingeam o bătă la care participam și noi, fetele. Câte una începea să plângă de durere, iar Nicușor, mare domn ca întotdeauna, îl certa și-l deconspira pe cel ce lovea prea tare. Ne plăcea foarte mult să jucăm ținta - un joc cu bile colorate pe care trebuia să le ascundem într-o gropiță. Cine arunca cele mai multe câștiga. Dacă se găsea în finală cu vreo fată, Nicușor o lăsa întotdeauna să câștige, aruncând intenționat bilele pe direcție greșită.

Când se lăsa întunericul, să fi văzut fericire pe băieți! Începea jocul *cârpa neagră*. Legau o cârpă neagră, cât mai mototolită, cu o sfoară și o aruncau pe trotuar. Dacă trecea cineva, trăgeau de sfoară și să fi văzut sperietură! Țipau femeile, dar săreau într-o parte chiar și cei mai curajoși bărbați. Noi ne ascundeau în tufele de coacăze, altfel riscam palme la moment.

Câte și mai câte altele... Parcă văd: vara, domnul Simionescu, tatăl lui Nicușor, cumpăra pepeni de la țărani, iar noi ajutam la descărcarea și de multe ori la vânzarea lor. Strigam cât ne ținea gura în cartier: pepeni... pepeni... cine ia de la mine toată vara-i merge bine/ cine ia de la altul toată vara-l doare capul...

Mare bucurie aveam de Paști... Părinții noștri puneau mână de la mână și închiriau un autobuz. Ne urcam cu mic cu mare și porneam spre mănăstire (Pasărea, Țigănești, Cernica, Căldărușani)... Acolo, participam la slujbă și apoi aranjam masa chiar în curte, invitându-i și pe călugări. Țin minte că o dată era ninsoare, dar tot am plecat cu autobuzul, fiindcă toți ai noștri erau foarte religioși. Lui Nicușor îi plăcea să se urce în autobuz pe orice vreme și ne încuraja și pe noi.

Când era ceva mai mic, am uitat să spun că era mereu bolnav din cauza amigdalelor. Lua atunci prontoxil..."

Anii de liceu... ne povestește colegul de școală, Paul Georgescu

Liceul. De la "cârpa neagră" de pe trotuar, până la episodul "Șalău", ce se va citi mai jos, saltul pare destul de mare, deși timpul scurs între cele două episoade este destul de scurt. Dotat cu o inteligență cu mult peste media copiilor de vârsta sa, Nicolae Simionescu se maturiza într-un ritm care devenise aproape insuportabil colegilor săi de șotii. În numai doi ani de liceu, prestigiul său o luase înaintea celui al multor profesori, simpla sa prezență pe culoar atrăgând un zâmbet și un afabil răspuns la salut chiar și din partea unui "zmeu" ca "Șalău", directorul adjunct al Liceului "Cantemir Vodă". Prin modul original în care-și "promova" imaginea personalității sale accentuate, se ajunsese ca "Premiul Trei" la care, parcă, se "abonase" "Țrezen" – poreclă dragă tuturor colegilor – să aibă mai multă greutate decât Premiul Întâi și Doi.

Cei mai mulți dintre profesori, ei înșiși mari personalități ale școlii românești interbelice, intuiseră în "domn Simionescu dintr'a patra" flacăra geniului, pecetea creativității și a originalității. Întotdeauna îmbrăcat elegant ("Cred că a avut pantaloni lungi, cu dungă, încă din clasa întâi"), atras de "umanioare" (latină, italiană, filozofie, literatură, anatomie), își atrăsese o faimă de seriozitate ce-l plasa "deasupra" oricărei șotii specifice vieții de liceu. Gândea pozitiv și-și "supunea" preopinentul puternicei sale voințe, "fluxului" său bioenergetic. Mai târziu, ar spune un psihanalist, această rară calitate îl va ajuta să impună autorităților comuniste voința sa aproape supraomenească de a construi un institut "capitalist" chiar sub umbrela celei mai retrograde dictaturi neo-staliniste.

Regăsim, în anii de liceu, și alte trăsături de caracter ce vor face, mai târziu, din Nicolae Simionescu un partener și chiar un model pentru mulți mari savanți ai biologiei celulare. Avea, spre exemplu, un talent extraordinar de a-și organiza timpul. Găsea pentru toate ora potrivită. Citea multă literatură beletristică, frecventa teatrele de zi și noapte, era la curent cu noutățile din Anatomie (nu întâmplător, peste doar câțiva ani, marele anatomist Gr. T. Popa îl va lua preparator la catedra sa). Nu lipsea de la Filarmonică, de la Teatrul Național, de la nicio manifestare modernă sau culturală notabilă. Știa, încă din primii ani de liceu, că va studia Medicina și-și pusese în minte să ajungă un "doctor mare". Calea de

mijloc, mediocritatea nu făceau parte din vederile sale de adolescent matur. Dimpotrivă, se considera un luptător, după principiul "voi privi în iarbă/până voi deveni doctor în iarbă" (Marin Sorescu).

Un fost coleg de liceu, profesor universitar Paul Georgescu, își aduce o contribuție substanțială la schițarea portretului marelui dispărut. Amintirile sale din acea vreme sunt o veritabilă pagină de literatură memorialistică. Dl Paul Georgescu, fost cercetător al Academiei Române, este profesor titular la Universitatea "Simon Bolivar" din Caracas, Venezuela și profesor onorific la Universitatea "Mayor de San Andres" din La Paz, Bolivia. Este scriitor și expert în domeniul fluvial.

* * *

„Ne-am cunoscut acum vreo șase decenii, când am început ambii liceul, la "Cantemir Vodă" din București. Ne-am împrietenit și toate *cele bune* (puținele) și *drăcoveniile* (mai multcele) pe care le-am făcut ne-au apropiat atât de mult, încât nu ne-am fi putut închipui că vreodată Charon ne va trece rând pe rând și separați unii de ceilalți pe cealaltă parte a infernului Laethe. Așa cum l-a condus, cu indecentă grabă – așa zice – pe dragul și neuitatul nostru Țiganu'.

Căci nu importă cât de valoros a fost Acad. Dr. Docent Nicolae Simionescu: pentru noi, el a fost mereu Țiganu'. Nicu sau Nicușor îi zicea domnu' "Sile", tatăl lui, care, deși era numai un "mic negustor de prin Tei", l-a stimulat fără întrerupere, ajutându-l astfel să-și clădească meritata încredere în capacitatea și forțele proprii, fapt pe care savantul de mai târziu l-a recunoscut mereu, cu un amor filial inegalabil. Pentru măicuța sa, care ne "omenea" ori de câte ori îi pășeam pragul casei, el era tot un Nicușor, dar acela după care ea se ... "topea". Pe scurt, însă – de drept și de fapt – pentru noi colegii și amicii săi, era – și este încă - Tiganu' și, eventual, Nae, dragi nume prin intermediul cărora îl vom purta și "revedea" mereu, cu multă emoție în sufletele noastre.

Am fost coleg de clasă cu Simionescu Nicolae, cu excepția clasei a șaptea, pe care am fost obligat s-o urmez la "Spiru Haret", fiind "indezirabil" la "Cantemir", datorită multiplelor mele abateri de la buna purtare. Aceasta deși "Conu Alecu", tatăl meu, nu de puține ori a căutat să mă "corijeze", încalcând flagrant multe din drepturile copilului (ale mele), așa cum s-ar zice azi.

Am pomenit cele de mai sus nu pentru a vă face să gândiți – ferească Domnul – că cine se aseamănă se adună, ci pentru a vă ajuta să înțelegeți câte ceva din atmosfera în care am trăit în această minunată etapă a vieții noastre.

Cred că Țiganu' a avut pantaloni lungi, cu dungă, încă din clasa întâia. Era destul de înalt, cu spatele drept care îi dădea un port mândru, frumușel, cu părul negru puțin cârlionțat, și o umbră, o bănuială de mustăcioară – care mai târziu ne-a făcut geloși, căci fetele, de.....; și bineînțeles, avea o plăcută tentă a pielii, care i-a definit porecla – nume.

În acea perioadă prima clasă de liceu de prin anul 1937, eram un copil slăbuț și mititel, nu mult mai cuminte ca mai târziu, dar circumstanțial obligat să mă port "salon", căci reușisem primul la "concursul de admitere" și eram monitorul clasei. Ca atare, cu Galia – cel de-al doilea – stăteam în prima bancă – dreapta, în fața catedrei, și prezentam "condica". În mod logic, deci, nu mă putea interesa un coleg care, numindu-se cu S, era la coada catalogului, stătea în ultima bancă – stânga din fundul clasei, la "antipodul" catedrei și, în plus, împărțea pupitrul cu înaltul Pantazapol – denumit "Muzi", pentru vocea lui groasă – și care era... repetentul clasei.

Mi-am schimbat însă curând aceste păreri, căci Simionescu era inteligent, ordonat, desena și scria foarte frumos, și talentat (zicea el) la volei, baschet, fotbal (deprinderi la care eram nul). Cânta în corul liceului, din care fusesem expluzat de Domnu' Marcel din lipsă de ureche (muzică) – iar de sărbători spunea poezii, gândeam eu, cam la fel de bine ca mine, deși nu prea le "vedea" la Domnu' Motomanca, la Matematică.

Surpriza mare ne-a făcut-o însă la sfârșitul anului, când, după mine, Andrei Galia și Dan Fițescu – el a luat premiul al treilea. Noi, primii numiți, ne străduiserăm mult, care pe care, dar se părea că Nae nu făcuse vreun efort special pentru a dobândi "acel detaliu", cum zicea el. Și mai târziu, deși, pentru a mai lua vreun premiu, noi a trebuit să transpirăm din greu, el a continuat să-și ia același aer nonșalant al său (aproape de drept) premiul al treilea sau mențiune. Îmi modificasem, de asemenea, și părerea asupra locului pe care îl ocupa în sala de clasă, căci putea să fie mai bine decât să fii sub ochii răi ai profesorilor.

Din clasa a doua, Nae s-a maturizat și mai mult, era în toate echipele "de minge" ale clasei, recita din Eminescu la toate serbările – ca nimeni altul - se evidenția la română și latină și în continuare nu-i prea păsa de matematică. De fapt, el decisese că se va face medic, drept pentru care "Sile" și "mămica" chiar îi cumpăraseră tratatul "Testut" cu ajutorul căruia Nicușorul lor avea cel mai frumos și complet caiet de "Anatomie".

S-a produs și a trecut "cutremurul mare" din '40, fuseserăm cu toții "străjeri" și unii băieți chiar își exprimaseră simpatiile pentru un partid sau altul, dar acestea pe amicul nostru nu l-au afectat în nicio formă. Citea

mai mult ca noi și fiind mai liberal crescut de către părinții săi, a început să meargă regulat, până și noaptea, la teatru, la piese pentru "cei mari" și la concerte. Ne-a influențat cu această pasiune și pe unii dintre noi – pe mine, pe "bază" de Conu' Alecu, "numai ziua" – și astfel am devenit amici și mai apropiați.

Ne-am distanțat puțin când Țiganu a "trecut" la italiană, pe când aproape toți ceilalți aleseserăm germană. Ne-a argumentat însă că pe când noi abia vom bâigui ceva pe nemțește, el va vorbi o italiană cel puțin acceptabilă, pe lângă faptul că va înțelege perfect orice film italian, la mare modă atunci. A avut oarecare dreptate și în plus a fructificat șansa de a-l avea ca profesor de italiană pe fiul lui Perpessicius ce l-a prezentat marelui literat; acesta i-a intuit "stofa" și l-a stimulat și el pentru a-și dezvolta cultura. Un an sau doi după aceasta, Nae a optat pentru "modern" – studiile umanistice de astăzi – pe când aproape toți ceilalți din grupul nostru am urmat matematicile, realul.

Eram acum în "Cursul Superior". Amicul nostru avea o mustăcioară închisă în toată regula și – numai pentru "oficialități", bineînțeles – devenise domnul Simionescu. Mereu îngrijit îmbrăcat, avea o ținută pe care chiar cu ochii minții de azi o revăd ca fiind remarcabilă pentru un elev de liceu, iar prestigiul său în școală era de-a dreptul demn de invidiat. Nu era mai "bun" ca noi ceilalți, ce eram care mai de care mai "rău" – căci cot la cot făceam toate șotiile inerente vârstei, dar, cu faima de seriozitate dobândită, el era considerat... deasupra acelor abateri.

Îmi amintesc, în acest sens, că într-o bună zi "chiuleam" cu el de la o oră "plicticoasă", de la nu mai știu ce materie. Mergeam cu pași ușori pe coridorul de la etajul întâi al liceului și ne îndreptam spre scara ce ducea spre sala de gimnastică. Când, pe neașteptate, subdirectorul Malin, "șalăul" cum era poreclit, apare la vreo 10 metri în fața noastră.

"Țigane..." șoptesc eu, "ce îi spunem?". Imperturbabil, Nae îmi face semn cu mâna să rămân în urma lui, schițează scurt un salut și... o ia repejor înainte. Profesorul Malin, oarecum descumpănit, îi șoptește cu ochii "trecerea" și îi zice: "Bună ziua, domnu' Simionescu." Iar pe mine, care desigur eram destul de fâstâcit, mă întrebă suspicios: "Și tu ce cauți pe aici, Georgescu?!" Fără măcar să se întoarcă, "protectorul" meu, tot din mers, răspunde: "E cu mine!" La care "șalăul", împlânzit, însă cu vădită părere de rău, mustăcește: "... bine... de data asta... scăpași..."

Este inutil să spun că episodul, înflorit cu toate detaliile și însoțit de hohote de râs homeric, a făcut ocolul liceului, iar prestigiul lui Nae a depășit înălțimea norilor. Am dat bacalaureatul, Țiganul s-a dus la "Medicină" pe care și-o dorise atât de mult, iar eu am intrat la "Școala

Politehnică”. În mod natural, ne vedeam mai rar, dar continuam să vorbim destul de des la telefon și în scurte vacanțe, mergeam uneori pe munte. Nae era mereu printre marii amatori, dar nu de puține ori se retrăgea discret din activitățile generale, pentru a studia o carte sau un articol de specialitate, sau pentru a completa o referință bibliografică.

Ah! Era să uit. Într-o zi, în primul an de facultate, a fost nevoie să-mi se facă niște injecții cu un antibiotic. Îl sun pe Nae, care zice că are treabă, dar că va veni. Sosește cu un aer grăbit, nervos, își scoate haina, se spală pe mâini, ia mii de precauții și mă ”înțeapă”. Îi mulțumesc și gentil, el se oferă să vină a doua zi. La ora fixată îmi face injecția în doi timpi și trei mișcări, fără ca măcar să-și scoată impermeabilul, căci afară ploua. Nu m-a lăsat inima să-l iert și am subliniat că în sfârșit are, și el două injecții reale, nu de recuzită, la activul său. Am râs cu poftă amândoi, dar el, ”precum îi era felul”, a adăugat: Recunoaște, totuși, Puștiule, că azi m-am purtat ca un doctor mare.

Peste câțva timp, m-a prezentat inegalabilei lui Maya, care atâția ani a colaborat cu el, cu atât amor și atât de fructuos. Apoi, pentru că așa a fost să fie, fiecare pe contul său, am ”fugit” din țară, fără a mai ști unul de celălalt. Am aflat însă indirect de întoarcerea lor și de condițiile pe care el le-a impus autorităților și, fără a cunoaște multe detalii, sunt sigur că nimeni altul în afară de el nu le-ar fi putut obține.

L-am văzut prin ‘93, când am revenit în țară. Împreună cu ”Țuțu” Budeanu, ”Dody” Sfințescu și ”Bivolul” Constantinescu l-am vizitat la Institutul său, după care – la el acasă – am depănat unele din multele noastre amintiri, toate vesele, însă umbrite acum de informațiile recente, pe care le aveam despre unii dintre cei ce nu mai puteau fi de față. Maya, ca o discretă și bună soție, ne pregătise gustarea de rigoare, dar ne lăsase singuri, căci acum eram din nou băieții de prin anii ‘40. Până la separarea ireparabilă ce a survenit acum doi ani, am mai vorbit la telefon, ne-am văzut sporadic în câteva ocazii, și ne-am scris felicitări de Crăciun și Anul Nou.

Îmi pare rău că nu am putut să i-o citesc și pe ultima. În aceasta, referindu-mă în glumă la el ca la un ”doctor mare”, făceam observația că ar fi normal să-l văd ”nobelizat”, căci, de curând, realizasem că în privirea lui există o scânteie interioară specială, asemănătoare aceleia din ochii lui Albert Einstein, a cărui fotografie anexasem la urările mele de bine. ”Da, dragul meu, ai fost un doctor mare de tot și nu am crezut că ar fi posibil să pleci vreodată dintre noi. Poate, cu voia Domnului, ne vom revedea, ca să... mai facem vreo șotie”.

Studentie. A absolvit Facultatea de Medicină cu Diploma de Merit în 1950. Obține titlul de Doctor în Științe Medicale în 1966. Încă de pe băncile facultății, marele anatomist Gr. T. Popa l-a remarcat și l-a invitat la Catedra de Anatomie, unde i-a propus să lucreze ca preparator. Va rămâne aici până în 1957, parcurgând toate treptele ierarhice universitare permise de sistemul de învățământ din acea vreme.

Tânărul Doctor. Lucrează, atât la Catedra de Anatomie, cât și ca preparator la Clinica de Chirurgie a profesorului Ion (Cutii) Juvara. Maya Simionescu spune că întreaga activitate științifică a soțului său a fost benefic influențată de specializarea sa în chirurgie.

Înzestrat cu o capacitate de muncă neobișnuită, cu perseverență, imaginație și spirit de inițiativă” (Acad. N. Cajal), Simionescu se va muta la Institutul de Endocrinologie din București, condus de Acad. Ștefan Milcu. În această perioadă, curiozitatea lui înăscută s-a concentrat pe câteva subiecte bine alese, rezultatele constând în elaborarea unor importante cursuri universitare și a unor publicații științifice și monografii.

Au fost remarcate îndeosebi lucrările asupra glandei suprarenale și o monografie publicată în Anglia asupra morfologiei normale și patologice a glandei tiroide. Dintre cele peste 300 de lucrări publicate înainte de 1970 – anul plecării în Statele Unite, a fost deosebit de bine primită monografia dedicată ”Histogenezei cancerului tiroidian”, editată concomitent în Anglia și SUA. La Institutul de Endocrinologie, Simionescu a întâlnit-o pe Maya, o remarcabilă tânără cercetătoare care i-a devenit colaboratoare.

INSTITUTUL DE ENDOCRINOLOGIE

”Dragă Simionescu, nu te vrea partidul...”

spune prof. Ștefan Milcu

În 1957, s-a mutat la Institutul de Endocrinologie condus la vremea aceea de Ștefan Milcu. I s-a oferit postul de cercetător principal și conducător al secției de Morfologie. Actul de mare curaj de a părăsi cele două catedre în care excelase și era prețuit de toată lumea, a fost mult comentat la vremea respectivă. Colegii, dar și profesorii au acceptat cu inima strânsă despărțirea de cel care făcuse deja demonstrația că rezistența prin știință în fața alienării era un fapt real, puternic, ”omologat”. De fapt, prin transferul la amintitul Institut, Simionescu nu abandona, ci, dimpotrivă, continua cercetarea științifică într-un domeniu ce se preta mai bine acestei munci și care părea mai apropiat de aspirațiile sale profunde. De la o ”situație cu posibilități”, Simionescu se lansa în ”aventura cercetării amenințate de numeroase incertitudini”(Prof. Șt.. Milcu).

Momentul transferului la noul loc de muncă este evocat cu farmec și emoție de regretatul Prof. Ștefan Milcu: ”În dimineața unei zile de septembrie, în sala de consiliu a Institutului de Endocrinologie, îmi solicită o întrevvedere un tânăr cu o prezență de evidentă maturitate. El îmi cere posibilitatea de a lucra în cercetarea științifică, desfășurată sub coordonarea mea. Era domnul Nicolae Simionescu, ce-l știam ca fiind conferențiar anatomist și colaborator al profesorului Juvara. Renunța, deci, la o situație cu posibilități, pentru a se lansa în aventura cercetării științifice amenințate de numeroase incertitudini.

Evident, a fost primit și încadrat imediat în laboratorul de morfopatologie endocrină, cu obligația examenului extemporaneu al pieselor recoltate chirurgical și al cercetărilor impuse de complexitatea neoplaziilor tiroidiene. A fost de acord și în scurt timp s-a impus printr-o impresionantă devoțiune în activitatea de investigare, prin capacitățile organizatorice și o mare exigență în punerea la punct a unui laborator de specialitate.

Am fost impresionat de modul deosebit în care își desfășura activitatea. Ca un adevărat cercetător, n-avea program. Spre deosebire de majoritatea colegilor săi, din momentul angajării în investigație,

rămânea în laborator până târziu în noapte. Nu-i surprinzător că a reușit, în scurt timp, să pună în evidență existența cancerului medular al tiroidei, ignorat în colecția anatomopatologică a tratatelor de chirurgie endocrină. După îndelungi cercetări ale țesutului tiroidian, a reușit să izoleze noi forme de cancer. Bogatul material adunat zi și noapte a fost în cele din urmă transformat într-o prețioasă monografie intitulată "Formele anatomopatologice ale cancerului tiroidian", publicată în Editura Academiei Române și, la scurt timp, într-o editură din Londra".

Dedicat științei, dar și promovării noilor aspiranți care nu aveau nicio vină că se întâmplase să fie tineri în acei ani crunți, Prof. Milcu a depus multe străduințe pentru deschiderea sistemului către lume, în special către cea occidentală. El întocmea sistematic liste pentru plecări în străinătate, la congrese și specializări. Tot sistematic, anumite nume dispăreau în cele din urmă de pe acele liste. Printre respinși figura, de fiecare dată, Nicolae Simionescu.

Aceste absurde refuzuri erau suportate cu destul stoicism de tânărul cercetător. Mai periculoasă fusese trecerea sa pe o altă listă: aceea a "disponibilizărilor". Partidul dorise să-l scoată cu orice chip din Facultatea de Medicină, fiind considerat un "element nesigur pentru politica PCR" în domeniul învățământului. Ajunsese deja conferențiar. Dar, din fericire, partidul nu era întotdeauna atotputernic. Puținii oameni de caracter care mai rămăseseră în "structură" acționau subtil și decisiv, dând lovituri eficiente, dar imperceptibile pentru ignoranța instituționalizată. În cazul de față, salvarea a venit de la Ministrul Sănătății, vestitul chirurg Theodor Burghel, care-și punea de fiecare dată rezoluția de neacceptare a concedierii sau "transferului", motivul fiind "calitățile profesionale excepționale" ale conferențiarului Simionescu. Cu autoritatea funcției, dar mai ales cu aceea profesională (care înalt activist nu-și ducea rudele să fie operate la Burghel?), Ministrul îi trata întotdeauna cu superioritate pe emisarii partidului în ale cărui virtuți ideologice se pare că nu a crezut niciodată cu adevărat, chiar dacă a acceptat să fie ministru.

În 1952, când Nicolae Simionescu își susținea lucrarea de licență. România traversa o perioadă de "rapide și drastice schimbări politice și sociale" (G. E. Palade), cauzate de procesul intens de comunizare impus de Soviete. Mulți români au fost "captați de puterea roșie, dar mulți au reușit să-și păstreze un *status intern* și o imagine a ceea ce trebuie să facă pentru a nu pierde respectul de sine" (G. E. Palade).

Desigur, George Palade a avut norocul de a se afla departe de tragedia ce se consuma pe malurile Dâmboviței, dar admirabila sa conștiință de intelectual român de "modă veche" nu i-a permis să asiste imperturbabil la dramele foștilor săi compatrioți. Atunci a luat, probabil,

hotărârea să ajute, pe cât îi stătea în puteri, lumea cercetării științifice de la București. El știa că sistemul nu poate fi detronat prin forță (în definitiv, care ar fi fost aceea?!), aflase de sinistrul târg de la Yalta, cunoștea prea bine firea vecinilor de la Răsărit și capacitatea multor români de a pactiza cu dușmanul în schimbul unor trecătoare avantaje personale. Dar tot atât de bine cunoștea marele savant categoria cea mai oropsită în acei ani de teroare: intelectualitatea provenită din vechile familii, dar și din pătura de mijloc, a oamenilor înstăriți. El presimțea că va veni o vreme când aceasta, printr-o rezistență culturală și științifică bine disimulată, va fi lovitura sistemului chiar din interior. De aceea, a așteptat momentul potrivit pentru a intra el însuși în acest joc. Moment care a întârziat până în anii '70 când, în urma unei vizite în Capitală (lucru devenit, iată, posibil), i-a selectat pe Nicolae și Maya Simionescu pentru programul de cercetare peste Ocean. Ideea va fi șocat nu numai aripa dură a Securității și Comitetului Central, dar chiar și oficialitățile americane, a căror jalnică prestație postbelică lăsase jumătate din Europa sub teroarea stalinistă.

Era în 1966 când s-a întors, după 20 de ani, G. E. Palade la București. Venea în calitate de membru al unei delegații a Academiei Naționale de Științe a Statelor Unite, iar vizita la Institutul de Endocrinologie condus de Ștefan Milcu, nu a făcut-o întâmplător: știa că fostul său cunoscut din "perioada anatomică Rainer", Nicolae Simionescu, lucra acolo. Auzise de la foștii săi colegi de facultate (Prof. I. Juvara) despre prestațiile sale excepționale în cercetarea glandei endocrine. Dorea, așadar, să ofere o șansă celui care merită din plin acest lucru, ca unul dintre cei ce nu-și pierduseră respectul de sine sub infernalul tăvălug al sistemului. G. E. Palade a văzut în acel tânăr pe unul capabil să spargă frontiere, să destrame convenții. Într-un articol publicat în Curierul Românesc scriam că, dacă nu ar fi primit Premiul Nobel pentru descoperirea granulelor care-i poartă numele (granule care asigură sinteza proteinelor), George Emil Palade ar fi trebuit să-l primească pentru... descoperirea lui Nicolae și Maya Simionescu!

Cercetând, chiar și superficial, activitatea lui Nicolae Simionescu înainte de 1970 (anul în care a plecat în America), constatăm că, oricum, el ar fi urmat traiectoria unui mare endocrinolog devenind, probabil, un respectat profesor universitar, specialist în neoplaziile tiroidiene. La data plecării în "aventura americană", avea la activ peste 300 de lucrări publicate și importante descoperiri științifice. După obținerea Diplomei de Merit în 1953, Simionescu va lucra alături de marele chirurg Ion (Cutii) Juvara, ca preparator, dar nu va putea refuza invitația "părintelui anatomiei", Gr. T. Popa, de a lucra, tot ca preparator, la Catedra de Anatomie. Au fost cinci ani de muncă intensă, îndrăcită chiar, în cursul

căroră tânărul ce "se luase la trântă" cu două specialități deodată (când și una dintre ele ar fi fost prea mult pentru un medic obișnuit a reușit să studieze și să prezinte o serie de particularități în organizarea vasculaturii unor organe ca splina și pancreasul.

Mai târziu, când s-au dus "luptele" pentru constituirea și dotarea IBPC, același T. Burghele a pus în joc toată autoritatea și capacitatea sa managerială pentru a face din acel incredibil proiect un fapt împlinit. Câteva scrisori trimise de el în America, acolo unde familia Simionescu "spera împotriva speranței", sunt relevante. Cităm fragmentele potrivite.

"Dragă Nae,

Astăzi, într-o conversație mai prelungită, foarte constructivă, am căpătat imediat „le feu vert” pentru organizarea laboratorului de biologie celulară complet separat. Încă nu știu care va fi formula definitivă, dar în orice caz atmosfera este foarte bună și sigur peste câteva zile voi fi în stare să-ți dau detalii care te vor face fericit.

Te rog însă ca neîntârziat să-mi faci propuneri de dotare a acestui centru cu piese mari, importante, pe care am sarcina să le trec în planul anului 1973. M-ar interesa în același timp să capăt de la tine un plan, o schiță, o indicație de biobază, ce animale va conține, ce trebuie să cuprindă. În definitiv, m-ar interesa chiar planul exact al dimensiunilor, al compartimentelor, circuitelor, și, în fine, tot ce vei crede..." (18.10.1972)

* * *

"Dragă Nae,

Aștept cu nerăbdare schițele voastre, care vor fi executate întocmai. Suntem pe cale de a face tot ce este necesar pentru creșterea animalelor, și sunt convins că lucrarea va ieși foarte bine (...) Fondul s-a aprobat pentru întreaga construcție, precum și pentru import. Scrie-mi însă urgent unde dorești să te localizezi. Personal, mă gândesc numai la Facultatea de Medicină, deoarece vei avea acolo și sediul Catedrei, dar ceea ce vei decide va fi pentru mine hotărâtor..." (14.10.1973)

* * *

"Dragă Nae,

Mă grăbesc să-ți scriu pentru a-ți spune că mă voi ocupa intens de problema Centrului (IBPC-n.a.), care pentru mine este vitală. Te voi ține la curent... L-am refăcut așa cum a fost pe vremuri, fără nicio jenă, deoarece lumea trebuie să știe că la baza profesiei stă învățământul. Au fost proteste vii, dar m-am ținut tare și am reușit... Lumea trebuie să fie convinsă că a sosit momentul de a promova competențe și nu a stâneni mersul înainte..." (25.11.1973)

Cu un sprijin ca acela de la ministrul Burghele, nu e de mirare că familia Simionescu și-a urmat metodic, pas cu pas, "superstiția" de a se întoarce în România. "De ce, domnule Nae – a întrebat la New York, cu ocazia unei vizite, prof. Ștefan Milcu – de ce dorești dumneata să te întorci la București? Fără a sta pe gânduri, "Nae" a răspuns metaforic, dar foarte hotărât: "Vreau să sădesc și eu un pom în țara noastră, Domnule Profesor..."

În 1976, îi este conferit Premiul "Gh. Marinescu" al Academiei Române pentru cercetările de avangardă dedicate cancerului tiroidian. Această încununare timpurie a meritelor sale științifice îi va spori prestigiul în rândul endocrinologilor din Europa și SUA. Ca urmare, va fi invitat de Uniunea Internațională împotriva Cancerului ca expert la Institutul "Jules Bordet" din Bruxelles. Tot ca expert în cancerul tiroidian va fi invitat de Institutul "Gustave Roussy" din Paris și de "National Institute of Health" din Bethesda, SUA.

Deceniul 1965 - 1975 va aduce României o temporară libertate a sistemului bazat pe ideologia unică: un anume pragmatism tindea să cuprindă structurile politice, revărsând o oarecare bunăstare și calm în societate. Au fost anii deschiderii controlate spre Vest, care, dacă ar fi continuat, s-ar fi ajuns ca atât România, cât și dictatorul ei suprem, să aibă azi o cu totul altă soartă. Iar pe locul în care "cresc" acum 800 de cruci albe de eroi tineri și copii, s-ar înălța, poate, un institut de cercetări. Savantul George Emil Palade descrie admirabil această perioadă, în care Nicolae Simionescu "își va schimba destinul" părăsind endocrinologia pentru a forța primele frontiere într-o altă știință, inexistentă pe atunci în țara noastră: Biologia Celulară.

Întâlnirea cu Prof. G. Palade.

Își amintește prof. Palade, "după mai mult de 20 de ani de la plecarea mea din România, m-am întors în țara mea de origine ca membru al unei delegații a Academiei Naționale de Științe a Statelor Unite, pentru a negocia o înțelegere de schimburi științifice cu Academia Română. În acea perioadă, guvernul comunist al României încerca să obțină o margine de independență față de Uniunea Sovietică prin deschiderea unor ferestre către Vest. Viața era încă grea în România, dar cel puțin era evident că la orice nivel, de la oficialitățile guvernamentale, la profesorii universitari și până la cetățenii de rând, că românii erau hotărâți să-și afirme și să-și apere identitatea națională, fiind pregătiți să recunoască existența unor gradiente economice și științifice și să încerce să stabilească contacte cu lumea, dincolo de considerațiile doctrinelor politice".

Atunci a hotărât G. E. Palade să invite un cercetător român tânăr să lucreze în laboratorul de biologie celulară al Universității Rockefeller. El

își amintește: "Îl cunoșteam pe Nicolae Simionescu din perioada studenției și i-am cerut un sfat vechiului meu prieten și coleg de clasă, Ion (Cutii) Juvara; răspunsul fiind entuziast, l-am invitat pe Nicolae Simionescu să vină la Universitatea Rockefeller. El a acceptat fără întârziere, cu toate că postul pe care-l puteam oferi – asistent de cercetare, era cu câteva trepte sub poziția de conferențiar pe care o avea la București". În laboratorul lui Palade, descris recent ca "leagănul biologiei celulare moderne", Nicolae Simionescu s-a alăturat generației lui Günter Blobel, David Sabatini, Marilyn Farquhar și James Jamieson, actualii conducători ai biologiei celulare americane. El li s-a alăturat, spune Palade, "cu ușurință și grație", chiar dacă aceștia aveau, la început, dificultăți la pronunțarea numelui său.

Perioada Americană s-a prelungit de la un an la zece, lui Nicolae Simionescu alăturându-i-se, cu întârziere de șase luni, soția sa, Maya. A fost, desigur, mult de luptat cu autoritățile comuniste pentru a le convinge să elibereze un pașaport și pentru doamna Simionescu. Același geniu bun, G. E. Palade, a condus "ostilitățile". Își amintește: "Lucrul (pentru cercetarea endoteliului vascular – n.n.) a demarat prompt și a progresat repede, dar există totuși un element care afecta dureros situația generală. Maya Simionescu era încă în București.

O serie de cereri insistente au reușit, în final, să o aducă la Universitatea Rockefeller, fapt ce a însemnat fericire. Nicolae și Maya s-au instalat în campusul universitar și munceau febril zi și noapte, pentru a face față competiției formidabile din domeniul nostru de cercetare". Încă din 1970, Nicolae și Maya Simionescu au decis că în România trebuie și poate fi realizat un Institut de biologie celulară. În 1979, în urma unei finanțări nesperate din partea guvernului român, clădirea IBPC a fost inaugurată. În jurul celor doi, s-au strâns cei mai talentați tineri cercetători ai momentului, selectați în urma unor teste riguroase. Unii dintre ei fuseseră deja la specializare în Statele Unite, ca rezultat al intervenției profesorilor Simionescu și Palade. Entuziasmul tuturor avea o direcție, dar fiecare pas înainte urma să despice valuri de întuneric și frontiere nedefinite. O cursă fără sfârșit, în care se pornea, vorba poetului, "cu Dumnezeu la cot", și care nu oferea niciun indiciu privind obstacolele de pe traseu.

Prof. Simionescu își avertizase, de fapt, echipa: "În viitorul apropiat știm înspre ce ne îndreptăm, dar nu știm ce vom găsi. Am elaborat planuri, dar nu și predicții, pentru că, în realitate, dacă lucrurile ce vor fi găsite vor fi într-adevăr noi, ele sunt prin definiție necunoscute azi. Suntem tonificați de fiecare informație nouă, dar în același timp fericiți că suntem atât de ignoranți, încât să facă din fiecare zi când reintrăm în laborator o confruntare cu propriul nostru intelect".

PERIOADA AMERICANĂ Între Palade și Gunter Barr.

Ziua fastă din 1968, în care George Emil Palade vizita Institutul de Endocrinologie, a fost descrisă drept un semn ceresc. Era perioada de deschidere a regimului, când apropierea de America devenise, incredibil, politică de stat (ne întrebăm unde ar fi astăzi România dacă acest drum nu ar fi fost abandonat în favoarea "căii nord-coreene"!).

Într-un interviu acordat în anul 1993 dlui. Nicolae Țone (director, Editura Vinea), regăsim aceste prețioase amintiri:

"Prof. Palade a stat cu noi (lucram împreună cu Maya) în laborator, aproximativ trei sferturi de oră. I-am arătat ceea ce lucram. Așa cum îl știm, profesorul nu e un om care vorbește foarte mult, în special în primele lui reacții. Pot, deci, spune că întâlnirea n-a avut nimic extraordinar în desfășurarea sa. Noi i-am arătat ceea ce realizasem în studiul patologiei endocrine, într-o primă fază de cercetare în care introdusesem și metode de o performanță mai bună, cum era microscopia electronică ori citochimia, dar, repet, discuțiile, câte au fost, nu au depășit stadiul unei vizite protocolare. Practic, pe parcursul acelei prime întâlniri, a mea și a Mayei, cu prof. Palade, n-a fost vorba nici măcar o singură secundă de o viitoare colaborare...

Nu mică ne-a fost surpriza anul următor, în 1969, când am primit invitația de a lucra cu dânsul la Universitatea Rockefeller, pe o perioadă de un an, poate doi. Nu era vorba, deci, de o cooperare cu România, ci de dorința de a avea între oamenii din laboratorul său și doi români.

Numai că, în paralel cu această invitație, promisem o alta, de la prof. Gunter Barr, de la Institutul de Patologie al Spitalului "Walter Read" din Washington, D.C. În 1968, fusesem trimis de Uniunea Internațională contra Cancerului în trei mari centre care studiau cancerul tiroidian. Eu făceam parte dintr-un grup care examina anual la Bruxelles, la Institutul "Jules Bordet", cazurile mai speciale de cancer tiroidian, ceea ce mi-a oferit prilejul câțiva ani de zile să interacționez cu experți din Europa în această problemă. A fost o activitate extraordinar de instructivă pentru mine. În același an, grupul european m-a trimis în SUA pentru a discuta cu experții de acolo, cu scopul de a ajunge la câteva puncte de vedere

comune privind felul în care trebuiau diagnosticate cazurile grele de cancer. Șederea la Institutul de Patologie mi-a adus, prin urmare, invitația pe care am amintit-o. Eram, practic, chemat să lucrez ca specialist în cancerul tiroidian câțiva ani de zile la un spital de elită, unde fuseseră operați președinții SUA, cu cadre medicale de prim rang.

Deci, în 1969, am avut aceste două invitații. Și nu ezit să vă mărturisesc că prima mea tendință, dincolo de ideea fascinantă de a fi alături de prof. Palade, a fost să merg la "Walter Read". Toată activitatea mea din ultimii ani fusese orientată spre patologie, aveam deja o oarecare poziție între specialiștii în domeniu și credeam că trebuie să continui în această direcție. Voiam să folosesc această cale pentru că, timp de 20 de ani, studiasem cancerul tiroidian la Institutul de Endocrinologie. Aveam chiar și o carte care fusese tradusă și publicată în Anglia și SUA (la editurile Heineman, respectiv Academic Press).

* * *

Autorul face aici o paranteză: vizionar și dăruit de Dumnezeu cu o mare putere de adaptare, inspirat și genial, Nicolae Simionescu a renunțat după 20 (douăzeci!) de ani la ceea ce fusese crezul vieții sale: studiul glandelor endocrine. Și a renunțat nu de pe poziția de om înfrânt și plictisit de atâta endocrinologie, ci, dimpotrivă, de pe o poziție extrem de favorabilă, de celebritate mondială invitată să lucreze ca specialist la unul dintre spitalele de elită ale lumii! Era pentru a doua oară când, de pe o astfel de poziție, stabilă și plină de promisiuni (cum a fost cea de chirurg și anatomist), Nicolae Simionescu pleca în necunoscut, acceptând aventura și incertudinea. În plus, nici nu se poate spune că a renunțat la o carieră atât de strălucită de dragul Americii (ceea ce, pentru acele vremuri, ar fi fost o scuză generoasă), de vreme ce, ca cercetător în endocrinologie, ar fi ajuns tot în America.

În fine, o întâmplare oarecum anecdotică i-a limpezit gândurile și l-a îndreptat fără remușcări spre "Rockefeller". Cum spitalul "Walter Read" era, la fel ca Spitalul Central din București, afiliat US ARMY, au început întrebările. "A, vă duceți să lucrați pentru Armata Americană...", au rostit tovarășii juriști din minister, frecându-și mâinile cu satisfacție. Până la urmă, nu i s-a aprobat plecarea. Deși o revenire și o audiență la ministru i-ar fi dat, probabil, în cele din urmă, câștig de cauză, Simionescu a renunțat la această variantă (renunțând, deci, la întreaga sa carieră), alegând să prezinte invitația de la Palade. Dar nici cu aceasta nu a fost atât de simplu... Negocierile, spune profesorul mai departe, în cadrul interviului acordat reporterului N. Țone, au durat mai bine de o jumătate de an. Mi s-a dat voie, în cele din urmă, să merg la Prof. Palade, acordându-mi-se viza pe o perioadă limitată de timp, prelungirea acesteia

constituind, în fiecare an, o veritabilă bătălie cu autoritățile. A contat atunci enorm ajutorul dat de Prof. Theodor Burghele care, pe de o parte, îl cunoștea și-l prețuia mult pe Prof. Palade, iar pe de alta mă cunoștea și pe mine. A fost un om remarcabil. Știu că există păreri împărțite în privința sa, dar a fost unul dintre oamenii deosebiți pe care i-am întâlnit în deceniile trecute (în deceniile dictaturii-n.a.). Pot să vă spun că tot Prof. Burghele este cel care a avut un rol pozitiv, hotărâtor chiar, în câștigarea interesului autorităților române pentru înființarea Institutului de Biologie și Patologie Celulară (a se vedea scrisorile – n.a.).

Universitatea Rockefeller – o scenă a permanentei căutări

În 1970, la 1 februarie, Nicolae Simionescu ateriza pe Aeroportul J. F. Kennedy din New York. Era singur, deoarece viza pentru soția sa [M.S] nu "ieșise" încă, paznicii imensei pușcării numite România având încă ceva de căutat, ceva de scormonit în plasa birocratică a sistemului. Poate ar fi bine, își spuneau ei, să nu se mai ducă; dacă nu se mai întoarce? Să meargă, doamnă, numai domn' profesor, dânsul e bărbat, înțelegeți... După ce vine dânsul, vă dăm drumul dumneavoastră și uite așa, faceți cu schimbul și toată lumea e mulțumită...

În mintea alfabetizată "pe puncte" a securiștilor de la Pașapoarte ori a activiștilor, nu exista noțiunea de responsabilitate, de patriotism, de destin. Ei nu puteau înțelege că Nicolae și Maya Simionescu sunt savanți cărora frontierele convenționale nu le dădeau niciun fior. Patria se afla în ființa lor, în destinul lor de "sclavi ai laboratoarelor". Pentru ei, "a rămâne" avea un înțeles mult mai profund decât pentru cei numiți cu ură de regim "transfugi".

Nicolae și Maya Simionescu "au rămas" până la urmă, dar nu la New York, ci în... București! În cei zece ani ai așa-numitei "perioade americane", în care Simioneștii au cercetat în cele mai sofisticate laboratoare din lume, acumulând experiență și știință cât alții în două vieți, un întreg aparat de teroare, care a cuprins zeci de agenți și activiști bine plătiți, și-a pierdut timpul făcând pronosticuri dacă cei doi se mai întorc sau nu. Mii de ore de audiențe penibile, mii de dolari cheltuiți cu telefoanele și faxurile, o colosală energie risipită, nervi și tensiune cât pentru un zbor cosmic – toate aruncate într-o moară de măcinat-nimic, într-un malaxor-metaforă al celui mai ineficient dintre sistemele politice.

Nicolae Simionescu a aterizat singur, dar era decis să lase totul baltă și să se întoarcă, dacă soției sale, indispensabilă deopotrivă pentru viața și pentru știința sa, nu i s-ar fi permis să-l urmeze. Maya Simionescu avea un destin științific independent și în același timp complementar față de omul de știință care era soțul său. Ca biolog, doctor în științe, venea cu

o autoritate distinctă în toate proiectele comune de cercetare. După începerea lucrului alături de Palade, cei trei ajunseseră deja celebri printre colegii care-i numeau "The famous Romanian Trio".

Maya Simionescu își amintește: "După lungi insistențe și scrisori trimise de Prof. Palade autorităților, mi s-a permis să plec abia la cinci luni după ce plecase Nicolae. Am avut o viză pe termen scurt, urmând ca la sfârșitul anului să mă întorc la București". Orice om normal își poate pune întrebarea: de ce dorea regimul ca Maya Simionescu să se întoarcă înaintea soțului său? Cine ar fi avut de câștigat în acest caz? Fără comentarii.

Împlinindu-se timpul permis de viză, serviciul de cadre de la Ministerul Învățământului s-a pus pe treabă. Probabil câțiva politrucii își vor fi râs în barbă când au cutezat să expedieze la New York o somație în care aveau tupeul să ceară imperativ Mayei Simionescu să revină la București. Momentul este descris cel mai bine chiar de Nicolae Simionescu, în interviul amintit:

"La termenul respectiv, a sosit o hârtie de la București care cerea ca Maya să plece acasă. Abia acum îmi dau seama (interviul a fost luat în octombrie 1993 – n.a.) cât de cuminiți și inconștienți am fost amândoi. Adică, înțelegeți, eram somați să ne întoarcem și noi am fi putut pur și simplu să ne vedem de destinul nostru științific, adică să ignorăm adresele sosite. Dar noi, nu, ca niște copii foarte cuminiți, foarte ascultători, am spus: "Gata. Ne despărțim din nou", și am pregătit bagajele Mayei pentru plecare. Era, într-adevăr, o demență să pleci din condițiile de acolo și să vii la București, pentru că așa a spus cineva de la serviciul de cadre al ministerului. Abia în ultima clipă, iarăși datorită intervențiilor Prof. Palade, Mayei i s-a permis să lucrăm mai departe împreună".

Dar ce era Institutul Rockefeller? Cu ce anume l-a fascinat atât de mult pe Nicolae Simionescu? Iată descrierea Profesorului:

„Institutul Rockefeller este un loc unic în lume din toate punctele de vedere, și nu puteai să nu fii mândru, ca român, văzând cât de prețuit era George Emil Palade. Departamentul condus de profesor avea o echipă formată din mai multe grupuri, unele dintre ele având chiar o oarecare independență. În orice caz, el era incontestabilul șef al nucleului. De altminteri, din grupul respectiv au făcut parte oameni care ulterior au fost inserați printre vârfurile mișcării internaționale în biologia celulară, cum sunt: David Sabatini, Gunter Blobel, Tashiro, Sieckewitz, David Luck ș.a. Au fost personalități care ulterior au devenit ele însele staruri, valori de necontestat. De altfel, aceasta este una dintre

particularitățile extrem de evidente ale influenței benefice pe care prof. Palade a avut-o asupra colaboratorilor lui. Chiar neștiind foarte mult la început în domeniu, după doi sau trei ani maximum petrecuți în departamentul lui, acumulările, perspectivele deveneau enorme.

Nu aș putea să spun foarte exact din ce motive anume colaborarea noastră, a mea și a Mayei, cu el a durat neobișnuit de mult, mult mai mult decât cu oricare dintre ceilalți colaboratori ai săi. Ne-am acomodat foarte repede, ne-am simțit foarte bine aflându-ne în permanență în preajma sa. Când profesorul s-a mutat de la Rockefeller la Yale, am mers împreună cu el, rămânându-i alături încă șase ani de zile. Zece ani în totalitate.

În fine, perioada Rockefeller a fost absolut unică. Locuiam în una din casele de oaspeți ale universității. Eram atât de uimiți de idea de a fi parte dintr-un anumit mediu intelectual și parte dintr-un anumit anturaj tehnologic, încât, acum, când citim sau ne aducem aminte de epoca respectivă, aproape ne pare un vis că vreme de doi ani de zile am ieșit numai patru duminici din laborator. Dar campusul Rockefeller era cu totul special. Acolo aveai de toate: o sală de spectacole superbă, unde se dădeau săptămânal concerte; o bibliotecă imensă, de circa două milioane de volume, care aproape îți porunca să te cufunzi în lecturi nesfârșite. Aveau loc în permanență conferințe pe cele mai variate teme, extraordinar de interesante. Partea alimentară nu era, de asemenea, o problemă: cofetărie, restaurant de bună calitate. Tot ce înseamnă bunăstare, liniște și civilizație era cu prisosință asigurat. Și bineînțeles, deasupra a toate, un laborator cum numai cu gândul, numai cu închipuirea îl puteai visa.

Un laborator excepțional în care se lucra fără normă, fără niciun fel de constrângeri în sfera de cercetare. Lucram, apoi, nu numai alături de Palade, care era magistral în tot ce făcea, dar și alături de niște oameni cu totul deosebiți. Fiecare dintre ei a devenit fie șeful unui departament, fie șeful unei școli de biologie celulară în țara sa: în Italia, în Japonia etc. Toți am fost sprijiniți și îndrumați de prof. Palade. Toți ne putem considera privilegiați, având șansa de a fi, în ultimă instanță, un produs al școlii respective, dominată de personalitatea lui Palade. Totodată, alături de influența profesorului, am simțit foarte mult influența ambianței generale. Spre exemplu, în blocul de laboratoare în care lucram noi, la momentul acela erau cinci laureați ai Premiului Nobel. De aceea, universitatea era cunoscută ca o veritabilă "pepinieră de premii Nobel".

* * *

Ajunsă în cele din urmă la Universitatea Rockefeller, alături de soțul

său și de Prof. Palade, Maya Simionescu n-a așteptat nici măcar să se obișnuiască cu noul fus orar. În primele două zile s-a pus la punct cu lucrările și proiectele, iar a treia zi a început să lucreze direct. ”Aveam de toate – își amintește doamna Simionescu – laboratoare, teren de tenis, apartament, bibliotecă, sală de concerte, cofetărie, o grădină superbă pentru plimbările de seară și jogging-ul de rigoare.

Începeam lucrul la 8,30 dimineața. Luam prânzul acasă sau la restaurant. Până la orele 18, ne aflam fără pauză în laborator. Apoi, urma cina și o scurtă partidă de tenis. Pe la orele 21, luam o bere la bar. După 21,30 ne întâlneam din nou în laborator, unde rămâneam până după miezul nopții. Era ideal să te concentrezi și să lucrezi cât te țineau puterile. Singurele limite erau propriile noastre limite. Noi și niște japs (japonezi) eram cei mai vrednici din universitate; lucram tot timpul. Dacă revăd cu ochii minții acei ani, era ca-n Paradis. Orice idee, orice substanță, orice tipăritură de pe mapamond ajungea la noi în maximum două zile. Ajunseserăm să credem că biologia celulară nu este o profesie, ci un „hobby”. Noi nu mergeam la serviciu acolo, ci la un spectacol al căutării. Trebuia să găsim ceva. Nu știam ce, dar trebuia. Ne stabilisem doar tema pentru viitor, pentru acasă: Biologia și Patologia Sistemului Cardiovascular. În rest, trebuia să ne luptăm cu valurile de întuneric. Cu Nenumitul. Cu Neaflatul”.

* * *

Aceeași ”aventură Rockefeller” a fost comentată, cu diverse ocazii, și de Prof. Palade. Iată observațiile celui care a creat practic ”leagănul biologiei celulare moderne”:

”Am socotit că laboratorul nostru ar putea încuraja deschiderea către Vest a României și am hotărât să invit un tânăr cercetător român să lucreze în grupul nostru. Nicolae Simionescu a acceptat fără întârziere, cu toate că postul pe care-l puteam oferi – asistent de cercetare – cu câteva trepte sub poziția de conferențiar pe care o avea la București. În perioada aceea, laboratorul de biologie celulară al Universității Rockefeller era la apogeul activității lui, care începuse spre sfârșitul decadelor 1940 și a progresat în mod impresionant în decadele următoare. În acel laborator, care a fost descris ca leagănul biologiei celulare moderne, Nicolae Simionescu s-a alăturat generației lui Gunter Blobel, David Sabatini, Marilyn Farquhar și James Jamieson, actualii conducători ai biologiei celulare americane.

Împreună am decis să studiem organizarea și funcțiile endoteliului vascular, în mod deosebit a endoteliului continuu din musculatura corpului, din inimă și plămâni. Rezultatele anterioare ale laboratorului

duseseră la descoperirea unor noi structuri denumite vezicule plasmalemale, iar studiile efectuate în anii 1960 sugerează implicarea lor în transportul macromoleculilor (ferritina) prin stratul endothelial al peretelui vascular. Dar multe rămăseseră de făcut pentru a defini în detaliu structura capilarelor sanguine și a altor segmente ale microvasculaturii și pentru a cerceta mai departe funcția veziculelor plasmalemale. Acest domeniu a devenit feuda științifică a lui Nicolae Simionescu. Lucrul a demarat prompt și a progresat repede, dar exista totuși un element care afecta dureros situația generală: Maya Simionescu era încă în București. O serie de insistențe au reușit, în final, să o aducă la Universitatea Rockefeller, fapt ce a însemnat încă un asistent de cercetare român și un progres mai rapid al proiectului nostru. De asemenea, a însemnat fericire.

Nicolae și Maya Simionescu s-au instalat în campusul universității și munceau zi și noapte pentru a face față competiției formidabile din domeniul nostru de cercetare. Pe de o parte, specialiștii în fiziologia capilarelor care dominau intelectual scena – pretindeau că toate schimburile transcapilare aveau loc prin pori situați de-a lungul joncțiunilor intercelulare și considerau alternativa (transportul prin vezicule plasmalemale) ca foarte puțin probabilă, dacă nu imposibilă. Pe de altă parte, uneltele de lucru și procedurile experimentale existente la acea vreme nu erau suficiente pentru a produce rezultate acceptate și convingătoare pentru biologii celulari. Nicolae Simionescu a utilizat o serie de trăsori de diferite dimensiuni, toți fiind selectați pentru detecția porilor mici, postulați de specialiștii în fiziologia capilarelor, deoarece acești pori erau în acea perioadă principalul obiect de interes. Fundamentarea studiilor era clară și adeseori elegantă, dar competiția a rămas neconvinsă.

Studiile efectuate în acea perioadă au produs totuși un rezultat satisfăcător, important: descoperirea canalelor transendoteliale formate de vezicule plasmalemale fuzionate simultan cu ambele fețe (luminale și abluminale) ale plasmalemei endoteliale. Existența acestor canale a fost stabilită în mod convingător de Nicolae Simionescu și Maya Simionescu. De asemenea, importante au fost studiile lor în care au identificat segmentele diferențiate ale microvasculaturii din diafragmă și a descoperit joncțiuni deschise focale în endoteliul venulelor postcapilare”.

Universitatea Yale- Profesorul

În 1973, o parte din grupul Prof. G. E. Palade s-a mutat de la Rockefeller la Yale Medical School, unde a pus bazele unei noi secții de biologie celulară. După cum își amintește Nicolae Simionescu (în același interviu realizat de Nicolae Țone), mutarea la Yale a constituit prilejul ca cei doi români să-și adauge la activitatea științifică de la Rockefeller și pe aceea de învățământ. ”Ținând seama de experiența didactică pe care o aveam din țară - spunea în 1993 prof. Simionescu – am devenit, dintr-o dată, unele din cadrele vechi cu experiență (în România fusese cadru universitar timp de 20 de ani – n.a.). Așa am ajuns să ținem, rămânând în continuare alături de prof. Palade, cursuri de biologie celulară la Yale. Acolo, structura prelegerilor respective era în așa fel făcută, încât un curs ca acela de biologie celulară, ținut timp de trei luni în fiecare an, nu este predat de un singur om, cum se obișnuiește la noi. Este predat de 15-17 profesori, de regulă cei mai buni în disciplina respectivă, aduși de la diferite universități. În ceea ce ne privește, după ce ne-am întors la București - ceea ce s-a întâmplat în 1979 – anual cei de la Yale ne-au reînnoit funcția de *visiting professor* și ne-au chemat să ținem cursuri aproape 20 de ani, fără întrerupere.”

Odată cu mutarea la Yale, studiile asupra vaselor sanguine au continuat fără întrerupere în noile laboratoare, ”Lucrările lui Nicolae Simionescu s-au focalizat clar pe endoteliul vascular, dar, așa cum era de așteptat din partea unui om de știință cu adevărat plin de resurse, cercetările lui au descoperit un spectru larg de teme, începând de la tehnici noi de fixare a țesuturilor și mordansare (cu galoilglucoză) pentru obținerea unui contrast optim, la noi trasori (particule de dextran și glicogen), la încercări reușite de a izola microvasculatura din miocard, mergând până la noi tehnici de studiu al joncțiunilor intercelulare (replici de specimene obținute din înghețare-fracturare).

Toate aceste studii experimentale au fost efectuate în colaborare cu Maya Simionescu, care adeseori a fost prim-autor. La acea vreme, Nicolae și Maya Simionescu erau deja recunoscuți ca biologi celulari de frunte, specializați în studiul endoteliului vascular și, în această calitate, reprezentau laboratorul nostru la diferite conferințe și întâlniri în Mexic și Japonia. Ceea ce era remarcabil, este faptul că de îndată ce schițasem

un domeniu de cercetare, studiile erau rapid și eficient realizate și extinse până la limita permisă de tehnologia zilei. Așa s-a întâmplat în cazul joncțiunilor endoteliale și al câmpului vascular bipolar în diafragmă. Și tot așa s-a întâmplat câțiva ani mai târziu, când au fost descoperite microdomeniile diferențiate ale plasmalemei endoteliale.”

* * *

Începând cu 1974, Nicolae Simionescu a ocupat postul de profesor la Yale University, School of Medicine, unde a ținut prelegeri și demonstrații practice la cursul de Biologie Celulară. A fost, în același timp, conducător științific pentru teze de doctorat în medicină, la aceeași universitate. Experiența aceasta, de a împărtăși tinerilor americani din scurta dar intensă lui învățătură în domeniul biologiei celulare, i s-a părut o adevărată provocare. Din jurnalul ținut în această perioadă deducem importanța pe care o acordă românul acestor prelegeri fascinante. De altfel, receptivitatea studenților a fost totală, prezența și interesul pentru cursurile sale amintind, *mutatis mutandis*, de celebrele prelegeri călinesciene de la Universitatea din București.

Era iubit atât pentru carisma sa inimitabilă, cât și pentru calitatea excepțională a prelegerilor. Avea vocație pentru catedră, după cum avea vocație pentru laborator. Era jovial și informal, prietenos și răbdător, exigent, dăruit total științei. Nu umbla cu capul în nori, făcând poza einsteiniană, dar nici nu apleca urechea la fleacuri, nu-și pierdea timpul cu lucruri redundante. Vorbea simplu, direct, se ferea să devină repetitiv. Stilul academic american îl prindea de minune. I se spunea, cu admirație și caldă simpatie, ”Doctor Si”. Când trecea pe culoarele universității, înalt, elegant, zâmbitor, nu aștepta să fie salutat.

Avea o memorie neobișnuită. Învăța repede numele studenților și știa câte un amănunt din viața fiecăruia (cum va face mai târziu la IBPC). Nu pierdea nicio ocazie să schimbe o vorbă, fie și din mers, cu studenții. Vorbea o engleză americană frumoasă, aproape fără accent britanic, care făcea încântarea audienței. Cita adesea din clasici în latină, trimițându-și studenții la izvorul veșnic al înțelepciunii antice. Mulți dintre elevii săi aveau să devină excelenți profesori universitari sau valoroși cercetători.

Unul dintre aceștia, David Castle de la Universitatea Virginia, își amintește: ”Nicolae m-a ajutat mai mult decât oricine altcineva să devin un bun profesor. Cu mândrie recunosc că am învățat cel mai mult despre biologia celulară a tuturor țesuturilor în cursul aceluia prim an, când l-am secondat la orele lui de laborator pentru studenții de la Medicină. De

asemenea, a fost un maestru al predării prin metoda socratică și a fost totdeauna principalul meu model de urmat... nu pot să spun de câte ori m-am simțit fericit când mă gândeam că era mândru de mine...”

* * *

Simionescu atinsese apogeul în cariera sa americană când, în 1979, a luat drumul cenușiu al României. Vestea a răscolit cele mai dârze conștiințe americane de la Yale. Se știa că, în sfârșit, la McGill, Montreal, Canada, lua ființă primul institut de biologie celulară, cercetarea într-un spațiu special amenajat. Se mai știa că acel institut va avea cele mai noi dotări tehnologice, multe în premieră absolută, coborâte direct din programele secrete. În fine, se mai știa că Nicolae și Maya Simionescu primiseră oferta de a conduce acest institut. Salariul, așa cum am spus, depășea 42.000 de dolari pe lună. O sumă enormă pentru aceea vreme. Cam 60.000 de dolari la valoarea actuală! Luând act de refuzul neașteptat, oficialii canadieni au promis chiar o creștere a salariului plus alte facilități de instalare. Atunci, Nicolae Simionescu a trebuit să-și ceară mii de scuze față de prietenii săi americani și să încerce să le explice că, potrivit tradiției din țara sa, fiecare om e dator să planteze un pom, adică să lase ceva în urma lui.

Cu deosebire, le-a mai spus, că el face parte din savanții cu suflet, și de aceea nu se poate desprinde de țara natală. Pe de altă parte, America are deja destui specialiști în biologia celulară, pe când în România acest domeniu de cercetare este încă necunoscut. În plus, stimulat de deschiderea regimului de la București din anii '70, Simionescu provocase construirea și dotarea IBPC, trimisese 14 tineri la specializare cu burse Fulbright, cărarse tone de substanțe și aparate, obținuse facilități la care nimeni nu visa pe vremea aceea în România, ”abătându-se” serios de la regulile de fier ale regimului dictatorial. Ca urmare, cum ar fi putut să lase acum totul baltă, doar de dragul unor câștiguri bănești, fie ele chiar fabuloase, față de ceea ce-l aștepta acasă?! A trebuit, de asemenea, să explice colegilor americani că el pornise chiar de la început cu ideea întoarcerii la București, ”perioada americană” fiind doar ocazia de a învăța și de a se perfecționa la cel mai înalt nivel, pentru beneficiul tinerei generații din România.

”Pentru noi”, a spus atunci Nicolae Simionescu, „dincolo de interesele noastre imediate, era necesar să-i ajutăm pe tinerii care ar fi dorit să urmeze aceeași cale. Probabil era la mijloc și un anumit sentiment care ținea de biografia personală, legat, în special, de suferințele pe care le-am îndurat în tinerețe. Pentru că am fost un chinuit în tinerețile mele, din

punct de vedere a ceea ce am vrut să fac și a modului dureros în care am fost marginalizat în permanență. Nu vreau să mă lamentez, dar nu pot să uit că mi s-au mâncat foarte prețioși ani din viață”. Fără a se mai strădui să-i înțeleagă, oricât ar fi explicat, americanii și Prof. Palade s-au mărginit să-i catalogheze drept ”patrioți superstițioși” și au decis să continue, orice s-ar întâmpla, colaborarea cu singurul institut de biologie și patologie celulară existent pe harta lumii la acea dată. Legătura București-Yale va fi menționată încă două decenii. Nicolae și Maya Simionescu fiind declarați aproape anual, când unul, când celălalt, drept cei mai buni profesori de biologie celulară de peste Ocean. Ei au reușit să se afle în permanență la cea mai înaltă cotă de apreciere din partea studenților de la Yale. De altfel, aceste calificative au fost deseori hotărâtoare în acordarea vizei de ieșire din România.

Și alte universități l-au avut profesor pe fermecătorul laureat al Premiului Bohum. Dintre acestea, sunt de notat: Columbia University, New York University, Harvard University School of Medicine, Boston; University of California Medical School, Los Angeles; McGill University, Montreal; University of Tokyo, Faculty of Medicine, Kyoto; Faculté Xavier Bichat, Paris; Faculty of Medicine, Lisabona etc.

Premii și Distincții.

Fiind, deloc surprinzător, printre cei mai citați cercetători români în literatura internațională (conform cu ”International Citation Index – Washington D. C.”), Nicolae Simionescu s-a bucurat de o largă apreciere în rândul savanților lumii, fiind răsplătit cu premii și distincții pe măsura valorii sale. Astfel, în 1975 va primi Medalia Facultății de Medicină din Thessaloniki și Medalia Societății de Științe Medicale și a Facultății de Medicină a Universității din Tokyo. Numele său circula în toate publicațiile și congresele de biologie celulară, și aproape nu exista proiect în domeniu în care să nu se facă referiri la Trio-ul Român (George Palade, Nicolae și Maya Simionescu).

După prelegerile ținute la Montreal, când cele mai încifrate date științifice deveneau, în ”interpretarea” lui Simionescu, captivante aventuri în structura celulară. Institutul de Cercetări Clinice din orașul canadian i-a acordat distincția ”Pfizer Fellow”, în timp ce Universitatea McGill, în același an, 1978, i-a oferit importantul premiu ”The Louis and Artur Lucian International Award for Research in Circulatory Diseases”. Premiul a fost adresat, ca în multe alte cazuri, și Mayei Simionescu, deoarece Nicolae

și Maya au fost foarte apropiați nu numai în viață, dar și în știință.

Lucrând în tandem, ei au reușit, potrivit lui Palade, să ardă etapele și să avanseze într-un ritm amețitor chiar și pentru cei mai mari "șoareci de laborator" ai Americii. Progresele lor se cuantificau aproape săptămânal, stârnind câteodată panică, dar de cele mai multe admirație printre colegi. Academia Internațională de Patologie cu sediul la Viena, ținând seama de activitatea de pionierat a IBPC în domeniul patologiei celulare (o altă scânteie de geniu a lui Nicolae Simionescu), i-a acordat, în 1986, Medalia Rokitansky. Aceasta, alături de Medalia "Cea de-a 900-a Aniversare a Universității din Bologna", 1987, avea să aducă pe malurile triste ale Dâmboviței o rază de bucurie și un sprijin neprețuit în lupta IBPC pentru supraviețuire.

"Invited Speaker" / Președinte/

Membru în Comitetul de organizare la Congrese Internaționale.

În multe universități și centre științifice a fost profesor vizitator și conferențiar invitat (invited speaker), ca semn al prestigiului internațional de care s-a bucurat toată viața.

A fost oaspete al numeroase institute și centre de învățământ din Irlanda, Franța, Belgia, Germania, Italia, Austria, Olanda, SUA, Suedia, Japonia, Rusia, Canada, Elveția, Portugalia și altele (vezi CV - Anexa 1). În loc de alte comentarii, ni se pare relevant să lăsăm cititorului spre lectură tipurile, listele universităților, congreselor și workshop-urilor la care a participat, a ținut cursuri și a avut responsabilități organizatorice.

La numeroase congrese internaționale a avut responsabilități organizatorice, fie ca președinte, fie în comitetul de organizare

Consultant al unor instituții științifice, membru în colegii editoriale și societăți științifice internaționale.

Profesorul Nicolae Simionescu, celebru în lumea științifică mondială, a fost deopotrivă consultant al unor instituții științifice de pretutindeni. Este, poate, pentru prima dată după marele George E. Palade, laureat Nobel, când un om de știință român a cucerit globul pământesc cu forța sa intelectuală! Iată o parte din lumea experților, în care Simionescu era

invitat drept consultant: Thyroid Cancer Group din Uniunea internațională împotriva cancerului (IUAC); Institutul Național al Sănătății, Bethesda, SUA; Fundația Națională de Științe, Washington DC, SUA; Departamentul de Medicină Experimentală, Uppsala, Suedia; Institutul de cardiologie din Houston, Texas, SUA;

Consiliul de cercetări medicale din Londra, Anglia; Consiliul de cercetări medicale din Adelaide, Australia; Consiliul de cercetări medicale din Auckland, Noua Zeelandă.

Iată cum inegalabilul savant din București era „acasă” pretutindeni în sfera științifică! În mod firesc, făcea parte din colegii editoriale internaționale prestigioase precum Thrombosis Research, Journal of Submicroscopic Cytology and Pathology, Cell Differentiation, Endothelium, Science et Techniques de l'Animal de Laboratoire.

Nicolae Simionescu era, de asemenea, membru în numeroase societăți științifice internaționale: American Society for Cell Biology, American Thyroid Association, American Association for the Advancement of Science, International Society for Biological Rhythms, International Society for Stereology, International Society for Endocrinology, European Society for Experimental Surgery, European Society for Comparative Endocrinology, Italian Anatomical Society, International Committee on Laboratory Animals – ICLA (Governing Board), European Artery Club (Governing Board), European Vascular Biology Association.

O VIZIUNE LUMINOASĂ: OPERA LUI NICOLAE SIMIONESCU

Înființarea Institutului de Biologie și Patologie Celulară Ca un scut în calea sistemului.

Dovedind o discreție admirabilă, Acad. Maya Simionescu a vorbit destul de rar în public despre marele dispărut, preferând să-i lase pe alții să evoce personalitatea soțului său. Când a lăsat, totuși, ca anumite informații să ajungă în presă, a făcut-o cu o firească sobrietate. Iată, de exemplu, evocarea începuturilor IBPC.

”Răsfoind pentru prima oară jurnalul lui Nicolae Simionescu din America, am dat peste următoarele rânduri scrise în ianuarie 1970, la 13 zile după ce ajunsese acolo:” cât de mult mi-a lipsit până acum o atmosferă adevărată de viață științifică, de cercetare!... Ce simplă e, ce firească și de un singur fel... O, dacă aș putea crea un astfel de crâmpei de viață adevărată, măcar pentru generația următoare de căutători...”

Iată deci că ideea de a crea ceva pentru generațiile următoare o avea în minte și în suflet cu mult înainte de 1972, anul în care s-a lansat oficial înființarea IBPC.

După 1972, a urmat o perioadă de vis și luptă. Visuri – să reușim; luptă cu autoritățile, cu fondurile, cu găsirea terenului. Preocupat de experimentele sale, de găsirea de noi trasori, de elaborarea manuscriselor unor importante lucrări așteptate de editurile americane, Simionescu și-a făcut timp și pentru planurile detaliate ale institutului... din mintea sa, pe care le-a desenat singur, în cele mai mici detalii. Ca dovadă: cele cinci nivele ale IBPC, așa cum există ele în realitate, sunt identice cu cele desenate de medicul și biologul celular Nicolae Simionescu, a cărui excelență în arhitectură va anticipa extraordinarele creații ale fiului său, Vlad, co-proiectantul celor mai înalți zgârie-nori din lume, Turnurile Petronas din Kuala Lumpur, Malaysia.

În proiectul profesorului se regăsesc nu numai planurile exterioare, dar și detalii precum mesele de lucru, gurile de apă distilată, instalațiile de vacuum, amplasamentele becurilor de gaz și ale aparatelor mici, pozițiile

de cercetare etc. Concepția de flux de lucru îi aparține, de asemenea, și a mers bine de la început. La fel de importantă a fost ideea lui ca înainte de inaugurarea noului institut să formeze oamenii care vor lucra acolo. A venit în țară de 2-3 ori pe an și a intervievat tineri absolvenți, a ales cu grijă și a reușit să-i trimită, pe 14 dintre ei, cu burse Fullbright de un an în cele mai bune laboratoare din SUA.

„Când, în 1979, am inaugurat IBPC”, își amintește Acad. Maya Simionescu, „au fost alături de noi și acești 14 tineri întorși de la specializare, precum și alți 60 angajați între timp pe baza unei selecții riguroase a profesorului. Inaugurarea a concis, în mod semnificativ, cu primul Workshop Româno-American, la care au venit unii dintre cei mai importanți cercetători din SUA, între care Prof. G. E. Palade și Prof. Ch. de Duve, savantul care a împărțit Premiul Nobel cu compatriotul nostru atât de celebru. De altfel, prof. George Emil Palade a avut un rol esențial în menținerea legăturii noastre cu lumea științifică din SUA. El a asigurat contactul oficial cu Universitatea Yale, unde Nicolae Simionescu și cu mine am rămas visiting professors pentru următorii 15 ani.

Desigur, este important să creezi un institut, dar la fel de important este să continui să creezi știință bună. Pentru asigurarea mediului ambiant științific, Prof. Simionescu a avut ideea deosebită de a promova în studiu o temă unică de cercetare de importanță majoră, și anume: biologia și patologia sistemului cardio-vascular, cu o atenție deosebită pentru ateroscleroză și tromboză, boala care ucide mai mult de jumătate din populație în țările avansate și medii. Ne-am pus pe lucru cu un avânt deosebit. Colaboratorii noștri tineri au fost extraordinari. Se lucra zi-lumină, se bea șampanie la orice rezultat ieșit din comun, se crea o familie științifică, o școală! Tinerii noștri se însurau, tinerele cercetătoare deveneau mame, dar treaba mergea ca un foc continuu. Atmosfera era unică. Mă întreb cum s-a putut face asta în perioada aceea atât de grea prin care treceam cu toții?

Dacă în 1972, când am început institutul, România părea că o luase pe o cale diferită de celelalte țări din lagărul sovietic, din 1979, când l-am inaugurat până în 1989, au fost ani de oribilă teroare spirituală. Era foarte greu. Eram considerați ca un implant american în România și, ca orice implant, puteam fi oricând rejectați. Cum am supraviețuit?! Cred că datorită staturii științifice, probității și luptei fără niciun compromis ale profesorului. El ridicat ca un scut în calea sistemului și în dreptul nostru, și nu a lăsat pe nimeni să ne atingă. Ne apăra pe noi și își apăra ideea. Institutul trebuia să supraviețuiască acelei perioade cumplite de care era foarte sigur că va dispărea repede. Chiar generația noastră, spunea, se va bucura de căderea sistemului comunist.

Financiar și material, am rezistat tot datorită profesorului, deoarece el a obținut, printr-o competiție dură, granturi de cercetare de la Institutul Național de Sănătate din Statele Unite. Asta era greu de înțeles pentru autoritățile acelor vremi. Împreună cu colaboratorii din Institut, am organizat 4 workshop-uri româno-americane, subvenționate în principal de NSF și NIH, organisme științifice americane. Era legătura noastră cu știința internațională, esențială pentru supraviețuire. Trei ani lucram pe brânci, ca să ne prezentăm cât mai bine la întrevvedere cu colegii americani. Și am reușit, după cum spuneau chiar ei.

Am publicat mult, doar în revistele internaționale – acesta a fost un alt cap de acuzare împotriva lui Nicolae Simionescu și a mea. Că nu facem educație comunistă bună tineretului – era altă acuză, și multe altele. Și totuși, datorită profesorului, am introdus și am păstrat în toți acei ani grei, obiceiuri care să ne mențină moralul ridicat: serbam Crăciunul cu brad împodobit și colinde vechi; în sala de mese se cânta muzică clasică: îl serbam pe Eminescu în iunie 1989, recitând Scrisoarea III- a pe muzică de Enescu (ambele interzise în acea perioadă) și altele. Asta pentru că ideea profesorului Nicolae Simionescu era că IBPC „ a fost gândit ca o instituție de cultură în care se lucrează știință„. Trebuia să ne ocupăm de sufletul nostru în același timp cu producerea de știință bună. Așa a acționat profesorul până în ultima zi a vieții sale...”

Engleza, Emigrantul și Dolarii...

Medicul Constantin Neacșu, doctor în științe medicale și doctor în chimie, a fost cel dintâi angajat de prof. Simionescu la Institutul a cărui construcție încă nu începuse. Alături de soția sa, Corina Neacșu, încadrată mai târziu pe post de graficiană, el a demarat, practic, lucrările, supraveghind proiectul în lipsa profesorului. Ca urmare, amintirile sale din acele timpuri sunt deosebit de prețioase, anumite detalii nefiind cunoscute decât de el.

* * *

”Îl cunoșteam mai demult pe profesor, fusesem colegi în anii ‘50, eu la catedra de biochimie, el la catedra de anatomie. Ne-am reîntâlnit în 1957, la Institutul de Endocrinologie, unde eu coordonam laboratorul de biochimie, iar el pe cel de histologie. În fine, întâlnirea determinantă a fost în 1973, când mi-a prezentat ideea Institutului. Atunci am aflat că, în timpul celei de-a doua vizite în America, Nicolae Ceaușescu l-a felicitat pe George Emil Palade și ar fi spus: ar fi bine să avem un Premiu Nobel și în România! La care Palade ar fi răspuns: domnule președinte, îi aveți în perspectivă pe aceștia doi, Nicolae și Maya Simionescu... Se spune că imediat după aceea, întors la București, Ceaușescu ar fi dat dispoziție să se construiască IBPC.

Fapt e că în 1976, s-a consfințit pornirea Institutului. Am fost primul om lucrativ contactat. Am format o echipă de trei (eu și Simioneștii) și am pornit în căutarea celui mai potrivit loc. Profesorul a fost cel care a ales, în final, spațiul din spatele Facultății de Biologie. În plus, se afla în aceeași zonă universitară cu institutul Victor Babeș, cu Institutul Ion Cantacuzino, cu Facultatea de Medicină, cu Facultatea de Medicină Veterinară și cu Facultatea de Chimie. Toate acestea, inclusiv institutul nostru, ar fi fost demolate dacă mai trăia Ceaușescu un an sau doi.

Așa cum se știe, nimeni nu cunoștea tehnologia biologiei celulare, iar existența unui Institut central de biologie nu furniza nicio sugestie privind noul domeniu, înrudit, dar totuși foarte îndepărtat. De aceea, deși a desenat singur toate proiectele, profesorul a reușit să trimită pe timp de trei luni în America doi arhitecți care urmau să pună în operă planurile sale. Respectivii au avut astfel ocazia să înțeleagă subtilitățile și specificul laboratoarelor de biologie celulară, evitând în acest fel greșelile de proiectare și excepții ireparabile, care ar fi compromis, poate, viitorul Institutului.

Profesorului nu-i scăpa însă niciun amănunt, și n-a existat vreun detaliu constructiv, cum ar fi culoarea unei faianțe sau poziția unei ferestre, pe care Nicolae Simionescu să nu-l cunoască. A fost nu numai un manager științific, dar și un excelent manager economic și, dacă se poate spune, politic... A reușit, între anii 1976-1979, să obțină o finanțare de la guvernul român de neconceput pentru acele vremuri: 38 de milioane de lei și 700.000 de dolari! Lumea era uluită și invidioasă, în special tovarășii de prin ministerele Învățământului și Sănătății. Mergea vorba că plățile se făceau, la noi, în dolari, direct de la Washington, iar micii securiști care fremătau în jur răspândeau cu râvnă asemenea gogoși.

Când s-au adus microscopul electronic, știrea a picat ca un trăsnet: chiar uzinele Philips fuseseră luate prin surprindere, deoarece primele E-400 de mare putere create aici, fuseseră comandate de București! La fel, un E-100 pentru uzul studenților.

O directivă dragă Profesorului, pe care m-am străduit s-o aduc la îndeplinire, a fost alegerea culorii faianței. La sugestia sa, fiecare nivel al IBPC are o altă culoare, după cum urmează: parterul, alb; etajul I, lemon; etajul II, blue; etajul III, vernil. Deosebite sunt și ferestrele, model italian, precum și montarea la vedere a instalațiilor. Planșeul dublu, din aluminiu, agregatele de ventilație și aerul condiționat (ca sisteme alternative de încălzire), structura modulară a încăperilor, încălzirea termostată din baza de animale – toate sunt similare cu dotările institutelor din Occident, de fapt fără precedent în România.

După terminarea clădirii, pe care Nicolae și Elena Ceaușescu nu au

vizitat-o niciodată. "Coana Leana", se zicea, era supărată că n-a primit niciodată cadouri de la IBPC. Pe de altă parte, profesorul a luat asupra sa sarcina de a-i filtra pe noii angajați. Din peste 1300 de candidați, a selectat cu puțin peste 100 de tineri care au fost angajați. Una din condiții era cunoașterea limbii engleze (cam la fel cum caută azi, prin anunțuri, firmele străine din București). Îi trimitea adesea la bibliotecă, să citească, să conspecteze, să discute. Seminariile se țineau săptămânal, iar rapoartele de activitate se dădeau lunar. Prezentarea referatelor se făcea pe bază de postere și grafice, în engleză (chiar dacă erau de față numai oameni din institut, nu străini). Și cursurile pe care profesorul le ținea periodic, din proprie inițiativă, le ținea tot în engleză, astfel că atunci când veneau americani în vizită sau cu ocazia unor workshop-uri, nimeni nu avea complexe. Acest amănunt irita foarte mult "Cabinetul 2", deoarece se spunea că se creează un climat „cosmopolit”, imposibil de urmărit de către „organe”, ceea ce nu se putea admite la nesfârșit.

Odată, când au sosit din SUA 100 de pachete cu substanțe și alte consumabile de laborator, pachete expediate chiar de profesor, a fost trimisă o echipă de control, să verifice conținutul fiecărui pachet. Din fericire, și profesorul venise la București, iar când a auzit despre ce e vorba, s-a enervat foarte tare, interzicând pur și simplu echipei să intre în Institut. Ministrul Învățământului de atunci, o figură de tristă amintire, nu l-a iertat niciodată pentru acest afront, și cât a mai fost în funcție, a căutat să-i pună câte piedici a putut.

Pe Profesor îl respectau, desigur, și securiștii. Era maiorul Palade și șeful lui, colonelul Ștefan, care se consultau cu noi de câte ori urma să plece un om de la Institut în străinătate. O lovitură de imagine care ne-a adus oarecare confort pe termen lung în relațiile cu Securitatea, a fost întoarcerea unui emigrant din America. A venit într-o zi o doamnă de vreo 60 de ani și ne-a întrebat dacă nu am putea să-l aducem înapoi pe băiatul ei, Mugur Badea, specialist în biofizică la Cornwell University, în SUA. Profesorul a spus că-l va angaja, iar doamna Badea a plecat în America să-și convingă fiul să se întoarcă, după 8 ani de la emigrare. Băiatul a întrebat ce condiții va avea la București. Aflând că acestea vor fi similare cu cele din Statele Unite și că Prof. Simionescu intervenise pe lângă autorități pentru ca să nu pățească nimic, Mugur Badea s-a întors la București”.

”Furia demolărilor a fost aproape să cuprindă și IPBC, dar și toate facultățile și institutele din jur. Argumentul tovarășilor era că nu se poate admite existența în apropierea Palatului Poporului a unor animale de laborator, care ar fi putut răspândi boli. În plus, la „Cantacuzino” se găseau și culturi de viruși, iar la IBPC, culturi de celule. Ceaușeștii, după cum se știe, erau foarte speriați de microbi și boli, așa că soarta noastră

fusese pecetluită. Din fericire, toată forța de muncă disponibilă lucra încă la Palat, deci nu avea cine să demoleze, dar situația ar fi putut să se schimbe pe neașteptate. Nici ideea construirii unui zid la stradă, în fața institutului, nu părea să aibă prea mulți sorți de izbândă. Lipsa de respect pentru tot ce se făcuse în IBPC se manifesta chiar și la nivele mai mici: directorii care coordonau lucrările de amenajare a Dâmboviței ordonaseră ca toate resturile și pământul rezultate din operațiunea de dragare să fie depozitate lângă Institut. Era o priveliște groaznică și o sursă de infestare generală. Abia după multe intervenții ale Profesorului s-a făcut în cele din urmă curățenie, dar audiența lui în cabinetele puterii slăbise considerabil, fiind privit, în nebunia care cuprinsese cuplul dictatorial, drept șeful unei oficine de spionaj american.

Doar Revoluția din Decembrie a fost salvarea institutului nostru: nici măcar Palade nu mai avea vreun cuvânt de spus, iar ceilalți prieteni americani laureați ai Premiului Nobel, odinioară îndemnați să viziteze România, nu mai contau. Cu toții am trăit în acele luni emoții puternice: ni se părea absurd să distrugi o capodoperă a infrastructurii cercetării românești, după ce se investise atât de mult în ea. Viața și idealurile profesorului se vedeau călcate în picioare de prostia ajunsă în fruntea statului. În niciun caz, prof. Nicolae Simionescu și nici noi, ucenicii săi, n-am fi avut energia și impulsul de a construi un alt Institut. Era clar pentru toți că demolarea ar fi însemnat sfârșitul biologiei celulare în România, cel puțin câteva decenii. Iar viitorimea ar fi vorbit despre IBPC ca despre o Atlantidă a științei românești, scufundată în oceanul de ignoranță care ne-a guvernat țara aproape cinci decenii.”

IBPC – ”Al 51-lea Stat al SUA”

- Glenn Schwaitzer -

Într-o evocare pe cât de sensibilă, pe atât de exactă și specifică stilului său olimpic, G. E. Palade observa în anul trecerii în neființă a Profesorului Simionescu (1995) că una dintre moștenirile lăsate de marele său colaborator a fost ”o exigentă dar luminoasă viziune asupra viitorului științei biologice și biomedicale în România”. De fapt...întreaga operă științifică și organizatorică a Prof. Nicolae Simionescu a stat sub semnul acestei viziuni luminoase, deoarece a fost cu siguranță unul dintre puținii români care au reușit să aducă viitorul mai aproape de noi, impunând un mod de gândire și un stil de lucru rupte parcă din acest viitor.

Pentru standardele balcano-comuniste impuse instituțiilor statului totalitar,

Standardul Simionescu (numit uneori Experimentul Simionescu) părea o veritabilă călătorie în timp, o "spărtură în cercul luminos al patriei", prin care pătrundeau "agenturile" și "virusii" unei alte lumi. Dacă ar fi înțeles bine ce "pericol" prezenta IBPC-ul pentru "frumusețea" liniară a gândirii atestată de dictatură, regimul ar fi trebuit să impună o carantină permanentă în jurul acestui Institut. Când autorul anonim a creat bancul cu milițianul care cere azil politic într-un dollar shop, el a pierdut din vedere că și acest Institut de biologie era un fel de shop în care ți-ai fi dorit să lucrezi, să trăiești și să admiri lumea celulei, numai să poți uita de iadul de afară. Când Glenn Schwaitzer, director general al Fundației Naționale pentru Știință din SUA, a vizitat pentru prima dată Institutul, a fost extrem de surprins că această "oază științifico-culturală" a putut supraviețui în ambianța dictaturii. "Nicolae", a mărturisit americanul, „știi care este feeling-ul meu despre institutul vostru? Că sunteți al 51-lea stat al SUA”.

Un pionier al... Estului Sălbatic.

Evocând "darurile" lăsate posterității de Nicolae Simionescu, marele cercetător american și prieten al profesorului, Guido Majno, de la University of Massachusetts, spunea: "Nicolae Simionescu ne-a lăsat un monument viu, Institutul de Biologie și Patologie Celulară, un institut cu o denumire și o misiune frumoasă" (1995).

Într-adevăr, IBPC este, poate, cea mai importantă operă lăsată de savant viitorimii. Încă de la descoperirea, în America, a importanței cercetării în domeniul de pionierat al biologiei celulare, el s-a gândit că ar trebui să existe și în București, la îndemâna tineretului studios, o instituție în care să se pună bazele unei școli de biologie și patologie celulară. Și în România mureau oameni de pe urma aterosclerozei și aici existau cercetători talentați și pasionați de științele fundamentale. Pe măsură ce progresa peste Ocean, uimindu-i pe americani cu intuiția și inteligența sa scilpitoare și urcând treptele afirmării academice, Simionescu își consolida ideea creării Institutului de la București. În mod paradoxal, își construia o carieră de invidiat în universitățile Unchiului Sam, intrând în admirația celei mai exclusiviste elite, pentru a reveni să ia totul de la zero în umila cetate a ciobanului Bucur.

El avea însă conștiința ziditorului. Era, în multe privințe, un pionier al Estului Sălbatic. Mașinăria pe care o pusese în mișcare, de voia sau de nevoia partidului, funcționa și atrăgea în aura ei magnetică piloni importanți ai sistemului. Privind înapoi la anii în care s-a construit Institutul, ai senzația că profesorul acesta misterios, care a folosit

America pentru a cuceri... România, s-a bazat pe fenomene paranormale. Printr-o "vrăjitorie", el a evitat anevoiosul traseu al aprobării proiectelor de arhitectură, desenând totul cu mâna sa: prin același procedeu, a folosit materiale de construcție prohibite, precum aluminiul și sticla specială, destinate exclusiv exportului; TAROM-ul îi aducea tonele de aparate și substanțe contra lei și contra valută, cum scria legea, miniștrii își puneau semnăturile pe referatele sale așa cum le primeau, fără comentarii, constructorii lucrau zi și noapte, cu betoane rapide, și acelea luate din cota pentru export: locul ales pentru construirea Institutului a fost validat fără observații de către Primărie etc.

Și aceasta, în condițiile în care nimeni nu știa ce înseamnă biologia celulară și cât va folosi ea la... construirea socialismului. Mai mult, mare parte din lucrările brute s-au efectuat în absența profesorului care venea o dată pe an din America, să constate progresele făcute. Este evident că succesul s-a datorat exclusiv imensului său prestigiu care a învins, cel puțin temporar, chiar și suspiciunea devenită rațiune de stat. Câțiva dintre cei care s-au aflat încă de la început alături de Nicolae Simionescu, supraveghind lucrările, refac într-o oarecare măsură, prin amintirile ce urmează, anii de neuitat ai tineretii IBPC.

Simionescu și Arta Soluțiilor.

Atunci când a contribuit cu sume importante la construirea Institutului de Biologie și Patologie Celulară, regimul comunist, pe lângă faptul că se afla în fază sa benignă, a sperat că va avea în IBPC un "aliat supus", prin care, la adăpostul științei celei mai pure, își va putea lansa în mediile occidentale, "cartușele" bine țintite ale propagandei politice. În gândirea sa schematică, cuplul dictatorial de la București a încadrat, la un moment dat, Institutul în seria succeselor sportive. Așa cum Nadia Comăneci sau Ilie Năstase puneau pe harta lumii "grija nețărnută a partidului pentru dezvoltarea sportului", în mintea celor doi și IBPC ducea peste Ocean "dovada griii părintești" pentru știință. Mai complicat a fost atunci când atât Nicolae Ceaușescu, dar mai ales Elena Ceaușescu au observat că sunt ignorați, iar partidul "în întregul său", nu are nicio contribuție în elaborarea programelor de cercetare de la acest Institut. Pur și simplu, IBPC le scăpa printre degete "ca aburul prin țevile sparte", cum ar spune un mare scriitor. Treptat, Elena și-a reglat tirul atacurilor asupra Institutului, așa cum era capabilă să o facă: mai întâi, nu l-a mai primit pe Palade, considerat omul care trăsese sforile și "păcălise conducerea superioară". Apoi, ca o consecință, Nicolae și Maya Simionescu au fost "consemnați" pe lista dizgrațierilor, ca pedeapsă pentru poziția lor de "Cai Troieni" ai "intereselor americane".

Tovarășul Postelnicu, șeful Securității, a lansat deja acuzația de spionaj în favoarea unei puteri străine. Motivul principal: "Tot ce ați lucrat, toate temele pe care le-ați avut n-au fost niciodată aprobate de statul român" (Ministerul Învățământului către Nicolae Simionescu). Așadar, se insinua că IBPC lucrase particular, de capul lui. "Ceea ce", va recunoaște prof. Simionescu, „era chiar adevărul”. Niciodată o temă de cercetare a IBPC nu ajunsese pe biroul "Cabinetului 2", la "aprobare". De altfel, pentru nivelul intelectual al ocupantei acestui cabinet, oricum termenii din biologia celulară n-ar fi avut vreun înțeles.

Prima consecință a răzburării a fost tăierea oricărei contribuții financiare pentru menținerea în activitate a Institutului. "Regretăm", i s-a spus Profesorului, de la Ministerul Învățământului, „dar din momentul acesta sunteți fără niciun ban”. Povestește Nicolae Simionescu mai departe: "Și atunci, soluția a fost una singură: să apelăm la subvenții din afară. Am intrat, astfel, în sistemul de competiție pe care-l folosesc Institutele Naționale de Sănătate din SUA (NIH). Și, spre șansa noastră, înregistrând scoruri științifice bune, am primit timp de nouă ani subvențiile solicitate. Am fost singurul institut din Europa de Est care a beneficiat de un astfel de sprijin. În total, fondurile puse la dispoziție de NIH s-au ridicat la 400.000 de dolari. În plus, eu și cu Maya ne-am făcut un obicei – nu foarte confortabil, nu foarte simplu – din a aduna materiale pentru Institut. În acest mod, colectam de la prietenii noștri, de la colegi, de la cunoscuți din SUA, chimicale, cărți, reviste, chiar unele piese de echipament ori unele aparate mai costisitoare.

În medie, transportam cam o tonă de materiale și echipament în fiecare an. Cu totul, am transportat peste 14 tone, în valoare de peste 800.000 de dolari, amortizând astfel investiția făcută de stat în Institut. Practic, fără aceste materiale Institutul nu ar fi putut funcționa. Dar nu era deloc amuzant să împachetezi cele mai bine de 100 de colete, să le încarci (numai Maya și cu mine), pe urmă să șofezi camionul, care avea două tone, să-l duci pe drumul spre aeroport (2 ore), apoi să descarci aceleași colete la aeroportul Kennedy. La Otopeni, soseam tot noi să le descărcăm. Aici, ne ajutau colaboratorii. Câte un coleg, mai în glumă, mai în serios, se plângea: domn' Profesor, nu mai faceți așa grele coletele! Faceți-le mai ușoare..." (Profesorul, pentru ziaristul N. Țone).

Tot ca o formă de ajutor pentru IBPC, din partea colegilor americani, a fost trimiterea de studenți pentru a-și face lucrările de diplomă la București. Acești studenți veneau vara și stăteau trei luni, învățând mai multe decât ar fi învățat la Yale. În total, 7 absolvenți americani și-au început lucrările de diplomă în special sub conducerea Mayei Simionescu. La început, tinerii americani n-au avut prea mult curaj,

auziseră atâtea nenorociri despre România și își imaginau că aici își pot pierde chiar viața. Cel dintâi care a spart gheața a fost Fred Santoro, astăzi profesor vestit peste Ocean. După cum își amintește doamna Maya Simionescu, acest băiat, prin hotărârea lui de a ateriza în țara lui Dracula (fie el cel din legendă sau cel aflat chiar atunci la putere), a semănat discordie în familia sa. Dacă doamna Santoro nu s-a mai oprit din plâns "around the clock", rămânând chiar cu ușoare afecțiuni cardiace din acel șoc, domnul Santoro, adevărat bărbat, s-a arătat mândru de curajul fiului său. Care fiu, cu o dezinvoltură specific yankee, s-a acomodat foarte bine și repede pe malurile Dâmboviței "cea frumos curgătoare".

* * *

Cel puțin o parte dintre cititorii acestei cărți se vor întreba, fără îndoială: Care este contribuția concretă a IBPC la dezvoltarea științei celulei? Ce anume au făcut Nicolae și Maya Simionescu pentru dezvoltarea biologiei celulare? Cum ne aflăm tot în cadrul capitolului rezervat operei lui Nicolae Simionescu, vom spune că, după crearea Institutului, profesorul s-a străduit să umple "forma" cu un "fond", care a rămas, firește, cea de-a doua față a moștenirii lăsate de el posterității.

Un mare cercetător, Peter Medawar, definea știința drept "arta de a găsi soluții". Observăm cu ușurință, din cele spuse până acum, că de fapt întreaga viață a lui Nicolae Simionescu, savantul total, a fost o artă a soluțiilor. Trăind într-o vreme și într-o țară în care normalitatea nu se mai oferea individului în mod direct, natural, ci se lăsa descoperită cu greu în dosul opacității regimului, el a fost nevoit să ducă o luptă epuizantă pentru a descoperi soluții. Și a reușit. A fost, poate, românul care a descoperit cele mai multe soluții în "anii lumină" ceaușști. Soluții manageriale, soluții științifice, soluții politice – toate văzute atunci ca un apanaj al normalității pe care i-o programase însuși destinul.

Vorbind strict de soluțiile găsite în laborator, acolo unde imaginația sa creatoare îl transporta într-o realitate "paralelă" în care evada până la uitarea de sine, găsim că nu i-ar mai fi trebuit mult până ar fi ajuns pe lista nominalizărilor pentru Premiul Nobel. Ambițiile i-au fost mari; munca, titanică. Dorea pur și simplu să afle de ce fac oamenii infarct. De ce li se sclerozează arterele. Cum se poate transporta medicamentul direct la locul afectat în câteva secunde, pentru a acorda cât mai multe șanse de supraviețuire.

Al doilea... unicat: Biobaza.

Este general acceptată ideea că IBPC a fost și este încă un unicat în peisajul cercetării științifice românești. Chiar dacă, din gelozie sau calcule meschine, profesorii de la Medicină n-au permis niciodată studenților, înainte de '89, să-și ia teza de licență și să cerceteze în acest Institut. Era exact perioada în care 7 (șapte!) absolvenți americani solicitaseră asistență profesorilor Simionescu pentru a-și susține teza de licență la București. Probabil, pentru unii politrucii de la IMF strecurați în conducere, ceea ce se întâmpla sub direcția lui Simionescu nu era altceva decât ceea ce credea "tovarășul" Postelnicu și șefa dumisale: spionaj american. În consecință, nu era cazul să permită studenților educați în mediul "aseptic" creat de partid, să se contamineze de ideile decadente ale științei pure americane. Au fost aceeași politrucii care, în toate acele decenii de restriște, când accesul tinerilor studenți și medici la literatura științifică occidentală devenise prohibită, nu au profitat de prezența la București, în atâtea rânduri, a Prof. Palade, să-l invite să țină cursuri de care ar fi profitat nu numai studenții, ci și orice medic sau cadru universitar serios.

Dar IBPC a supraviețuit în ciuda tuturor, iar la etajul al treilea din clădirea sa, Profesorul a mai organizat un... unicat: Biobaza. Adică baza de animale de laborator. Și în acest domeniu s-a întâmplat ca Nicolae Simionescu să fie un excelent expert. După experiența de la Institutul de Endocrinologie, unde a condus Departamentul tehnico-științific, adăugată stagiului american, el a fost printre cei dintâi (dacă nu chiar cel dintâi) care a înțeles rolul unui sector de animale dezvoltat pe criterii moderne, pentru crearea unor condiții standard, neviciate de caracteristici diferite ale animalelor de experiență. Mai popular spus, dacă azi aveai niște rezultate pe inima unui cobai crescut cu țărâțe, nu puteai avea aceleași rezultate a doua zi, când operai un cobai crescut cu proteine sintetice. Într-un fel răspundea experiențelor hamsterul crescut în condițiile de temperatură rezervate oamenilor și în alt fel cel ținut de Prof. Simionescu, în aer condiționat cu termostat.

Responsabil cu acest laborator vital al IBPC a fost, încă de la început, un domn sobru, sas de origine, dr. Anton Hillebrand, specialist în medicină veterinară. Domnia sa a ținut să aducă o contribuție la redactarea acestei cărți prin următoarea relatare:

* * *

"L-am cunoscut pe Prof. Simionescu la începutul anilor '60, când îmi era șef direct la Institutul de Endocrinologie. În acea vreme, și mai mult după aceea, acorda o atenție deosebită animalelor de experiență, așa precum în țările cu economie avansată, unde se punea problema din ce

În ce mai acut, de a avea animale uniforme din punct de vedere genetic, care să fie menținute în condiții standardizate de mediu. Aceste condiții se repercutează și asupra modelelor experimentale create, dar și asupra concluziilor trase de pe urma diferitelor investigații și posibilităților de repetare și control al experimentelor.

Văzând diferența clară între situația care exista la noi și ceea ce trebuia să fie pentru acele timpuri, Prof. Simionescu a căutat mereu să îmbunătățească situația, în primul rând în cadrul Institutului de Endocrinologie și apoi în celelalte Institute de profil din cadrul Academiei. Între timp, s-a creat un organism internațional privind animalele de laborator (ICLAS = International Committee on Laboratory Animal Science) care funcționa sub auspiciile UNESCO.

Prof. Nicolae Simionescu a fost numit reprezentantul României pe lângă ICLAS. Acest lucru a contribuit la o mai bună înțelegere a problemei, deoarece în calitatea pe care o avea putea să meargă la simpozioanele anuale ICLAS, care se țineau în diferite țări avansate, totodată reușind să-și facă relații cu persoane specializate în domeniu. În acest fel, s-a documentat la fața locului despre ceea ce trebuie să reprezinte animalul de laborator în cercetarea biomedicală modernă.

Stagiul de lucru în Statele Unite i-a consolidat această imagine. Ca urmare a cunoștințelor acumulate, a aplicat tot ce era mai modern în proiectarea Institutului de Biologie și Patologie Celulară, astfel că începând cu construcția edificiului și trecând la amănuntele privind amplasarea biobazei în cadrul clădirii, a reușit să imprime pentru prima oară în țara noastră aspectul modern, de ultimă oră, al unei crescătorii de animale de laborator în cadrul Institutului de cercetare biomedicală.

Acest sector a constituit un unicat la noi, astfel că de-a lungul anilor, o mulțime de persoane care urmau cursurile de specializare în domeniul animalelor de laborator (studenți ai ultimilor ani de studiu de la Facultatea de Medicină Veterinară și Facultatea de Zootehnie, ca și medici veterinari din țară) veneau să viziteze sectorul de animale de experiență al IBPC. Prin aceasta, Prof. Simionescu a demonstrat ușurința cu care se acomoda diferitelor altor specializări, punând în practică formule deosebit de moderne, din care nu a lipsit niciodată amprenta personală ce se regăsește în tot ce a întreprins.

Supărarea securistului Manea și a tovarășei de la Partid

Ca fiecare instituție, IPBC avea securistul său oficial, pe lângă eventualii informatori. În orice caz, toată activitatea institutului era pusă la vedere, și nu exista niciun motiv de teamă pentru nimeni. Chiar dacă,

astăzi, vorbim de rezistența anti-comunistă a acestui Institut, nu ne închipuim că Profesorul sau adjuncții săi țineau speech-uri contra partidului, ori plănuiau lovituri de stat. Știința și cultura adevărată, care se desfășurau aici în timpul și după programul de 8 ore, cultivarea valorilor indiferent de background-ul lor politic, înălțarea spiritualității la rangul de lege morală, cultivarea prieteniei și a familiei, a pasiunii pentru frumos și pentru tradiții: în fine, impunerea respectului reciproc drept normă colegială – acestea au fost "armele" cu care IBPC a luptat contra sistemului pe care l-a și învins. După cum era de așteptat, oricâtă "omenie" ar fi manifestat un maior sau un colonel de securitate, ei nu puteau ieși din "fluxul sistemului" pe care aveau sarcina să-l apere. Degeaba a spus, mimând surprinderea, colonelul Ștefan, la auzul isprăvilor pe care căpitanul Manea le făcuse în Institut: "De ce nu mi-ați spus până acum?" Adică el, colonelul, nu avea, vezi-Doamne, habar de subalternul său... când acesta fusese trimis "cu decizie", și nu venise de capul lui la IBPC.

Dar cine a fost și ce a făcut Manea?

Într-o zi, Profesorul a primit un telefon de la Ministerul Învățământului: la celălalt capăt al firului, un personaj sus-pus a lăsat să se înțeleagă că postul de inspector de personal, ținut liber de institut, trebuie de îndată ocupat. Omul fusese găsit chiar la "forul tutelar", adică la minister, în persoana unui securist pensionat de la serviciul de cadre. Practic, ministerul dorea să scape de acest căpitan mult prea incomod pentru toată lumea. Și s-a gândit să-i facă un "bine" Prof. Simionescu, fiindcă și așa circulau destule zvonuri despre independența prea largă pe care o aveau oamenii acestuia (se spunea, de pildă, că la ședințele de partid citeau din Eminescu, ascultau muzică de Enescu, sau vorbeau despre patriotism prin ridicarea nivelului de cultură și câte și mai câte...).

De unde să știe Profesorul că Manea este un adevărat stalinist? N-a trecut multă vreme, și omul și-a dat arama pe față. Scrofulos la datorie, a început prin a-i reproșa profesorului angajarea unor tineri al căror dosar nu era tocmai "curat", chiar dacă erau buni la biologie sau fizică... A continuat prin întocmirea de referate privind activitatea fiecărui angajat, menționând până și zilele în care a întârziat cinci minute. Stătea la intrare și nota, cu seriozitate, fiecare minut de întârziere. Pentru a-și completa informațiile din dosare, se ducea acasă la fiecare și lua referințe de la vecini, cerceta în arhive și găsea "pete" în trecutul părinților unora dintre cercetători. Era mereu încruntat, vorbea puțin și întotdeauna cu "subînțeles". Când se enerva, te amenința sec: "las' că te aranjez eu..." Se ducea la direcțiune și striga în gura mare: "știați că tovarășul cutare a avut un unchi țărănist? Să fie dat afară!" Chiar contabilă șefă, doamna

Moldoveanu, avusese țărâniști în familie. Dorea s-o dea afară și suferea că Profesorul nu lua în seamă ideile lui.

A acuzat, la un moment dat conducerea că face nepotisme, angajând fiii unor oameni ai zilei. I s-a explicat că principiile de lucru din acest Institut nu permit ca cineva să paraziteze pe spatele altcuiva, și că nimeni nu fusese angajat pe alte criterii decât cele profesionale. Făcea mizerie în special tinerilor din Institut. Până la urmă, Prof. Simionescu s-a supărat atât de tare, încât i-a interzis să mai intre în Institut. I s-a desfăcut contractul de muncă, deoarece ajunsese "spaima institutului". În consens, totuși, cu colonelul Ștefan, i s-a desființat postul, ceea ce nu era întrutotul legal, dar nu exista altă cale de îndepărtare a lui din Institut.

Până la urmă, dl. Manea ne-a dat în judecată, s-a ajuns la tribunal, unde căpitanul Manea a acuzat IBPC că ignoră criteriile partidului, iar el personal este o victimă a mentalității occidentale-americane care domina Institutul. La rândul său, reprezentantul institutului, dr. Neacșu, a spus ceva ce urechile judecătorilor nu mai auziseră până atunci: "IBPC este o instituție deosebită, cu grade de libertate acceptate de conducerea de partid și de stat. Noi nu acordăm importanță dosarului de cadre, fiind un institut unic în Europa."

În acest context, cine ar mai fi luat seama la plângerea unuia de care chiar securitatea dorea să se descotorosească? Și nu pentru că, din punct de vedere politic, căpitanul Manea n-ar fi avut dreptate, ci pentru că omul era "învechit": or, instituția "evoluase", folosind mijloace mai subtile de lucru. Așadar, plângerea a fost respinsă.

Un alt episod. A rămas, de asemenea, în "memoria colectivă" a IBPC tentativa unei tovarășe bine făcute, foarte chipeșă, care a ținut să participe la o ședință de partid, prin anul de grație 1989... Atunci, după un raport obișnuit despre starea Institutului, în care fuseseră analizate aspecte punctuale, ca la un seminar științific, s-a ridicat "invitata" de la sector și a spus, pe un ton foarte grav, cu adâncă răspundere: "Tovarăși, dacă tovarășii profesori Simionescu vă pregătesc, după cum văd, ca oameni de știință, și nu am nimic de comentat pe această temă, ei bine, eu voi avea grijă ca fiecare dintre voi, și vă spun "voi" pentru că vă văd tineri, să devină un propagandist al partidului, bine pregătit ideologic. Acesta e capitolul la care constat că treburile suferă în acest Institut. Poate sunteți buni la știința dumneavoastră, nimic de zis, dar nu aveți voie să neglijați pregătirea politică etc. etc."

Peste sala încremenită, s-a ridicat atunci glasul puternic al "păstorului", Prof. Nicolae Simionescu: "Ascultă, doamnă: cum îndrăznești să-i judeci pe acești tineri cu mâinile roase de acizi, care de 8 ani de zile, în fiecare

iarnă, lucrează la o temperatură de 12 grade, timp nenormat, pe un salariu de nimic și doar din pasiune? Cine îți dă dreptul să faci aprecieri despre cunoștințele lor, fie și în domeniul politic?” Acea ședință a rămas de pomină; tovarășa cea drăguță și-a strâns foile cu însemnări și a părăsit încăperea. Toată lumea s-a așteptat la represalii, dar nu s-a întâmplat nimic. Cineva acolo sus, dar nu prea sus, a vegheat, totuși, asupra IBPC...

Contribuțiile științifice ale lui Nicolae și ale Mayei Simionescu definite de marele lor mentor, George Emil Palade și de marele savant și prieten american, Guido Majno

Profesor George Palade. ”În primii ani (de la înființarea IBPC, n.a.), lucrurile păreau să meargă fără dificultăți. Nicolae și Maya au organizat o excelentă echipă de lucru în România și au putut să sosească la timp la Yale, pentru a-și îndeplini obligațiile ca profesori asociați (*visiting professors*). Amândoi s-au dovedit a fi excelenți dascăli în laborator, cât și în sălile de curs. Mai mult decât atât, studiile experimentale la Yale s-au îndreptat în direcții noi, interesante și promițătoare. Au fost descoperite microdomenii diferențiate pe aspectul luminal și aluminial al plasmalemei endoteliului fenestrat și continuu, folosind ca probe feritina cationizată, în care aceste diferențieri au fost identificate în urma tratamentelor cu enzime specifice.”

Elementul cel mai important în aceste noi descoperiri a fost faptul că aceste microdomenii diferențiate chimic corespundeau unor elemente structurale bine definite. Mai mult, rezultatele au sugerat clar că veziculele plasmalemale au compoziția chimică de suprafață necesară pentru a transporta proteine plasmatică, cunoscute ca fiind în majoritatea lor specii de tip anionic. Proiectul privind domeniile microdiferențiate a fost un alt exemplu de activitate dusă la bun sfârșit prompt și cu mare eficiență de către Nicolae și Maya Simionescu. La Universitatea Yale și la IBPC, proiectul acesta a fost aprofundat și extins și la alte tipuri de endoteliu. Același protocol de bază a fost aplicat pentru localizarea receptorilor pentru histamină pe suprafața endoteliului, folosind conjugate de histamină-feritină.

* * *

Noi trasori. Ambele laboratoare au dezvoltat apoi o nouă direcție de cercetare, derivată în parte din studiul microdomeniilor diferențiate, bazată

pe ipoteza că proteinele plasmatiche ar putea constitui trasori mai potriviți decât peroxidazele (folosite la acea vreme), pentru a demonstra în continuare rolul veziculelor plasmalemale în schimburile dintre plasmă și fluidele interstițiale. Erau necesare, însă, noi metode pentru a evidenția acești trasori mai puțin problematici și mai fiziologi. Primul pas important făcut la IBPC a fost localizarea preluării lipoproteinelor de joasă densitate de către veziculele plasmalemale ale endoteliului vaselor mari ca și de acela din *vasa vasorum*. Descoperirea a prezentat o deschidere nouă spre vastul domeniu al aterosclerozei și bolilor cardiovasculare, domeniu care a devenit în anii următori scopul major al eforturilor de cercetare din IBPC.

Al doilea pas important a fost introducerea complexelor de aur coloidal-albumină ca trasori care puteau fi identificați individual în specimene microvasculare, bine prezervate morfologic. Activitatea aceasta s-a desfășurat în paralel la Yale și la IBPC, dar Nicolae și Maya Simionescu, susținuți de colaboratori competenți, au avansat mai repede și au diversificat investigațiile incluzând, în afara albuminei simple, albumina glicată și complexele de albumină-acizi grași- în repertoriul proteinelor folosite pentru cuplarea cu particule de aur coloidal. De data aceasta, rezultatele erau deasupra oricăror dubii. Toți acești trasori erau preluați de către veziculele plasmalemale și descărcați de ele pe partea opusă a endoteliului, printr-un proces pentru care Nicolae Simionescu introdusese deja termenul de transcitoză. Validitatea vechii ipoteze, a transportului prin vezicule plasmalemale a fost în mod convingător stabilită de noile rezultate, dar aspecte importante, deși subsidiare, rămăseseră fără răspuns. Toate complexele albumină-aur reprezentau probe exclusive pentru ipoteticul sistem al porilor mari: din punct de vedere fiziologic, sistemul porilor mici era mai important. Mai mult, complexele reprezentau probe experimentale și interacția lor cu endoteliul nu era în mod necesar aplicabilă și albuminei monomerice. Acestei probleme i s-a dat în final un răspuns în laboratorul de la Yale, unde s-a demonstrat (imunocitochimic, folosind complexe aur-anticorpi de secțiuni fine la gheață, din inima de șoarece) că veziculele plasmalemale sunt clar implicate în transcitoza albuminei monomerice native.

Rezultatele obținute cu trasorii albumină-aur l-au îndemnat pe Nicolae Simionescu să postuleze existența unor proteine de legare a albuminei la nivelul plasmalemei endoteliale, posibil implicate în transcitoză. Cercetările ulterioare din IBPC au identificat de fapt patru proteine, dar deoarece au fost găsite, de asemenea, în multe alte tipuri celulare, altele decât cele endoteliale, rolul lor funcțional urmează a fi elucidat prin noi cercetări experimentale.

* * *

Recunoașterea mondială. În decada începând cu 1980, Nicolae și Maya Simionescu au ajuns să fie recunoscuți pe plan mondial, ca lideri în cercetarea endoteliului vascular și IBPC a fost considerat unanim ca un important centru de avangardă în acest domeniu. Ambele poziții au fost consolidate în continuare de cercetările modificărilor incipiente care afectează peretele vaselor mari, susceptibile de a dezvolta leziuni ateromatoase. Recunoașterea largă s-a materializat în invitații ca profesori asociați (*visiting professors*) la Universitățile McGill, Columbia și la Universitatea din California, la Los Angeles, și de asemenea în invitații de a participa, practic vorbind, la toate conferințele asupra endoteliului, organizate pe ambele maluri ale Oceanelor Pacific sau Atlantic.

În termeni practici însă, cel mai important semn al recunoașterii mondiale au fost cele trei granturi (timp total de 9 ani) acordate NIH, pentru IBPC, la solicitarea lui Nicolae Simionescu. Au fost și singurele granturi acordate unui institut de cercetare din Europa de est, într-o perioadă în care granturile acordate unor institute din afara SUA reprezentau doar un foarte mic procent din total. Aceste granturi au făcut posibilă achiziționarea de chimicale și echipamente de pe piața vestică și organizarea de simpozioane internaționale la IBPC pe teme de interes general în biologia endoteliului, inclusiv transcitoza proteinelor și lipoproteinelor și rolul lor în dezvoltarea leziunilor aterosclerotice. La aceste conferințe au participat cercetători americani de înalt prestigiu din fiecare domeniu menționat mai sus, în acele vremuri conferințele acestea fiind printre puținele ocazii în care tinerii cercetători români din IBPC și alte instituții au avut posibilitatea de a se întâlni cu "nume" de care aflaseră în revistele științifice și de a purta discuții cu ei.

La sfârșitul decădei 1980, dificultăți diferite au început să-și facă apariția la orizont. Întâi, autoritățile române au devenit din ce în ce mai reticente în acordarea vizelor de ieșire din țară pentru Nicolae și Maya Simionescu. Nu se mai putea conta pe sosirea lor la timp pentru perioada celor trei luni la Yale University. În fine, tinerii membri ai laboratoarelor începuseră să piardă din vedere rațiunile acordurilor inițiale. IBPC nu mai era considerat un Institut în dezvoltare, ci un competitor matur și eficient. Ceea ce înseamnă, de fapt, că experimentul inițial și cel mai important, care fusese crearea IBPC-ului, reușise pe deplin. În final, guvernul român a refuzat prelungirea convenției de colaborare.

Contribuții generale la literatura științifică. Nicolae Simionescu iubea activitatea de dascăl și avea un dar deosebit de a organiza și sistematiza informația științifică. Acest talent l-a folosit cu succes la redactarea împreună cu Maya Simionescu a unor capitole din tratate

americane de histologie, a unor lucrări de sinteză asupra organizării și funcționării endoteliului și, de asemenea, la editarea a două volume succesive, deosebit de utilizate, asupra funcțiilor normale și disfuncțiilor celulei endoteliale.

Cercetarea în ateroscleroză. În prima parte a anilor 80, Nicolae Simionescu a inițiat în IBPC, o direcție de cercetare cu totul nouă, ca răspuns la importantele descoperiri rezultate în studiul particulelor lipoproteice și dezvoltării leziunilor aterosclerotice, făcute în alte laboratoare. Undeva, în adâncurile spiritului lui, exista un profund și constant interes pentru patologia experimentală, care acum ieșea la suprafață cu o forță suficient de puternică pentru a deveni una din liniile dominante de cercetare în IBPC. Această direcție de cercetare a produs un nou model experimental, hamsterul cu leziuni ateromatoase induse printr-o dietă bogată în lipide și colesterol. S-a concentrat asupra modificărilor incipiente care preced leziunile ateromatoase observabile: a demonstrat că hipercolesterolemia determină modificări în chimia suprafeței endoteliului și a intimei arterelor susceptibile la ateroscleroză și, de asemenea, a evidențiat că lipoproteinele, apolipoproteinele și liposomii (descoperite la IBPC) se acumulează în matricea extracelulară a intimei. Acești liposomi (lipoproteine modificate) au fost izolați și parțial caracterizați. Prezența lor a fost inițial o surpriză în patologia vasculară, dar mai târziu aceste lipoproteine modificate și acumulate extracelular în peretele arterelor au fost detectate și de alte grupuri implicate în cercetarea aterosclerozei experimentale.

La Columbia College of Physicians and Surgeons. La începutul anilor '90, Nicolae și Maya Simionescu, menținând legătura lor cu Universitatea Yale, au inițiat o colaborare susținută cu cercetători (Samuel Silverstein și David Stern) din Departamentul de Fiziologie al Universității Columbia. O parte din activitate s-a concentrat în continuare asupra modificărilor endoteliale din ateroscleroza incipientă și asupra localizării receptorilor endoteliali pentru produșii de glicare avansată a proteinelor sanguine, un aspect de o deosebită importanță în complicațiile cardiovasculare ale diabetului. O altă parte a fost realizarea unei proceduri reușite, ingenioase și interesante de radioiodinare a proteinelor veziculelor plasmalemale folosind complexe aur-albumină suplimentate cu lactoperoxidază urmată de substanțele cerute pentru radioiodinare. Metoda este de mare actualitate, dată fiind intensitatea interesului în biochimia caveolelor (o altă denumire dată veziculelor plasmalemale).

IBPC după 1989. Căderea regimului comunist la sfârșitul anului 1989 a permis ca numeroase idei, dorințe și inițiative îndelung aflate în așteptare, să iasă la suprafață ca parte a unui sindrom general de

eliberare a comprimării. La IBPC, rezultatul a fost că mulți dintre tinerii cercetători au plecat în căutarea unor noi posibilități de afirmare în străinătate, în Franța, Germania, Anglia și Statele Unite. Majoritatea prestează o activitate de înaltă calitate și găsesc poziții bune în cercetarea științifică, mulțumită experienței dobândite în IBPC, alături de Nicolae și Maya Simionescu. În același timp, IBPC a reușit deja să recruteze și să pregătească o nouă generație care promite să fie la fel de bună, dacă nu chiar mai bună decât prima.

Academia Română. În 1990, Nicolae și Maya Simionescu au fost aleși membri corespondenți ai Academiei Române. În 1991, au devenit membri plini și în 1994, Nicolae Simionescu a fost ales vicepreședinte al Academiei Române. A acceptat aceste noi responsabilități cu sentimentul că are misiunea de a îmbunătăți condițiile și nivelul de susținere al cercetării fundamentale aplicate în științele biomedicale din România. A considerat că ceea ce este valabil și a reușit în organizarea sistemului de cercetare științifică din țările vestice trebuie avut în vedere și, dacă este posibil, adaptat necesităților comunității științifice românești și realităților economice din România.

* * *

Profesor Guido Majno. "Nicolae Simionescu a ales să concentreze activitatea întregului Institut asupra unei singure probleme: biologia celulară și moleculară a sistemului cardiovascular, în particular, a endoteliului și a rolului său esențial în patologie, anume ateroscleroza. A fost o alegere inspirată, nicăieri în lume nu mai există un grup atât de puternic capabil să abordeze ateroscleroza din atâtea puncte de vedere ale biologiei celulare, incluzând biochimia, biofizica, fiziologia, patologia, culturile de țesuturi și microscopia electronică. Timpul a dovedit că Nicolae Simionescu a ales soluția cea mai bună (chiar dacă a trebuit să lupte cu foarte mari dificultăți, cum ar fi instabilitatea tensiunii electrice, fapt care a făcut ca microscopia electronică să fie impracticabilă o perioadă destul de lungă). Curând, Institutul a produs rezultate științifice care au avut rezonanță în întreaga comunitate științifică, în orice discuție despre ateroscleroză, vase sanguine și endoteliu, nimeni nu se putea considera informat la zi, fără a fi la curent cu ultimele descoperiri ale lui Nicolae și Maya Simionescu și ale colectivului lor.

Printre realizările științifice ale lui Nicolae Simionescu și ale asiduei sale echipe, vom menționa doar câteva, deosebit de importante:

Demonstrarea definitivă, împreună cu G.E. Palade, a faptului că permeabilitatea endoteliului variază atât de-a lungul întregului arbore vascular, cât și la nivelul unei singure celule endoteliale.

Evidențierea faptului că celula endotelială prezintă receptori pentru albumină, pe care aceasta îi folosește în transportul transendotelial al acestei proteine - o descoperire care a fost considerată ca fiind cea mai importantă adusă fiziologiei endoteliului de la descoperirea legii lui Starling sau, mai bine spus, de când George E. Palade a demonstrat existența transportului vezicular.

Demonstrarea faptului că receptorii pentru histamină sunt concentrați în special în venule – spre deosebire de arteriole și capilare, explicând topografia predominant venulară a creșterii permeabilității vasculare în inflamație, un fenomen care i-a intrigat pe patologi aproape un secol.

Descoperirea faptului că primul fenomen demonstrabil în ateroscleroză este pomparea lipidelor de către endoteliu în spațiul subendotelial, observație care a fost publicată în revista American Journal of Pathology, și oferind o perspectivă cu totul nouă în ateroscleroză.

Introducerea denumirii de transcitoză a fost o idee genială. Conceptul de transport transendotelial prin vezicule plasmalemale a fost propus de către George Palade cu 30 de ani în urmă, dar, din motive greu de înțeles, a întâmpinat o rezistență considerabilă. Nicolae Simionescu i-a atribuit o denumire care, revelând semnificația generală, a determinat ca aproape imediat fenomenul să fie acceptat ca o realitate. Legat de acesta, conceptul de transcitoză mediată de receptori a fost introdus de către Nicolae Simionescu.

Trebuie, menționate aici și monografiile asupra endoteliului normal și patologic editate de Maya și Nicolae Simionescu, care au devenit referințe bibliografice de bază”.

Notă: Guido Majno este Profesor la University of Massachusetts, Worcester, SUA.

CA O FLACĂRĂ ÎN VIAȚA CETĂȚII SOCIETATEA NAȚIONALĂ DE BIOLOGIE CELULARĂ (SNBC) SAU RENUNȚAREA LA "IMUNITATE"

Pe lângă activitatea de cercetare propriu-zisă, prezența lui Nicolae Simionescu în viața cetății științifice a țării sale și a lumii rămâne, de asemenea, o componentă importantă a moștenirii rămase de la marele savant. Împărțindu-și timpul între nesfârșitele ore de laborator (unde lucra intens, la cot cu stagiarii) și călătoriile peste Ocean, la capătul cărora îl așteptau lungi cursuri la Yale University, folosind fiecare minut pentru a găsi noi soluții de supraviețuire a IBPC, citind enorm (200-300 pagini zilnic), organizând workshop-uri și seminarii de înaltă ținută, sărbătorindu-l pe Eminescu, ținând toate marile sărbători tradiționale, lansând "provocări" turistice și audiții muzicale, sărbătorindu-i pe fiecare din cei 100 de angajați de ziua lui etc., având, deci, înaintea ochilor un astfel de "evantai agitat", de fapt, un astfel, mod de a trăi, te întrebi cu îndreptățire: când a mai avut Nicolae Simionescu timp să se implice în viața științifică din afara IBPC?!

A trăit în "marea agitată a îndolierilor", cum însuși spunea în septembrie '89, "cu strădani reușite alături de încercări nereușite". "În toată această luptă, dintre bucuria succeselor și amărăciunea eșecurilor, principalul instrument de conservare rămâne pasiunea".

Așadar, răspunsul la întrebarea de mai sus îl dă chiar Profesorul: este vorba de pasiune. Crezul său fierbinte este rezumat în câteva versuri simple, incandescente, versuri-pasiune:

Dacă eu nu ard.
Dacă tu nu arzi,
Dacă noi nu ardem,
Cum oare beznele
Vor deveni lumină?

"Profesorul ardea, își amintea o colaboratoare, dna Anca Sima, ne lumina, ne încălzea și ne susținea". Ca urmare, fiind convins că și în alte

centre universitare ale țării erau mulți tineri interesați de biologia celulară, Profesorul a găsit forma de a-i organiza și pe ei în același "flux diversionist", pentru puterea de atunci, al cercetării fundamentale, al științei pure (e de notat că savantul avea deja în vedere și crearea unei școli de biologie moleculară – știință aflată deja într-o accelerată dezvoltare pe plan mondial).

Pentru că toate strădaniile lui generoase trebuie să aibă un nume, a creat Societatea Națională de Biologie Celulară (SNBC), fondată în luna mai 1982. Pornind cu un număr de 20 de entuziaști de la IBPC, în câteva luni s-au înregistrat 150 de înscrieri din toată țara. Astăzi, SNBC are peste 400 de membri, fiind una dintre cele mai puternice societăți științifice din România.

Mottoul începuturilor a fost, de asemenea, în răspăr cu gândirea oficială a acelor vremuri. Plecând de la motivația "tribunalului revoluționar" care l-a condamnat în 1794 pe Lavoisier la ghilotină ("La Republique n'a pas besoin de savants"), Profesorul a lansat provocarea: "La Republique a besoin de savants!" ceea ce a însemnat o atenționare transparentă adresată cabinetelor obscurantiste ale puterii comuniste.

Dacă au fost unii care, din gelozie, ignoranță sau rea-credință, au afirmat că lui Nicolae Simionescu "îi dă mâna" să pară dizident la adăpostul unei "oficine americane", protejat de "scutul dolarilor", crearea SNBC marchează "ieșirea în cetate" a Profesorului, renunțarea la "imunitate" și lansarea în Agora, a cruciadei contra nepăsării – arma "de distrugere în masă" a regimului, apanaj al "omului nou" prelungit, din nefericire, până în zilele noastre...

"Comunitatea noastră științifică, spunea profesorul la sesiunea SNBC-Craiova, în 1986, este formată din oameni cărora le pasă, care n-au fost atinși de ceea ce unii numesc forma inferioară a libertății: nepăsarea". Nicolae Simionescu a avertizat lumea științifică asupra rolului Societății: "Noi nu avem nevoie de încă o societate, ci de una care să vrea și să poată efectiv reprezenta un mijloc eficace de a ajuta dezvoltarea cercetării biomedicale și învățământului biologic și medical".

De parte de limba de lemn a vremii. Ca om al faptelor, Profesorul n-a iubit prea mult cuvântările. Dacă a fost nevoit, uneori, să ia cuvântul, s-a achitat, totuși, cu brio de această îndatorire, uimind auditoriul printr-un limbaj nou, proaspăt, departe de "limba de lemn" practică atunci pe scară largă. Dintre ocaziile în care s-a remarcat și ca un orator eficient, plin de carismă, trezind interesul audienței tocmai prin stilul direct și la obiect, se disting ședințele Societății Naționale de Biologie Celulară. Iată cum vorbea Nicolae Simionescu, omul care avea întotdeauna de spus ceva semenilor săi, oamenilor de știință.

1982 – Sesiunea de Înfiiințare a SNBC - București

”Stimați colegi,

Să înțelegem obligația ce ne revine de a lăsa generațiilor viitoare un început de drum. Ne obligă exemplele iluștrilor cărturari români, care în vremuri totdeauna grele, au reușit să promoveze știința și cultura. Societatea noastră trebuie să fie a unor oameni curajoși, demni și neabătuți în dorința de a face ceva bun pentru țara noastră”.

1985 - Sesiunea SNBC, Târgu Mureș

”Stimați colegi,

Am avut întotdeauna profundul sentiment că a putea cerceta minunata lume a moleculelor și a celulelor este un privilegiu. Suntem beneficiarii unui efort de 300 de ani în care cercetători remarcabili au făcut vizibilă invizibila lume a celulelor și moleculelor... Din ce în ce mai mult, biologia celulară devine, dintr-un răsplătitor efort și confort intelectual, o mare răspundere socială...

Văzând cât talent, dăruire și suflet au pus în admirabila organizare a acestei sesiuni (a III-a Sesiune a SNBC) colegii noștri din Târgu Mureș, putem spune cu liniște și încredere că țara noastră nu are doar oameni de știință, ci oameni de știință cu suflet.

Nu se poate construi nimic durabil, dacă în materialul de construcție nu este adăugat ”quantum satis” suflet. Fără dăruire, nu poți deveni niciodată ceea ce admiri. În condițiile care nu sunt ușoare, Societatea noastră trebuie în continuare să pună la baza dezvoltării ei, alături de știință, suflet și patriotism. Astfel, vom putea privi cu optimism spre anii ce vin”.

1986 - Sesiune SNBC - Craiova

”Stimați colegi,

*Mai importante decât cifrele, sunt legăturile stabilite între membrii Societății. Să folosim și această sesiune pentru o mai bună cunoaștere reciprocă, mai adânc respect al muncii fiecăruia, în special a celor care o fac în condiții mai grele. În deschiderea lucrărilor, vreau ca în limba străbunilor noștri latini – care se pare că au existat pe aceste meleaguri chiar înaintea oltenilor – spre mai binele științei românești, spre mai buna ei apreciere dinăuntru și dinafară, să urăm Societății de Biologie Celulară: **vivat, crescat, floreat!**”*

1989, Sesiune SNBC la Constanța

”Stimați colegi,

Societatea noastră, cu cei peste 460 de membri de diverse specialități, ilustrează strălucit evantaiul multidisciplinar caracteristic biologiei celulare. O componentă prețioasă o constituie grupul de membri susținători, familia lărgită a societății pe care-i salutăm cu toată căldura...

În epoca în care trăim, activitatea Societății Naționale de Biologie Celulară este o briză de cultură, un act de patriotism: dar patriotism înseamnă în cazul nostru știință mai multă și mai bună.

*Nu sunt vremuri simple, dar avem un optimism activ. Și să fim animați de sentimentul că prin această societate, împreună am făcut să încolțească o mică floare, asemenea Micului Prinț care își uda zilnic floricea pe care o sădise pe mica lui Planetă. Și noi să îngrijim floarea noastră în năzuința că va deveni perenă, și nu numai să o îngrijim, ci și s-o protejăm, pentru că, așa cum spunea anticul Ovidiu: **”Felix qui, quod amat, defendere fortiter aude!”** (Fericit cel ce cutează să apere cu putere ceea ce iubește).*

1994 – Sesiune SNBC – Constanța

”Stimați colegi,

Am considerat întotdeauna Societatea noastră drept un rar grup select de profesioniști care, în loc să îngroașe rândurile diasporei, au înțeles să-și unească forțele și năzuințele pentru ca împreună să asigurăm supraviețuirea Biologiei Celulare și cercetării fundamentale românești.

Acum 9 ani (1985), ne-am adunat tot în acest auditorium. Era în plină perioadă de brutal anti-intelectualism pe care am avut curajul – și nu fără urmări – de a-l demasca evocând soarta lui Lavoisier. În acești ultimi ani, țara noastră a trecut prin zbuciume și jertfe, ca oameni de știință suntem liberi să ne ducem unde vrem să spunem ce vrem, să colaborăm cu cine vrem. Și totuși, aceste evidente câștiguri nu ne sunt de-ajuns. Și, fără a însemna că ne lamentăm, trebuie să spunem pe nume condițiilor de viață foarte grele și facilităților de lucru nesatisfăcătoare.

Desigur, nu mai trăim vremuri ca acelea ale lui Lavoisier, dar, din păcate, știința în România nu a ajuns la statutul pe care-l merită, deoarece sunt unii care, din incompetență, ignoră știința și pe cei care o slujesc. Mai mult, alții contestă rolul cercetării, îndeosebi a celei fundamentale în progresul socio-economic, în felul acesta condamnând ceea ce nu înțeleg. De aceea, în aceste vremuri, comunitatea științifică trebuie să iasă din pasivitate și să-și impună punctele de vedere pentru

a schimba mentalitatea organelor de decizie.

Democrația nu înseamnă populism și politicianism declarativ. Democrația implică competență și responsabilitate. În Bugetul de Stat, încă nu există o felie definită pentru știință și în mod special, pentru cercetarea fundamentală. Încă birocrații ne cer să scriem pe foile de deplasare că mergem la "ședințe de lucru", nu că participăm la un congres. Datorită unui complex de motive, cercetarea în România nu atinge decât în puține domenii performanțele la care o îndreptățește potențialul intelectual al acestei țări. Îmbunătățirea cercetării științifice reclamă unele reconsiderări în mentalitate, management, structura instituțională, mecanisme financiare etc. Dacă nu facem un efort să modernizăm și să revitalizăm cercetarea științifică, fără voia noastră vom fi părtași la pericolul grav al perpetuării și adâncirii decalajelor tehnologice și de competitivitate ale României și prin asta la pierderea identității patrimoniului intelectual românesc, în cadrul comunității științifice internaționale.

Modernizarea condițiilor de lucru și asigurarea nivelului de trai corespunzător misiunii sociale a omului de știință este cel mai bun remediu al "brain-drain" -ului pentru prevenirea căruia, din păcate, nu se întreprinde nimic.

Desigur, suntem conștienți că România trece printr-o profundă criză economico-socială, dar în cadrul ei cea mai gravă este criza științei și culturii și incertitudinea supraviețuirii școlilor și a centrelor de excelență. De aceea, este esențială luarea urgentă de decizii politice care să ateste concret că și într-o perioadă de declin economic sprijinirea cercetării fundamentale este o datorie morală a Statului. Investiția constantă în Științele de bază și în formarea noii generații de științisti este cea mai lucidă și mai sigură investiție în viitor...

Să nu uităm că Adevărul Mărunt se exprimă prin vorbe, în timp ce Adevărul Mare se exprimă prin fapte. Deci, hai la treabă!"

1989 - Iunie „Mihai Eminescu – Un secol de nemurire”

Îl întreabă un lider de Sindicat: Ce rost are comemorarea a 100 de ani de la moartea lui Mihai Eminescu la un Institut de cercetare?

Răspunsul prof. Nicolae Simionescu

Stimați oaspeți, stimați colegi,

În primul rând, vreau să vă exprim întreaga grațitudine pentru prezența

Dumneavoastră aici. V-am invitat pentru ca împreună să creăm și să împărțim momentele de încântare și meditație pe care le poate genera comemorarea unui unicat cultural de profunzimea și complexitatea “fenomenului Eminescu”. A comemora (a ne aminti împreună) pe Eminescu, nu este numai un act de pietate și un câștig în înțelegerea valorilor culturale care definesc poporul român, ci și un prilej să reînvățăm a stima și iubi valoarea.

Când ne-am propus să-l comemorăm pe Mihai Eminescu, cineva m-a întrebat cu oarecare nedumerire cam așa “Ce are Eminescu cu un institut de cercetare ?!” Dânsului nu am avut răgazul să-i explic, dar astăzi simt nevoia, și vă cer îngăduința să exprim unele gânduri despre ce rost are comemorarea lui Eminescu în Institutul nostru, gânduri care, de fapt, ating o problemă mai generală despre locul și rolul culturii în viața unui Institut de cercetare.

Un cunoscut profesor de biologie celulară și erudit istoric al cercetării experimentale, Frederick Grinnell definește astfel știința: “Știința reprezintă multe lucruri: este un mod de a gândi și o activitate a unor indivizi în laborator, o instituție elaborat structurată care își recrutează și educă membrii, în esență este un segment sensibil, interactiv și integrat al culturii și societății moderne”.

De la conceperea lui, Institutul nostru a fost gândit ca o instituție de cultură în care se lucrează știință. Această concepție avea la bază două idei general acceptate. Prima: știința este parte a culturii, iar a doua: cultura înseamnă deopotrivă trei lucruri: creație, asimilare și transmitere de valori. În fond, acest mod de a concepe un Institut, pune, la o scară foarte restrânsă, problema generală a rolului culturii în formarea unui om de știință. Istoria științei arată că un cercetător poate ajunge la o exprimare deplină a personalității lui creatoare atunci când este sensibilizat prin cultură. Pe plan individual, este problema relației între creatorul de artă și receptorul (nu receptorul celular) om de știință.

Orice receptor este un potențial creator, deoarece însăși asimilarea unei valori literare sau artistice poate conține componente ale unui act autonom de creație. Această fațetă a relației cultură-știință dă un sens mai complex cunoscutului *Homo Cogitans - Homo Significans*. Cu aceste idei în minte, iată-ne acum 10 ani, la începutul activității Institutului, înconjurați de un grup de tineri - foarte tineri - deosebit de înzestrați și entuziaști. De la început, noi cei doi “seniori”, am avut sentimentul responsabilității de a le asigura aici nu numai aparate, chimicale și cărți, ci și condiții pentru o formare complexă, în care să se îmbine armonios un înalt profesionalism cu o largă și nesaturată deschidere spre mesajele perene ale culturii.

Această deschidere este însăși un element definitoriu al tinereții, pe care o formulează admirabil George Enescu în eseul intitulat “A fi tânăr”: “Rămâi tânăr atâta vreme cât rămâi receptiv la tot ce este frumos, bun și mare, la mesajele Naturii, Omului și Infinitului”. Și atunci, ca și acum, am fost profund convinși că, mai mult ca oricând, țara noastră are nevoie nu numai de buni tehnologi, ci și de creatori de știință sensibilizați și fertilizați prin cultură. Din astfel de oameni ies marii patrioți. În acei ani de început ai Institutului, fascinați și preocupați de aparate sofisticate și proiecte de cercetare, de rezultate noi sau eșecuri amăruite, ne-a rămas relativ puțin timp pentru cultură. Totuși, aproape zilnic, în orele de răgaz, se ascultă muzică clasică, se poate examina elaborata cartă a Istoriei Civilizației Universale (probabil unica în țară) în fața aforismelor lui Pasteur, Babeș, Einstein, alături de cele ale lui Brâncuși, Enescu sau Montaigne.

Ca biologi, am înțeles foarte bine că așa cum unele viețuitoare trăiesc în apă sau aer, omul trăiește în cultură, acel “ceva” dincolo de binele sau răul cotidian. Dar, tot ca biologi, ne-am dat seama că în lumea contemporană (deseori “o lume ca nelumea”), așa cum toate mediile naturale sunt poluate și cultura poate fi poluată. De aceea, cred că este oportun să vorbim azi de o ecologie a culturii la care avem datoria de a participa activ pentru identificarea și combaterea surselor de poluare și gravelor efecte pe care le pot avea asupra purității și viabilității moștenirii spirituale pe care o transmitem viitoarelor generații. Acum, după un deceniu de activitate, Institutul și-a propus să treacă la o nouă etapă, aceea a organizării și asimilării directe a unor acte de cultură. Prin asta nădăjduim să cultivăm în rândul tineretului nostru și cel de-al 3-lea parametru al culturii, anume responsabilitatea pentru transmiterea de valori, emanată din stima pentru valoare.

Pentru orice societate, inclusiv a noastră, progresul depinde de capacitatea de a forma “masa critică” de oameni demni, capabili și fermi să orânduiască natural scara valorilor, împotriva poluantei non-valori. O comunitate științifică privește spre viitor, inclusiv acest mic și modest Institut, este vital interesată, nu atât în a redefini “lumea ca nelumea”, și nici de a-i separa (așa cum spune Eminescu) pe “smintiți și pe mișei”, ci în primul rând în a identifica, promova și ocroti acele realități care poartă în ele permanența spiritului și geniului creator al poporului nostru. Asta implică să urâm apatia și această comemorare este o luptă împotriva apatiei, pentru că - așa cum spunea un celebru gânditor: “Nepăsarea este treapta cea mai de jos a libertății”.

Iată ce rost are în Institutul nostru comemorarea lui Mihai Eminescu, acest “om deplin al culturii românești”, cum îl numea Constantin Noica. Omul care, în numai 15 ani de creație, ne-a dăruit alături de o inegalabilă

poezie, peste 14 000 de file de manuscris adunate în 44 de caiete. După opinia specialiștilor, acestea sunt comparabile poate doar cu caietele lui Leonardo da Vinci și Paul Valery, fiecare dintre ei beneficiind de aproape o jumătate de secol de creație.

De ce sunt atât de importante pentru noi caietele lui Eminescu? Pentru că ele reflectă o imensă sete de cunoaștere pentru tot: filozofie, filologie, economie, istorie etc. Și deși Eminescu nu și-a luat Doctoratul - caietele lui conțin zeci de pagini de adnotări de biologie, chimie, fizică, matematică. Comemorându-l pe Eminescu, reiterăm îndemnul, adresat îndeosebi tineretului nostru, pentru încredere în geniul creator al poporului român și năzuința activă spre o formare complexă.

Nevoia țării noastre de așa ceva este admirabil exprimată de Nicolae Iorga, care definea astfel pe Eminescu și societatea din vremea lui; citez, și cu aceasta închei: "Un om complet, într-o vreme în care ceea ce este cel mai necesar pentru noi este această refacere a omului complet, pe care timpurile noastre l-au sfărâmat în fragmente, distrugând omenirea în însăși esența ei inițială și definitivă"

Societatea noastră, cu cei peste 460 de membri de diverse specialități, ilustrează strălucit evantaiul multidisciplinar caracteristic biologiei celulare. O componentă prețioasă o constituie grupul de membri susținători, familia lărgită a societății pe care-i salutăm cu toată căldura...

În epoca în care trăim, activitatea Societății Naționale de Biologie Celulară este o briză de cultură, un act de patriotism: dar patriotism înseamnă în cazul nostru știință mai multă și mai bună.

Nu sunt vremuri simple, dar avem un optimism activ. Și să fim animați de sentimentul că prin această societate, împreună am făcut să încolțească o mică floare, asemenea Micului Prinț care își uda zilnic floricea pe care o sădise pe mica lui Planetă. Și noi să îngrijim floarea noastră în năzuința că va deveni perenă, și nu numai să o îngrijim, ci și s-o protejăm, pentru că, așa cum spunea anticul Ovidiu: "*Felix qui, quod amat, defendere fortiter aude*" (Fericit cel ce cutează să apere cu putere ceea ce iubește).

* * *

Vom reține că îndemnul de mai sus nu vine de la un politician ajuns peste noapte, grație Revoluției, la Tribuna Parlamentului. Condamnarea și grija față de "scurgerea creierelor" peste hotare nu este opera demagogică a unuia care s-a trezit apărător al "valorilor naționale" după 1989. Atât în '79, în '82, în '89 cât și în '94. Nicolae Simionescu are același discurs, același comportament responsabil și patriotic. El este dintre puținii care nu s-au

refugiat din calea furtunii, ci s-a întors cu bărbăție să dea piept cu ea, a ales de bunăvoie și în perfectă cunoștință de cauză să stea în miezul turbulenței, să lupte din interior, să-i slăbească furia punând-i drept pavăză verticalitatea morală, devotamentul pentru o idee, sinceritatea și credința în triumful adevărului.

Pentru convingerile și lupta sa în arena științei adevărate, 1989 nu este un an de grație, ca pentru atâția alți români. El nu a trebuit să se "schimbe la față", să-și retușeze biografia după modelul atâtor și atâtor politicieni. Nu a avut a ascunde nimic compromițător, nici în fața familiei, nici a colegilor, nici a comunității științifice. Nu a fost nevoit să intre în "cor" (se poate citi "partid"), pentru a-și ascunde falsetele din voce și a-și pierde urma la umbra unei sigle, cum au făcut majoritatea oamenilor vechiului regim.

Nicolae Simionescu a ieșit din infernul comunist ca un soldat din tranșee, iar nu ca un general din buncărul de comandă, cu uniforma scrobită și îngreunată de decorațiile carierismului.

El a venit în "democrația-pentru-toți" dintr-o "democrație mai mică", numită IBPC. Cum ar spune poetul, a venit "cu ochi halucinați și mistuiți lăuntric", căci în universul creat cu atâta dăruire și luptă, el "a văzut idei". Acesta este, probabil, marele mister pe care nici G. E. Palade, nici americanii n-au reușit să-l înțeleagă, atunci când îl criticau pentru decizia de a se întoarce la București. Ideile "văzute" de Simionescu se dezvoltă într-o operă consistentă și originală în știința secolului nostru.

ACADEMIA ROMÂNĂ PROPUNERI DE REFORMĂ A CERCETĂRII

Când a fost ales membru și apoi vicepreședinte al Academiei Române în 1991, respectiv 1994, Nicolae Simionescu s-a văzut confruntat cu o lume conservatoare, "încremenită în proiect". Și-a dat seama imediat că schimbări profunde se cer întreprinse în venerabila instituție abătută din calea ei firească de vicisitudinile vremurilor. Încurajat de cei mai vizionari "nemuritori" ajunși, din fericire, la conducerea executivă, Profesorul cosmopolitan de la IBPC a lansat programe noi, adevărat revoluționare. Campania sa, destul de prost văzută de "unii savanți" câți vor mai fi fost încă activi la acea dată, a debutat cu un discurs incendiar ținut în Marea Aulă, dedicat Formării Elitei – ca un singur mod de obținere a performanțelor de vârf, iar de aici, de obținere a subvențiilor. Fiori reci vor fi trecut pe spinarea multor abonați "din oficiu" la subvenții, care nu aveau de făcut decât să semneze condica zilnic și, eventual, să întocmească rapoarte și bilanțuri festive.

Conceptele lansate de Simionescu păreau a veni de pe altă lume pentru unii dintre cei prezenți, căroră le-a fost greu să priceapă că omul vorbea dintr-o experiență acumulată "în secret", la câteva sute de metri distanță, pe "luminosul" mal al Dâmboviței. Destui ascultători vor fi fost uimiți că a fost posibil ca cineva să dezvolte și să aplice astfel de idei sub dictatura care oprimase și veștejise totul în cale. Șocul a fost și mai mare când Profesorul a trecut de la vorbe la fapte, prezentând un plan de "măsuri pentru îmbunătățirea cercetării științifice în Academia Română". Plan din care, pentru edificarea cititorilor, reproducem câteva fragmente.

Managementul General

Alături de cele trei funcții actuale (for suprem de consacrare cultural-științifică; efectuarea de cercetări fundamentale și avansate; rol social-științific legat de problemele societății românești), este necesar ca Academia Română să-și adauge noi importante activități:

(1) Participarea la învățământul superior, la educația în știință a tineretului și formarea cercetătorilor.

a) Numărul mare de cercetători cu deosebită competență de

specialitate din Institutele AR (Academia Română) trebuie folosiți în învățământul universitar, spre beneficiul studenților. Aceasta se poate realiza prin cumul de funcții de profesori asociați.

b) Prin perceperea corectă a rolului covârșitor pe care știința îl va juca în mileniul trei, marile Academii și-au inclus ca obiectiv major educația în știință a populației și îndeosebi a tinerilor începând cu cei din liceu. Academia Română își poate alcătui relativ curând un program concret în acest sens, fiind una dintre acele puține inițiative care *nu costă bani*.

c) Participarea la formarea tinerilor cercetători.

(2) Finanțarea extramurală prin sisteme competitive deschise.

AR trebuie să devină una din sursele principale de stimulare a cercetărilor fundamentale de mare relevanță științifică, indiferent unde s-ar desfășura acestea. AR urmează să-și includă în buget o fracțiune destinată finanțării pe baza competiției a unor valoroase propuneri de cercetare venite din universități, institute extra-academice etc.

(3) Consultant al organismelor de stat în știință și cultură.

Așa cum se întâmplă în unele țări avansate, AR trebuie să atingă un astfel de prestigiu, încât forurile de stat să o consulte în orice acțiune care privește direct sau indirect cultura și știința românească. Consultanța ar trebui să se întindă de la elaborarea actelor normative aferente până la numirea miniștrilor de resort, atașaiilor cultural-științifici ai ambasadelor și ai centrelor culturale din străinătate.

Sistemul Instituțional

Prin felul în care a fost tratată de regimul comunist, AR are o istorie unică. În 1948 a fost desființată și înlocuită cu Academia Republicii Populare Române, organizată după modelul sovietic. Peste 100 de foști membri au fost excluși și înlocuiți cu unii conducători comuniști de îndoielnică valoare. Demolarea s-a definitivat în anii '60 prin desființarea Institutelor de cercetare sau înglobarea lor în sectoarele economico-industriale. Ca urmare a acestor aberații, anul 1989 găsește AR mult slăbită, în timp ce în celelalte țări centrale și est-europene, inclusiv în Rusia, academiile sunt relativ puternice. AR a trebuit refăcută fizic și moral, printr-un proces prelungit și complicat. În actuala ei structură, AR are 54 Institute și 11 Centre de cercetare (...) Întrucât actualii conducători ai unităților de cercetare (UC) și ai AR au fost numiți în funcție după 1992, s-a cerut de către un număr mare de academicieni, cât și de Federația Sindicatelor din AR, ca toate funcțiile de directori să fie scoase la concurs.

Un nou sistem de finanțare: introducerea granturilor competitive

În perioada 1993-1994, s-au făcut deja primii pași de trecere de la finanțarea instituțională globală, la finanțarea de programe. Din numeroase motive, deopotrivă obiective și subiective, această aparentă schimbare are un caracter formal, nestimulativ și ineficient, fiind în continuare grevat de nivelul extrem de scăzut al fondurilor alocate AR și cercetării fundamentale în general.

Teza după care marea performanță financiară atinsă a fost aceea de asigurare a salariilor (și acelea la un nivel vecin cu sărăcia) nu onorează nici pe oamenii de știință și nici pe cei cărora le revine obligația morală de a sprijini corespunzător cercetarea științifică a acestei țări (...)

În consecință, propunem participarea AR la înființarea Fondului Român pentru Cercetare (FRC), ca sistem autonom de granturi competitive individuale pe plan național, deschis oricărei persoane cu neliniștea creativității, indiferent în ce domeniu. Singurul criteriu decisiv pentru finanțarea unor proiecte este potențiala lor valoare științifică.

De asemenea, propunem introducerea sistemului de granturi competitive "peer review", cu implicarea în unele domenii și a unor specialiști străini. În această acțiune, AR trebuie să joace rolul forului metodologic.

Sistemul menționat este folosit de câțiva ani în țările din jur, în timp ce în țările cu știință avansată, de circa trei decenii. Introducerea sistemului de finanțare complexă este un alt punct al planului nostru. În acest sistem, bugetul AR ar urma să fie alcătuit din câteva componente corelate, dar cu valori și destinații specifice:

I) bugetul de bază ("core budget"), care să asigure salariile, întreținerea infrastructurilor și a echipamentelor, administrarea bunurilor existente;

II) fonduri pentru cercetarea propriu-zisă, pentru investiții și tehnică nouă, pentru materiale consumabile și pentru granturi competitive intramurale și extramurale;

III) fonduri pentru cooperări interacademice și internaționale;

IV) finanțarea indirectă (scutiri de taxe, TVA etc).

Pledăm pentru accesul cercetătorilor AR la fondul special de 1% și la orice sistem de finanțare pe bază competitivă, precum și pentru asigurarea dreptului AR de a primi donații și sponsorizări din țară și din străinătate.

Resursele Umane

Deteriorarea condițiilor tehnice de lucru plus salariile insuficiente, au efecte negative asupra atracției tinerilor spre cariera științifică. Propunem elaborarea unui program complex de formare a noii generații de cercetători, în cadrul căruia să fie introdus, printre altele, un nou sistem de burse alcătuite dintr-un fond necesar specializării în străinătate, plus un fond pentru dotarea laboratorului la care urmează să revină în țară. Un alt punct îl constituie salarizarea diferențiată și acordarea de premii și premieri conform cu performanțele științifice. Va trebui, totodată, legiferată realizarea de venituri adiționale (doctorantura, contracte, granturi, cursuri etc.).

De asemenea, se vor introduce contracte de angajare pe timp limitat, măsură prin care se asigură continuitatea fluxului și ritmului productivității științifice și disipează starea de spirit a "angajării pe viață".

Cooperarea Internațională

În general, participarea cercetătorilor români la variatele programe de cooperare științifică cu Uniunea Europeană este încă sub nivelul posibilităților. România ocupă o poziție minoră în cadrul relațiilor cu UE.

În timp ce numărul de proiecte COST este între 30 și 50 în Polonia, Ungaria și Cehia, România este prezentă doar cu 4 (jumătate din cota de proiecte aprobate de Bulgaria și Slovenia). În schimb, țara noastră are un număr mare de deplasări în Vest (361 în anul 1993), față de numai 244 ale cercetătorilor unguri.

Acordurile interacademice sunt absolut necesare și ele trebuie amplificate și diversificate. Dar rămâne de gândit problema eficienței acestor participări reflectate în final în producția științifică.

Propunem crearea, în cadrul bugetului AR, a unui fond special pentru finanțarea colaborărilor internaționale, care ar urma să fie alocat pe baza competiției și nu automat oricărei cooperări internaționale – adesea finanțate deja de UE.

În fine, se impune crearea, în cadrul AR, a unui Oficiu pentru Integrare în Programele de Cooperare Europene și Internaționale și organizarea în unitățile de cercetare ale AR, de doctorate și stagii de specializare pentru cercetători străini.

EXTRAORDINARUL DE FIECARE ZI EVOCĂRI UN POSIBIL PREMIU NOBEL

Așa cum scriam în "Curierul Românesc" din martie 1995, prin dispariția lui Nicolae Simionescu, la 6 februarie 1995, România a mai pierdut o foarte posibilă, în viitorul apropiat, nominalizare pentru Premiul Nobel.

Descoperirile sale omologate internațional, în cadrul elaborării unor noi metode în biologia celulară, i-au adus un imens prestigiu. A fost cel dintâi care a pus în evidență modul în care debutează ateroscleroza, uneori încă din copilărie, descoperind liposomii extracelulari (lipoproteinele modificate și reasamblate) ca cea mai precoce modificare biochimică în structura vaselor de sânge.

Tot pentru prima oară, lăsând deoparte scepticismul biologilor, a reușit să izoleze celule endoteliale din inimă, adăugând această realizare la prioritățile sale intrate deja în literatura mondială: "transcitoza" și "transcitoza mediată de receptori".

După cum spunea recent laureatul Premiului Nobel, prieten și coleg de generație al savantului român, (Gunter Blobel de la Rockefeller University din New York), dispariția lui Simionescu este "o mare pierdere pentru știință. El a fost cea mai mare speranță a științei românești în era postcomunistă".

Dar, desigur, dispariția lui Nicolae Simionescu a fost o mare pierdere nu doar pentru știință. O dată cu el, a dispărut un excelent pianist, un arhitect de mare talent, un filosof al lucrului bine făcut, un manager excepțional. Un exemplu de demnitate, "de care biata țară avea atâta nevoie" (prof. O. Bârză), un om mândru, dedicat familiei și prietenilor.

Evocându-i personalitatea, membrii familiei și foștii colegi și prieteni au găsit, cu ușurință, un limbaj comun : acela al durerosului regret, dar și al mândriei de a-i fi fost, într-un fel sau altul, în apropiere. Răpus de o boală neiertătoare, în chiar timpul căutărilor febrile pentru a-i afla leacul, Nicolae Simionescu, asemeni unui alt cunoscut român, Emanuil Gojdu, pare a "erumpe" astăzi de sub lespede mormântului, spre a constata că opera sa este continuată cu aceeași dăruire de Maya Simionescu și de colegii de la IBPC.

Ceea ce spunea Gojdu la mijlocul secolului trecut este de o frumusețe nobilă, care ar putea defini la fel de bine și posteritatea lui Simionescu, caracterul său de mare patriot. Dacă Gojdu, mare român, a lăsat în urma sa un patrimoniu și o infrastructură a mecenatului său remarcabil deschizând porțile științei pentru mulți tineri români din Imperiul Austro-Ungar, Simionescu, la fel de mare român, transmite urmașilor tot un important patrimoniu de știință și o infrastructură unică necesară cercetării în mileniul III.

Iată "testamentul" iluminatului Mecena din Oradea: "Laud Dumnezeirea, căci m-a crescut român: iubirea ce am către națiunea mea neîncetat mă îmboldește a stârni în faptă ca, încă și după moarte, să erump de sub gliile mormântului, spre a putea fi pururea în sânul națiunii mele".

"Pururea în sânul națiunii" va rămâne, desigur, și Nicolae Simionescu, cel care, renunțând la o înaltă poziție peste Ocean, a ales să împartă la București, cu ceilalți români, pâinea amară a exilului intern, "durerea neamului", luptând contra românului devenit... lup pentru român.

Și el a fost crescut român, întru lauda Dumnezeirii; și el s-a lăsat îmboldit de iubirea către națiunea sa. De aceea, amintirile celor dragi, precum și ale colaboratorilor apropiați, aruncă o lumină plină de revelații asupra nobilului său destin.

Nicolae Simionescu este, deopotrivă, "daddy", "grațiosul prim violonist", "Domnul Profesor", "puritanul", "doctor Si", "Academicianul" etc, apelative care conturează marea sa personalitate.

ELOGII – AMINTIRI – OMAGIU

**Maya Simionescu, - soție: Nicolae Simionescu:
prin propriile cuvinte... prin cuvintele contemporanilor...**

Încercând să creionez un portret al Prof. Nicolae Simionescu, m-am uitat, firește, în ultimul său Curriculum Vitae și mi-am dat seama cât de puțin spune acesta despre profilul moral și intelectual al unui om atât de complex. Dar ce stă scris, de fapt, în acest Curriculum Vitae? O prodigioasă carieră științifică, cu peste 600 de lucrări publicate (despre care el însuși spunea, cu modestie, „numeric valoric nesemnificativ”), zeci de cărți, tratate, monografii, descoperiri, premii și distincții – numeroase citări în literatura de specialitate.

Dar ce nu scrie în acest C.V.? Nu scrie cine era de fapt Omul – Nicolae Simionescu, cel ce era făptuitorul a tot ceea ce era scris. Îmi este greu să cuprind în vorbe ce a însemnat Prof. Nicolae Simionescu. Dar m-am gândit să îl prezint chiar prin vorbele lui, deși nici asta nu este ușor, căci despre el nu vorbea aproape deloc, nu a apărut niciodată la televizor sau în ziare. La insistențele domnilor Ion Longin Popescu și Nicolae Țone, a dat două interviuri, pentru a-l evoca pe Prof. Palade. Ne împărtășea însă o parte din gândurile lui la Sesiunile Anuale ale Institutului nostru și ale Societății Naționale de Biologie Celulară, în timpurile grele dinainte de 1989 și după.

Din ceea ce am spicuit din cuvintele sale așternute pe hârtie în diverse ocazii, din luările de cuvânt, precum și din unele date personale la care m-am oprit și pe care vi le voi mărturisi, am să încerc să creionez profilul moral al profesorului nostru, astfel:

- I. Nicolae Simionescu – Omul.
- II. Ctitorul Institutului de Biologie și Patologie Celulară.
- III. Creator al școlii naționale de biologie celulară.
- IV. Cercetătorul și profesorul.
- V. Membru și Vicepreședinte al Academiei Române.
- VI. Nicolae Simionescu: romanticul... gânditor...

I. NICOLAE SIMIONESCU: OMUL

Între 1937-1944, Nicolae Simionescu este elev la Liceul „Dimitrie Cantemir”; bacalaureatul îl ia la Liceul „Sf. Andrei”. Este un elev sârguincios, anual premiant.

În 1945, intră la Facultatea de Medicină. Din ceea ce mi-a povestit în anul I, dă examenul de anatomie cu marele anatomist Prof. Gr. T. Popa. La sfârșitul examenului, Prof. Gr. T. Popa i-a spus: „dumneata rămâi”. I-a fost teamă că asta însemna „dumneata pierzi examenul”. Din contră, a însemnat, „dumneata rămâi la catedră”. Este student, dar în același timp preparator benevol, apoi preparator la catedra de anatomie, catedră pe care nu o mai părăsește timp de 20 de ani. Când termină facultatea cu diplomă de merit, devine asistent, șef de lucrări și apoi conferențiar onorific – tot la anatomie. Tot la terminarea facultății, marele chirurg Prof. Ion Juvara îl invită să lucreze la el, în Clinica de Chirurgie. Acceptă și lucrează simultan, la catedra de anatomie și în chirurgie la prof. Juvara, pe care tânărul doctor îl admira în mod deosebit, profesional și uman. S-au legat printr-o relație profundă, s-au admirat reciproc și au rămas prieteni pe viață.

Dar Nicolae Simionescu dorea, mai mult decât orice, să facă cercetare. Spre uimirea tuturor, după 5 ani renunță la chirurgie și cere să lucreze în cercetare la Institutul de Endocrinologie. Profesorul Milcu evocă momentul întâlnirii astfel: „Un tânăr, cu o prezență de o evidentă maturitate, îmi cere să lucreze în cercetare, renunțând la o situație cu posibilități mult mai mari, pentru a se lansa în aventura cercetării științifice, amenințată de numeroase incertitudini”. Devine cercetător și anatomo-patolog la Institutul de Endocrinologie, unde începe o colaborare de lungă durată și deosebit de fructuoasă cu Prof. Milcu. Acesta îl propune anual la specializări în străinătate. Anual este tăiat de pe toate listele. În 1969, o invitație total neașteptată sosește de la Prof. George Palade din SUA. Cu dificultate, i se dă aprobarea să plece; se alătură echipei Prof. Palade – 4 ani la Universitatea Rockefeller, New York, urmați de alți 6 ani la Universitatea Yale, New Haven. În acest timp visează, speră și face tot ceea ce este posibil pentru a crea condițiile introducerii cercetării de biologie celulară în țară.

După 10 ani, în 1979 se reîntoarce în țară, la Institutul pe care împreună l-am visat, creionat, creat și al cărui director va fi timp de 16 ani. În această perioadă, lucrează anual 9 luni în România și 3 luni în SUA, ca „visiting professor” la Universitățile Yale și Columbia. Muncește enorm în cercetare, organizare, formare de tineri, îmbogățește Institutul și cercetarea noastră... În februarie 1995, trecea pentru ultima oară prin fața Institutului pe care l-a iubit atât de mult, dar..., de data asta, însoțit

de preoți și de o mulțime care-l plângea....

Revin la întrebarea: cine este omul din acest complicat Curriculum Vitae? Cine se ascunde în fapt în spatele atâtor pagini „seci” de realizări științifice, profesionale, sociale și organizatorice?

În facultate, este fascinat de Prof. Gr. T. Popa; își petrece concediile citind și lucrând, fuge pe munte când poate, se reîntoarce repede și apoi uită să mai plece din laborator. Perioada petrecută la Endocrinologie până la data plecării în “aventura americană” – a însemnat 300 lucrări publicate, multe în colaborare cu Prof. Milcu și cu mine. Monografia “Cancerul Tiroidian” publicată în Editura Academiei, este cerută pentru publicare de către editurile Heineman din Londra și Academic Press din SUA. Simultan este și conferențiar la catedra de Anatomie.

Iată cum îl descrie Profesorul Ștefan Milcu: “Tânărul Simionescu s-a impus printr-o impresionantă devoțiune în activitatea de investigare și, surprinzător, prin capacitățile organizatorice ale unui laborator de specialitate. Am fost impresionat de modul deosebit în care își desfășura activitatea. Ca un adevărat cercetător, “n-avea program”. Rămânea în laborator până târziu în noapte. Vedeau în microscop ce alții nu vedeau!”

Prof. Milcu s-a străduit să deschidă poarta cercetătorilor către lumea occidentală. El întocmea anual liste pentru plecări la congrese și specializări: primul pe listă era Nicolae Simionescu. Sistematically, anumite nume dispăreau de pe acele liste. Printre respinși figura, de fiecare dată, Nicolae Simionescu. “Dragă”, i-a spus cu amărăciune Prof. Milcu, „nu te vrea partidul, te-au scos de pe listă. Cică nu ai origine sănătoasă...”

” Mai grav a fost faptul că, an de an, era pe lista celor disponibilizați de la Catedra de Anatomie a Facultății de Medicină. Era considerat un “element nedemn” pentru educația tinerilor. Nu avea origine sănătoasă. Din fericire, în fiecare an salvarea venea de la vestitul chirurg, Prof. Theodor Burghel, care era ministru și care anual pune rezoluția de neacceptare a concedierii sau “transferului”, motivând “calitățile profesionale excepționale ale conferențiarului Simionescu”.

În afară de profesiune, Nicolae Simionescu are un spațiu interior generos, plin de vise și de afecțiuni pe care simte nevoia să o dăruiască. Și-a iubit enorm mama și și-a adorat tatăl, pentru care a avut un cult deosebit. Tatăl l-a dus pentru prima oară pe munte (la 5-6 ani) și a rămas toată viața cu o mare iubire pentru ascensiuni. A fost alpinist, schior, iar visul lui era să ajungă în Himalaia. Are în bibliotecă tot ce s-a scris despre expedițiile în Himalaia, care îl fascinau... un vis neîmplinit.

Marea lui preocupare și mândrie sunt băieții săi, Vlad și Dan. Le

prevedea un viitor mare, era foarte exigent cu ei, dar o exigență plină de dragoste, tandră. Le lăsa toată libertatea de a se desfășura independent, dar îi veghea cu grijă din umbră. Crede profund în Vlad și Dan, nu încearcă să-i influențeze decât prin exemplul personal. Îi tratează totdeauna ca pe niște “băieți mari” care trebuie să-și ia singuri deciziile majore de viață. Și nu a greșit cu nimic...

Își adora mica lui nepoată, Adriana, *libelula*, așa cum îi spunea. Iubea prietenii și prietenia; îi alegea cu mare grijă, dar odată aleși, le rămânea credincios toată viața. Își adula maestrul. Iată ce spunea despre ei: „Am avut deosebitul privilegiu de a lucra cu unii din cei mai remarcabili profesioniști și oameni de știință, care mi-au influențat în mod hotărâtor întreaga mea activitate. Aceștia au fost: Prof. Gr. T. Popa (anatomie), Prof. Ion Juvara (chirurgie), Prof. Șt. M. Milcu (endocrinologie), cu care am lucrat împreună 18 ani, și Prof. George Palade (biologie celulară), lucrând împreună 10 ani la Universitatea Rockefeller și la Universitatea Yale, SUA, urmați de 13 ani de colaborare, încă în curs. Rolul lor în formarea mea este inestimabil”.

Are pentru copii, în general, o tandrețe specială – între cele peste 15.000 de diapozitive din colecția lui, o bună parte sunt figuri de copii din toată lumea. Iubește florile – florile de munte în general și pe cele din Piatra Craiului în special. Cu aparența lui puțin austeră – era un model de grație și poezie interioară. Cultura și memoria sa prodigioasă îi uluiau pe mulți: după 30-40 de ani de la terminarea școlii, recita versuri întregi în latină. Cunoaște toți fotbalistii români, italieni sau francezi. Are o trăsătură romantică – ascunsă cu grijă - și un entuziasm fără limite, dar... nu știe să se cruțe!

....Deci, cine este Nicolae Simionescu?

II. NICOLAE SIMIONESCU: CTITORUL.

Geneza Institutului de Biologie și Patologie Celulară povestită de Nicolae Simionescu

Ideea unui Institut de biologie celulară în România a germinat în mintea Prof. Nicolae Simionescu imediat după sosirea lui în SUA. La doar 13 zile după ce a ajuns la Universitatea Rockefeller, Nicolae Simionescu notează în jurnalul său:

“Vineri, 13 Februarie 1970. Cât de mult mi-au lipsit, mai ales la timpul respectiv, o atmosferă adevărată de viață științifică, de cercetare. Ce simplă e, ce firească și de un singur fel; nu poate fi altfel,

decât într-un sistem fals, artificial. O, dacă aş putea crea un astfel de crâmpei de viaţă adevărat, măcar pentru generaţia următoare de cercetători...”

Iată cum descrie Prof. Nicolae Simionescu (NS) crearea Institutului, în interviul realizat de Nicolae Ţone (NŢ).

NŢ: Cum s-a născut ideea unui Institut de Biologie și Patologie Celulară la București?

NS: „Nașterea acestuia a avut la bază un proces mai lung, în preajma căruia am putea glosa îndeajuns. Vedeți dv., că vrei să te întorci sau nu vrei să te întorci în țara ta de origine, că vrei să faci ceva acolo sau nu vrei, eu am considerat și consider că este ceva foarte personal.

Nu găsesc că am făcut ceva nemaipomenit prin faptul că ne-am întors în România. N-am făcut niciodată caz toți anii trecuți în privința aceasta, deși, cum puteți bănuși, facilitățile și propunerile de posturi de Chairman și Profesor pe care le-am avut în America le depășeau de nu știu câte ori pe cele ce urma să le primim în România. Dar, încă de la bun început, ideea noastră de bază a fost pur și simplu să ne formăm acolo și, cu ce învățăm, să ne întoarcem în țară și să facem un centru de cercetare.

Sentimentul acesta al instituției a fost foarte puternic la noi și e foarte puternic și acuma. Credem, și eu și Maya, în puterea instituțiilor.

Trebuie să faci o casă, trebuie să ai o grădină în care să pui un pom. Trebuie să ai o casă pe care să o înzestrezi cu tot ce este necesar pentru a putea, în felul acesta, să crești niște oameni în jurul tău. Niște oameni deosebiți. Să faci ceea ce se spune, în termeni mai pedanți, o școală. O școală pe care să o ridici la rangul de instituție. Și cum în anii în care noi am început activitatea în America, virtual biologia celulară nu exista în România, gândul de a fi întemeietorii acesteia aici l-am avut în permanență. Prof. Palade ne-a spus: “Mai stați un an de zile. Unde să vă întoarceți acolo?” El era foarte realist: “N-aveți unde să lucrați.

Nu vă mai puteți întoarce”. Avea dreptate, pentru că la București ședeam propriu zis într-un laborator în care exista un singur microscop cu lumină. Deși lucram și dormeam în laborator săptămâni după săptămâni, totuși absența aparatului era esențială.

De fapt, Palade ne-a și explicat, la un moment dat, de ce ne-a invitat pe noi, la prima sa vizită în țară, dintre toți cei cu care a interacționat: “Mi-ați făcut impresia că sunteți niște sisifi amândoi și mi s-a părut că-i păcat de voi să nu vi se creeze niște condiții de lucru rezonabile. Pentru mine, probabil era la mijloc și un anumit sentiment care ținea de biografia personală, legat în special de frustrațiile pe care le-am îndurat în tinerețe.

Pentru că am fost un chinuit în tinerețile mele, din punct de vedere a ceea ce am vrut să fac și a modului dureros în care am fost marginalizat în permanență. Nu vreau să mă lamentez, nu vreau să discut despre greutățile, încheitățile crase de atunci, dar nu pot să uit că mi s-au mâncat foarte prețioși ani din viață.

Astfel că, la un moment dat, în 1972, într-o suită de împrejurări foarte amuzante, m-am așezat împreună cu Maya în fața unei hârtii de împachetat și am spus și unul și altul în același timp: “Hai să facem un centru modern de biologie celulară, să adunăm niște tineri în jurul nostru, să-i formăm, ca un fel de familie, și să asigurăm, astfel, o oază de muncă, de liniște și de seriozitate.”

Mai departe, Prof. Nicolae Simionescu spune:

„Am făcut, Maya și cu mine - și acele schițe inițiale ne-au fost de mare folos - un plan detaliat și am selectat din tot ce văzusem la Rockefeller, în occident, cele mai viabile soluții. Așadar, pe scurt, din '73 până în '79 am revenit în țară în fiecare an și practic am petrecut vacanțele noastre lucrând cu constructorii, cu arhitecții, cu instalatorii. În '77 a fost și cutremurul deosebit de violent, care a întârziat și el lucrările. Câteodată am stat în țară o lună, altă dată 2 luni de zile. Prof. Palade a fost foarte înțelegător, deși ne spunea că suntem patrioți superstițioși, iar unii americani nu înțelegeau de ce ne trebuiau nouă asemenea complicații. Mulți însă ne admirau pentru ceea ce încercam să facem.

După o perioadă intensă din toate punctele de vedere, la 3 septembrie 1979 Institutul a fost deschis oficial printr-un Simpozion inaugural de prestigiu.” Printre invitați se numărau profesorii George Emil Palade, Christian de Duve și Gunter Blobel, toți laureați ai Premiului Nobel.

Clipele de sărbătoare adevărată n-au ținut însă prea mult, pentru că ministerul ne-a adus la cunoștință că nu mai poate să ne asigure niciun fel de fonduri. Înțelegeți, după ce am făcut tot ceea ce am făcut pentru înființarea institutului, ni s-a spus: “Regretăm, dar din momentul acesta sunteți fără niciun ban”. Atunci, soluția a fost una singură: să apelăm la subvenții din afară. Am intrat, astfel, în sistemul de competiție al Institutului Național de Sănătate din S.U.A (NIH), singura Instituție care la acel timp oferea grant-uri în afara țării. Și, spre șansa noastră, înregistrând scoruri suficient de bune, am primit timp de 12 ani subvențiile solicitate în SUA. Am fost singurul institut din Estul Europei care a obținut astfel de grant-uri din SUA și unul din cele 7 granturi acordate în afara Statelor Unite (în afară de Argentina, Israel, Elveția etc).

Pe lângă fondurile pe care le-am primit prin grant-urile amintite, obținute de la NIH, fonduri care s-au ridicat în total la peste 400.000

dolari, din 1979 și până în anul acesta, noi ne-am făcut un obicei - nu foarte confortabil, nu foarte simplu - din a aduna materiale pentru Institut. În acest mod, colectam de la prietenii noștri, de la colegi, de la cunoscuți, chimicale, cărți, reviste, chiar unele piese de echipament și aparate costisitoare. Le împachetam, le încărcam într-un camion la Universitatea Yale (la 120 Km de New York) și le duceam la aeroport. În medie, am transportat o tonă de materiale și echipament în fiecare an. Cu totul am adus în Institut până acum 14 tone. În acei ani, o doamnă ("tovarășă") ministru al învățământului, ne-a trimis în Institut o comisie de anchetă, aflând că ne-a venit de la aeroport un transport din coletele pregătite de noi în S.U.A, pentru ca să afle ce și de ce transportam materiale pentru Institut din SUA? Greu să priceapă de ce o facem!

La ideea Prof. Palade, s-a stabilit o convenție formală între Ministerul Învățământului din România și cel din SUA (în 1979), de a rămâne "visiting professors" la Yale. Ideea Prof. G. Palade a mers binișor 4-5 ani. Apoi, a fost din ce în ce mai greu să plecăm din țară, iar în 1989 am obținut aprobarea cu foarte mari dificultăți."

Prof. Palade, întrebat la un moment dat dacă a fost urmărit de Securitate, a spus: "Am fost, probabil, urmărit de câte ori am venit să-mi văd surorile, să-i întâlnesc pe profesorii Nicolae și Maya Simionescu, să particip la diferite simpozioane. Câtă vreme regimul nu-și putea exercita în întregime influența asupra Institutului de Biologie și Patologie Celulară (Institut care beneficia și de o importantă finanțare americană), era firesc să fiu urmărit, deoarece veneam la întâlniri de lucru cu cercetătorii români. Ori, IBPC era, în mintea dictatorilor, o agentură de spionaj a CIA" (Curierul Românesc, iunie, 1992).

La Prima Sesiune Științifică a IBPC, în 1980, Prof. Nicolae Simionescu spunea: „În viitorul apropiat, știm înspre ce ne îndreptăm, dar nu știm ce vom găsi... Am elaborat planuri, dar nu și predicții, pentru că, în realitate, dacă lucrurile ce vor fi găsite vor fi într-adevăr noi, ele sunt prin definiție necunoscute azi. Suntem tonificați de fiecare observație nouă și, în același timp fericiți că suntem atât de ignoranți, încât să facem din fiecare zi, când reintrăm în laborator, o confruntare cu propriul nostru intelect”.

În descrierile sobre ale lui Nicolae Simionescu despre realizarea IBPC nu se dezvăluie greutatea enormă pe care le-am întâmpinat, lupta cu autoritățile, îndeosebi după 1979, eforturile și reușita în trimiterea a 14 tineri cercetători români în SUA, pe burse Fullbright pentru un an și apoi, anual sau pe termene mai scurte sau mai lungi, alți 15 – 18 cercetători, tot în SUA. Pentru fiecare trebuiau cam doi ani de lupte cu forțe oculte, circa 20 de semnături și tuturor li se găseau probleme (ori este prea tânăr, or neînsurat, or are rude în străinătate).

În 1984, Prof. Simionescu îl destituie (fără preaviz), în 24 de ore, pe șeful de Cadre al Institutului (Domnul M) pentru că făcea mizerii tinerilor noștri colaboratori; începând cu a doua zi, nu i-a mai dat voie să intre în Institut. Faptul nu a rămas fără urmări pentru noi. Șeful de cadre nu a mai intrat în Institut, dar l-a dat în judecată pentru că, după cum scrie: “măsura o consider abuzivă, amintindu-mi de patronii capitaliști cu care nu putem avea țeluri comune, aflându-ne într-o permanentă contradicție antagonistă... ați încălcat legislația muncii socialiste... servesc cu devotament și profundă claritate cauza revoluției noastre socialiste.” Semnează, tovarășul M. Dar noi am câștigat procesul.

Presiunile exercitate asupra noastră au fost din ce în ce mai consistente, mai dese. Organizat cu suport financiar de la NIH, la fiecare trei ani a avut loc un simpozion româno-american. După cel din 1989, am fost chemați imediat la minister și trași la răspundere: “Trebuie să vă apărați, ni s-a spus, că aveți trei capete de acuzare.

Primul că sunteți spioni, pentru că ați vândut secrete științifice românești americanilor. Al doilea, tot ce ați lucrat, toate temele pe care le-ați avut n-au fost niciodată aprobate de statul român și, în al treilea rând, că nu publicați decât în reviste străine.” Ni s-au cerut o serie de documente în apărarea noastră. În fine, o perioadă tristă! Am avut mare noroc cu schimbarea din 1989... Important rămâne faptul că Institutul există și și-a căpătat un binemeritat prestigiu, și în acest prestigiu se află bucuros implicată chiar viața noastră și a întregii echipe de cercetători de aici.

III. NICOLAE SIMIONESCU: FONDATORUL SOCIETĂȚII NAȚIONALE DE BIOLOGIE CELULARĂ

Profesorului nu i-a fost îndeajuns crearea Institutului - deschis tuturor cercetătorilor din țară. El dorea o școală națională de biologie celulară. De aceea, în 1981 începe să gândească o Societate Națională de Biologie Celulară. O perioadă grea – nu se mai făceau Societăți. El reușește. În viziunea lui, aceasta “trebuia să fie o societate interdisciplinară și multidisciplinară – să fie prima de această complexitate și unitate”. Reușește!

În iulie 1982, are loc Ședința de înființare a Societății Naționale de Biologie Celulară (SNBC), la București. Cu acest prilej, Profesorul ne spunea: Nu e nevoie de “încă o Societate” ci de una care să vrea și să poată efectiv reprezenta un mijloc eficace de a ajuta dezvoltarea la parametrii deceniilor moderne ale cercetării biomedicale, a

învățămintului biologic și medical. SNBC să fie o Societate a unor oameni curajoși, demni și neabătuți în dorința de a face ceva bun pentru țara noastră. De ce facem o nouă societate?

(1) Ca să ne aducem aminte de minunații cărturari și oameni de știință ai țării noastre care, în vremuri grele, au știut să găsească resursele spirituale și fizice pentru a crea asociații și societăți științifice și culturale ce au modulat hotărâtor istoria social-politică și culturală a țării; și

(2) Să înțelegem obligația ce ne revine de a lăsa generațiilor viitoare un început de drum”. Societatea și-a creat imediat 7 filiale în marile centre universitare din țară. Astăzi, are 13 filiale. Sesiunile anuale au devenit în timp mai fructuoase pe plan științific, și au stabilit trainice legături profesionale și umane. Profesorul folosea fiecare sesiune anuală a SNBC pentru a ne împărtăși gândurile sale profunde și curajoase, pentru a ne da speranță (în vremurile acelea nemiloase), a ne menține entuziasmul. Iată doar câteva exemple din cuvintele lui: Atenție! Suntem înaintea de 1989!

În 1985, la Sesiunea SNBC de la Tg Mureș:

„Acum mai puțin de 200 de ani (1794), Lavoisier a fost condamnat la moarte prin ghilotină de un judecător care i-a scris în actul de condamnare: “La Republique n’a pas besoin de savants”. Existența și activitatea SNBC arată nu numai că țara noastră are nevoie, dar că a și produs oameni de știință capabili să contribuie în continuare la patrimoniul inestimabil al cunoașterii.

Asta nu înseamnă că nu mai există și astăzi judecători deghezați care, neînțelegând nimic din măreția revoluției științifice, continuă să condamne ceea ce nu înțeleg. În condiții care nu sunt deloc ușoare, Societatea noastră trebuie în continuare să pună la baza dezvoltării ei ȘTIINȚA, SUFLETUL, PATRIOTISMUL. Astfel, vom putea privi cu optimism spre anii ce vin, în care noile generații să facă să nu mai apară niciodată un alt judecător al lui Lavoisier”.

În 1986, la Sesiunea SNBC din Craiova:

„Să folosim și această sesiune pentru o mai bună cunoaștere reciprocă, mai adânc respect al muncii fiecăruia (în special a celor care o fac în condiții mai grele) și, ca un corolar, să închegăm și mai mult comunitatea noastră profesională, formată din oameni cărora le pasă, care n-au fost atinși de ceea ce unii numesc “forma inferioară a libertății, NEPĂSAREA”.

Sesiunea SNBC, Iași, 1987:

„Aflați aici în Iași, minunat lăcaș de cultură, în intimitatea minții și sufletului nostru, să închinăm această sesiune nesecatei inteligențe românești... cea care a creat valorile care de-a lungul anilor, buni sau mai puțin buni, au asigurat regenerarea spirituală care a stat și stă la baza permanenței acestui popor. Să privim cu optimism viitorul și posibilitatea de a contribui semnificativ la progresul științific”.

Sesiunea SNBC, Constanța, iunie 1989:

„În epoca în care trăim, activitatea SNBC este o briză de cultură, un act de patriotism, dar patriotism înseamnă, în cazul nostru, știință mai multă și mai bună. Nu sunt vremuri simple, dar să avem un optimism activ. Și să fim animați de sentimentul că prin această societate, împreună am făcut să încolțească o mică floare, asemenea Micului Prinț care își uda zilnic floricea pe care o sădise pe mica lui Planetă. Și noi să îngrijim floarea noastră, în năzuința că va deveni perenă și nu numai să o îngrijim, ci și s-o protejăm pentru că, așa cum spunea anticul dumneavoastră concetățean, Ovidiu: *“felix qui, quod amat, defendere fortiter aude”* (Fericit cel ce cutează să apere cu putere ceea ce iubește). Vă doresc cutezanță, putere și mult succes”.

După 1989, Societatea este la fel de tonică și activă, iar Profesorul își continuă pledoariile pentru apărarea cercetării, a științei. Astfel, revenind la Tg. Mureș în 1994, în cadrul sesiunii anuale, ne spune: „Acum 9 ani, în 1985, la cea de-a III-a Sesiune Anuală a Societății Naționale de Biologie Celulară, ne-am adunat în același auditorium. Eram în plină perioadă de brutal anti-intelectualism pe care am avut curajul - și nu fără urmări - de a-l demasca, evocând soarta lui LAVOISIER care - exact acum 200 de ani (1794) - era condamnat la moarte prin ghilotină, fiindu-i scris în actul de condamnare:

“La Republique n’a pas besoin de savants!” În acești ultimi 9 ani, țara noastră a trecut prin zbuciume și jertfe dintre care unele au dus și la transformări în mai bine: - ca oameni de știință suntem liberi să ne ducem unde vrem, să spunem ce vrem, să colaborăm cu cine vrem. Și totuși, aceste evidente câștiguri nu ne sunt de-ajuns. Și, fără a însemna că ne lamentăm, trebuie să spunem pe nume condițiilor de viață foarte grele și facilităților de lucru nesatisfăcătoare.

Desigur, nu mai trăim în vremuri ca acelea ale lui Lavoisier, dar, din păcate, știința în România nu a ajuns la statutul pe care-l merită, deoarece sunt unii care, din incompetență, ignoră știința și pe cei care o

slujesc. Mai mult, alții contestă rolul cercetării și îndeosebi a celei fundamentale în progresul socio-economic, în felul acesta condamnând ceea ce nu înțeleg. De aceea, în aceste vremuri comunitatea științifică trebuie să iasă din pasivitate și să-și impună punctele de vedere, pentru a schimba mentalitatea organelor de decizie. Democrația nu înseamnă populism și politicianism declarativ. Democrația implică competență, responsabilitate și intelocrație”.

IV. NICOLAE SIMIONESCU: CERCETĂTORUL - PROFESORUL

Cercetătorul. Nicolae Simionescu privea cu cucernicie cercetarea științifică. O socotea, după cum scria în 1984 „Efortul intelectual cel mai creator de care omul este capabil. În istoria omenirii, nevoia de cunoaștere a apărut ca o trăsătură definitorie a ființei umane. În lupta cu natura, omul a trebuit să caute sau să creeze mijloace de adaptare, apărare sau atac. Astfel, cunoașterea din curiozitate a fost ulterior arbitrar definită “cercetare fundamentală”, iar cunoașterea generată de nevoia de soluții a fost, într-un sens foarte larg, numită cercetare aplicativă. Această taxonomie este larg criticabilă, iar folosirea acestor termeni operaționali în politica științei a creat și creează încă dificultăți și uneori erori în soluții.”

„...Cercetarea fundamentală în biomedicină are prin obiectul ei - omul - cea mai aplicativă dintre cercetări, deoarece se adresează omului ca fiind nu numai pateticul nostru capital, dar neîndoielnic unicul producător al oricărei alte cercetări.”

Iată cum îl privește prof. Milcu pe cercetătorul Nicolae Simionescu: „În acest tânăr, care a apărut în fața mea, am simțit imediat patosul, acea forță interioară careia nu-i rezistă nimic. Ce tensiune interioară, ce aspirație spre cunoaștere, că în fond știința la asta ne aduce: la cunoaștere și la o reflectare mai reală a tot ceea ce vedem căutând, dacă ai insomnie, explicația a tot ce ai văzut în ziua aceea. Și el într-adevăr a demonstrat-o din plin. Nicolae Simionescu știa că atunci când începe o cercetare, dacă trebuie să stea noaptea, rămâne noaptea până termină, și i-am spus: “Vezi că acolo au trecut mulți și nu au văzut, poate vezi tu.” Și, într-adevăr, în cancerul glandei tiroide, în care trecuseră alții, el a reușit să vadă cancerul medular. Acei ochi pătrunzători și mintea care se ascundea îndărătul lor au pătruns în ceea ce alții nu au văzut. A fost un descoperitor.”

Dușmanul său cel mai aprig era timpul. În 1970, la Universitatea Rockefeller, scria în jurnalul său: „Îmi place atât de mult ce fac și cât învăț,

încât simt o cronică lipsă de timp. Mă simt ca Pigafetta, (cronicarul și biograful lui Magellan): caut drumul prin endoteliu (continentul american cu porțiunile lui turtite) spre spațiul extracapilar (Oceanul Pacific)...”

Ideile și descoperirile Prof. Nicolae Simionescu sunt ample, originale și au fost preluate rapid de comunitatea științifică internațională. Colaborarea excelentă cu Prof. S. Milcu a îmbogățit substanțial literatura de specialitate în studiul tiroidei și suprarenalei. Cartea lui despre tiroidă i-a adus recunoaștere internațională și premiul Academiei Române. Noile date aduse în colaborare cu Prof. George E. Palade și cu mine, în studiul transportului macromoleculilor prin endoteliu, au avut darul ca, în 10 ani, disputa dintre biologii celulari și fiziologi să se apropie de un punct de vedere comun. Descoperirile și ipotezele noastre asupra rolului veziculelor în transport au fost validate, în decursul timpului, prin tehnici moderne de biologie moleculară; azi, sunt total acceptate în literatura științifică. Termenul și conceptul de “transcitoză” și mecanismele sale au devenit atât de clasice, încât nici nu mai este citat autorul, Nicolae Simionescu. Nu cred că l-ar supăra.

Profesorul. Prin anii 1960 am fost de mai multe ori la cursurile de anatomie ale Profesorului. Erau fenomenale. Studenții îl primeau cu aplauze, iar la sfârșitul cursului pleca tot în aplauzele studenților; el se simțea evident stânjenit. Interesant, după 20 de ani, la Universitatea Yale, alte cursuri, alți studenți, aceleași aplauze. Studenții l-au propus ca “Teacher of the Year” pentru Premiul Borum. Îi plăcea să predea, să explice, să comunice, să transmită. Avea vocație pentru catedră, după cum avea vocație pentru laborator: era răbdător, jovial și exigent. Una din maximele sale era: “Accept pedeapsa exigenței. Detest iertarea indolenței”.

David Castle, un fost student american al Profesorului spunea:

„Nicolae Simionescu a fost un maestru al predării prin metoda socratică și a fost întotdeauna principalul meu model de urmat. Mă simțeam fericit când știam că este mândru de mine”.

V. NICOLAE SIMIONESCU: MEMBRU AL ACADEMIEI ROMÂNE (1990) VICEPREȘEDINTE (1994-1995)

Prof. George E. Palade a sesizat cel mai bine rolul pe care Nicolae Simionescu și-l asuma în Academia Română. El spune:

„Nicolae Simionescu a acceptat aceste noi responsabilități cu sentimentul misiunii de a îmbunătăți condițiile și nivelul de finanțare al cercetării în România. Ceea ce el a simțit că este valid și are succes în țările vestice, a încercat să le adapteze la nevoile comunității științifice din țară”.

În 1994, ales Vicepreședinte al Academiei Române, lansează un „Plan de acțiuni pentru îmbunătățirea cercetării științifice în Academia Română” – un plan larg, sistemic și temerar pentru reforma activității de cercetare în Institutele Academiei. În cadrul multiplelor acțiuni avute în vedere, a inițiat în Academia Română primul sistem de Grant-uri competitive de cercetare din România. A fost primul pas făcut pentru un viitor mai bun al cercetării românești.

În mai 1994, Nicolae Simionescu inaugurează în revista “Academica” rubrica inspirat intitulată “Quo Vadis Academia?” El scrie:

„(1) Este notoriu că știința contemporană avansează într-un ritm extrem de alert, la care toate comunitățile științifice fac un deosebit efort de a se racorda. Chiar dacă cercetarea științifică (CS) în Academia Română (AR) ar merge excelent, totuși prin natura și scopurile ei în permanentă adaptare, activitatea de cercetare se cere în continuare ameliorată. Din păcate însă, datorită unui complex de motive, cercetarea în Academia Română nu atinge decât în puține domenii performanțele la care o îndreptățește potențialul intelectual al acestei instituții. Îmbunătățirea CS reclamă unele reconsiderări în mentalitate, management, structură instituțională, mecanisme de finanțare etc.

(2) Dacă nu facem un efort să modernizăm și să revitalizăm CS în Academia Română, fără voia noastră vom fi părtași la pericolul grav al perpetuării și adâncirii decalajelor tehnologice și de competitivitate ale României și, prin asta, la pierderea identității patrimoniului intelectual românesc în cadrul comunității științifice internaționale.

(3) Modernizarea condițiilor de lucru și asigurarea nivelului de trai corespunzător misiunii sociale a omului de știință este cel mai bun remediu al “brain-drain”-ului, pentru prevenirea căruia, din păcate, nu se întreprinde nimic. De aceea, este esențială luarea urgentă de decizii politice care să ateste concret că chiar și într-o perioadă de declin economic, sprijinirea cercetării fundamentale este o datorie morală a Statului. Investiția constantă în științele de bază și în formarea noii generații de oameni de știință este cea mai lucidă și mai sigură investiție în viitor.

Pe firul continuității valoroaselor noastre tradiții, avem datoria morală să încercăm să asigurăm apariția spiralelor ascendente ilustrate de Salieri, dar și de cât mai mulți Mozart.

În cadrul acestor măsuri, Academia Română va institui, începând cu anul 1995, o finanțare competitivă a cercetării științifice prin Grant-urile Academiei Române (GAR). Sistemul GAR introduce principiile stimulative ale liberei competiții în știință, care a constituit și reprezintă și în prezent una dintre cheile remarcabilelor progrese științifice și tehnologice obținute în țările avansate; el va funcționa concomitent cu finanțarea pe programe și proiecte în cadrul instituțional actual al Academiei Române.”

Considera Academia locul unde trebuie să coexiste: *maxima scientia et maxima moralia* (Maya Simionescu și Nicolae Simionescu, *Academica* 2001). Din păcate, timpul nu i-a dat răgazul să facă tot ceea ce și-ar fi dorit pentru cercetarea din Academia Română și din România.

Ideile profesorului despre Academie au fost sintetizate de el în următoarele puncte:

1. Academia este o parte și o emanație a cercetării științifice.
2. Academia are nevoie de un sistem de criterii obiective pentru evaluarea unei candidaturi.
3. Academia are nevoie să primească tineri științisti.
4. Generația „calendaristică” vs. generația „științifică”. Aici, se impune o precizare. Spiritul nou și concepția modernă asupra cercetării și organizării ei nu sunt un atribut exclusiv al generațiilor mai tinere. Prin pregătire, experiență, condiții de lucru, calități personale, potențial biologic și performanța profesională, fiecare dintre noi poate fi definit și prin doi parametri care reflectă apartenența la o anumită generație: “biologică” sau “științifică”.

Academia este o emanație și o parte a cercetării științifice. Generația „biologică” (calendaristică) se dovedește, în unele cazuri, a fi neesențială, cum este exemplul unor eminenți oameni de știință, ca Prof. Ștefan Milcu sau Prof. G. E. Palade (exemplele sunt numeroase). Beneficiari ai unei structuri biologice și intelectuale de excepție, prin felul în care gândesc și acționează, ei au aparținut și aparțin în continuare generației științifice tinere, de avangardă. Cât de relativ este impactul generației biologice asupra performanțelor profesionale se poate vedea și în strălucitele exemple din alte domenii, ca cele ale artei și culturii (P. Picasso, P. Cassals, A. Rubinstein, A. Horowitz etc.).”

VI. NICOLAE SIMIONESCU: ROMANTICUL GÂNDITOR

Poate aceasta este partea cea mai ferită de lume a profilului uman al lui Nicolae Simionescu. Iată câteva din gândurile sale pasionate și pasionante despre cercetarea științifică:

„Cercetarea științifică este mai mult decât o profesie, este un mod de a trăi, cu strădanii reușite alături de încercări nereușite, iar între ele marea agitată a îndoielilor care te invită la înțelepciune. Iar în lupta dintre bucuria succeselor și amăreala eșecurilor, principalul instrument de conservare rămâne pasiunea.” „Nu se poate construi nimic durabil, dacă în materialul de construcție nu este adăugat *quatum satis* - suflet. Fără dăruire nu poți deveni niciodată ceea ce admiri”.

„Cercetările de Biologie Celulară și Moleculară din țara noastră trebuie să se adreseze din ce în ce mai mult marilor probleme ale materiei vii... Știința mare este generată de întrebări mari și de setea de răspunsuri la marile întrebări ale cunoașterii, răspunsuri care odată obținute, vor genera noi întrebări și mai profunde...”

Năzuința biologilor celulari spre adevărul științific este o izbândă a adevărului în general, de care societatea noastră are atâta nevoie... Orice minte lucidă poate înțelege că România intră mai repede în Europa și în Lumea civilizată, în primul rând prin cultură și știință și mai puțin prin autoturisme Dacia sau Lăstun...

De pe o astfel de poziție, finanțarea corespunzătoare a Cercetării Fundamentale nu apare ca un lux, ci ca cea mai potențial productivă investiție în inteligența românească. Cu atât mai mult cu cât avem în țară laboratoare de Biologie Celulară care sunt de mult și bine intrate în Europa și în Lume...

Nesusținându-le, riscăm să distrugem și puținele capete de pod construite atât de greu... Orice minte informată știe că nu se poate sconta pe un progres economic fără sprijinirea cercetării fundamentale...”

„Desigur, ignorarea cercetării are ca efect negativ și HEMORAGIA alarmantă la care asistăm: internă, spre alte profesii mai productive, și externă, care duce la un vid de valori și absorbția de demagogi și nonvalori. Speranța rămâne în cercetătorii tineri - infuzie de “fresh blood”. În condițiile lipsurilor actuale, știu că e greu să vorbești despre PATRIOTISM. Și totuși...”

Dacă Dăruire nu e, nimic nu e...”

În puținele ore de răgaz, sculpta în lemn, compunea muzică și scria

poezii. Profesorul compunea muzică, sculpta și scria poezii. Multe, frumoase și ținute ascuns de ochii lumii. Nu știu ce este firesc să fac cu ele, mărturisește doamna Acad. Maya Simionescu...

Acum, aici, am să destăinui o poezie scrisă de el cu mulți ani în urmă, dar care azi are o încărcătură emoțională specială:

Oglinzi

Eu însumi am crescut în mine.
Și cel mai acru rău și cel mai zdravăn bine
Nimeni nu mi le-a dat
în măsura în care le-am adunat.

Și am să fug singur cu ele-n gol
în ziua în care am să uit să mă scol.

Privind lumea din colț
întind mâna spre mijloc, iar uneori
privind-o din mijloc implor
pentru încă-un mâine.

De fapt, oglinzi
pretutindeni oglinzi
aproape numai oglinzi.
New York, 29 mai 1970

În seara de duminică, 5 februarie 1995, scria un articol despre "Rolurile Academiei Române". S-a culcat și... "a uitat să se scoale".

Vlad Simionescu, fiu : O POVESTE... CHINEZEASCĂ

Primul lucru pe care l-am învățat de la tata a fost ce înseamnă excelența. Cum abordezi și rezolvi un lucru în perspectivă, nu pe moment. Ideea lui era că, dacă faci ceva, să faci nu bine, ci ireproșabil. Nu era profesor de lucru manual: dăm cu pila și iese bine...

Nu agreea compromisurile, divagările, dar nici scurtăturile.

Pe lângă faptul că dorea ca totul să fie perfect, era și foarte pudic. Nu l-am auzit înjurând în public sau în fața noastră, a copiilor. Nu spunea nimic cu "dracul". Toți îl acceptau ca fiind un om foarte simplu și natural; deciziile veneau de la el, nu filtrate prin alții. Era, de asemenea, un puritan. În cazul lui, nici nu trebuie să vorbim de bani; aveam, n-aveam... Noi, copiii, n-am primit niciodată bani de la părinți, în afară de cei 3 sau 10 lei pe zi. Am fost învățați să nu vrem ceva care nu este legat de ceea ce am fi vrut să facem. "Jucați-vă"! era cuvântul de ordine. Adică, în traducere, "imaginați-vă ceva!" Cu toate că ne era apropiat, nu subvenționa niciun fel de aventuri bănești. Pentru el, cel mai important era ca noi, băieții, să ne realizăm profesional, independent de poziția sa. Codul moral rigid nu-i permitea nicio abatere de la această regulă.

Cu el nu discutam niciodată amănunte; discutam numai principii.

După terminarea facultății, mi-am arătat interesul de a face mai mult, ca arhitect, decât blocuri. Tată, am spus, cred că străinătatea mi-ar oferi o șansă în plus... Atunci, mi-a răspuns că și el simțea nevoia să merg mai sus. Mi-a promis că va încerca varianta "America" și, până la urmă, cu toate piedicile, a reușit. Pentru că avea o mare putere de convingere, putea să convingă pe oricine de principiile sale, de lucrurile dorite. În simplitatea lui era, de fapt, foarte sofisticat. Când spunea ceva simplu, avea în spate zile de gândire și premeditare. Până la urmă, trei ani au durat pregătirile pentru plecarea mea. Ca să plec mai repede, i s-a cerut o antenă parabolică de satelit, dar a refuzat.

Era natural și simplu. În poziția lui de profesionist, nu l-au putut "agăța" politic. Securitatea n-a putut să-l "atingă", deoarece avea o armă redutabilă: toți tinerii trimiși în SUA la specializare se întorceau. Acest

aspect era greu de înțeles pentru ofițerii care-l supravegheau, îi irita și-i provoca mereu, ajungând să vadă în Profesor exact ceea ce era, nimic mai mult. Dar nici mai puțin. Până la urmă, securiștii au sfârșit prin a-l ajuta, în paralel cu activitatea constantă de urmărire. Le-a impus respect, deoarece nu avea nimic de ascuns, făcea numai știință.

N-a mințit niciodată. Nu făcea gesturi exagerate pentru a salva situațiile, cu toate că acestea se complicaseră pe măsură ce dictatura își trăia ultimii ani. Ideea morală a fost pavăza sa imbatabilă. Să faci totul cât mai bine, ca și cum în jur ar fi fost o societate normală. Să ai mereu viitorul în față, deoarece comunismul va dispărea într-o zi. Avea această viziune, această credință pe care o împărtășea celor apropiați.

Nicule, îi spunea Palade, aici, în America e viitorul tău! Nu! răspundea Simionescu. Viitorul meu e în România. De aceea, niciodată, oricât a fost de greu, nu și-a pus problema să plece din țară. Și nici noi, fiii lui.

Îl vedeam o dată pe săptămână. Treceam de plăcere pe la Institut. Era mereu foarte ocupat, dar niciodată nu m-a primit cu alt aer decât cel de acasă. Era un adevărat părinte: se uita la tine și știa ce probleme ai. N-a spus niciodată: fă asta, băiatule, că-ți spun eu că e bine! Se ferea să ne dea sfaturi; totuși, îl simțeam lângă noi, îi simțeam protecția. N-a ridicat niciodată tonul: nu ne-a bătut niciodată. În schimb a ținut să devenim responsabili. Ura bâlbâiala, lipsa de fermitate, ascunderea "după deget" – caracteristici ale "Omului Nou" creat de sistemul dictatorial. El era, de fapt, un om normal. Sistemul era anormal. De aceea l-a și învins, prin logica sa implacabilă, prin responsabilitatea manifestată chiar și în cea mai neînsemnată împrejurare.

Era o personalitate. A avut ceva în cap și chiar și-a pus în practică ideile. A făcut. Aceasta-i personalitatea: determinarea și ambiția de a face "cum vreau eu" pentru țară. Era onest, dar nu modest. Nu putea niciodată să stea degeaba. Tot timpul împărtășea ceva, avea ceva de comentat. A încercat să se afirme nu contra sistemului, ci în paralel cu sistemul. N-a fost niciodată în dizidență, ca un scriitor. "De ce nu puneți steagul roșu lângă microscop?" a fost întrebare de un politruc. "Nu e treaba mea asta", a răspuns. "Voi sunteți cu steagul, eu cu microscopul..." Și totuși, s-a ciocnit cu sistemul, deoarece, la un moment dat i s-a cerut să facă cercetări pentru agricultură, că sunt "mai folositoare". N-a abdicat. "Lucrez românește", a spus, „dar nu proteste”.

Cum lucra? Era un adevărat spectacol să-l vezi în biroul de acasă. Îl

năpădise administrația, dar a făcut față tocmai pentru că era foarte organizat. Avea zeci de dosărele pe care le întindea pe podea, pe canapele. Se târa în patru labe și făcea adnotări în fiecare.

Avea o bucătică de hârtie la el tot timpul, chiar și la masă. Se întrerupea din mâncat și scria. Scria cu creionul, nu cu pixul. Tăia subțire, ca să înțelegi ce-a fost, în caz că revenea. Întotdeauna lucra pe termen lung, avea bătălii multiple de dus. Le anticipa Maya, fiind mereu alături de el și, având o gândire mai analitică, l-a ajutat mult în sortarea datelor. De aceea, uneori avea timp și de mine. "Ce faci, băiatu'?" îi plăcea să mă întrebe.

În concluzie: economiștii au înțeles că era o forță și unii responsabili din CC au încercat, discret, să se erijeze în prieteni de familie. Când s-a pus problema demolării IBPC, l-ar fi dorit plecat definitiv în America, să nu fie obligați să-l privească în ochi în momentul în care buldozerul și-ar fi început treaba.

Dar el nici nu s-a gândit să plece, deoarece dorea să lupte până în ultima clipă. La fel ca Amundsen, care a dorit cu orice preț să ajungă la Polul Nord. Deși descoperise căldura în America, Simionescu a vrut să vină aici, unde se afla propriul lui Pol Nord. El nu a fost nici Făt Frumos, nici Zmeul Zmeilor. Ca profesor a fost aspru, dar corect. Povestea lui, totuși, este mai degrabă una chinezească, decât una tipic românească.

Dan Simionescu, fiu: GRAȚIOSUL PRIM VIOLONIST AL ȘTIINȚEI

Nicolae Simionescu a fost plămădit din calități umane și profesionale caracteristice unui lider de orchestră care, în același timp, are datoria de a oferi linia muzicală directoare, dar și de a participa alături de întreg ansamblul la ducerea la bun sfârșit a simfoniei.

Ca profesionist, Nicolae Simionescu demonstra o grație aparte, o dulceață lipsită de dulcegării, atât în conjuncturi mai relaxate, cât și sub presiunea permanentă a competiției inerente. Ca prim violonist într-o orchestră, Profesorul se expunea modest și fără menajamente în fața publicului, forțându-i peste limitele umane, cu o voință ieșită din comun, mintea, talentul și nervii pentru a construi și finaliza opere memorabile.

Setea permanentă de noi provocări, asociată cu capacitățile naturale de a le aborda, au construit premisele unor realizări deosebite. Aventurier fără frică, luând asupra sa rolul de realizator și conducător al Institutului de specialitate, Profesorul a înțeles de la bun început că această funcție este înzestrată cu mai multe îndatoriri și sacrificii personale decât bonificații. Mai mult decât atât, pornind la drum cu un grup de tineri entuziaști, Nicolae Simionescu a decis ca prin exemplul personal să creeze o școală caracterizată prin profesionalism, dedicație și abnegație.

De la bun început a demonstrat o capacitate organizatorică deosebită, calitate dublată de planificarea riguroasă a activității, de exercitarea unui spirit autoritar uman, fără durități excesive, aplicând dreptatea fără părtinire și solicitând fiecărui colaborator intern sau extern să-și depășească limitele. După finalizarea cu succes a operei profesionale, concomitent cu începerea aplauzelor publicului, grațiosul prim violonist, printr-un gest discret, nu uita să dea semnalul ca întreaga orchestră să se ridice în picioare și să-și primească aprecierile.

Judecând obiectiv, cu considerația cuvenită, fiecare efort personal de progres științific sau organizatoric, Nicolae Simionescu a avut răbdarea să investească timp în cercetarea românească în general, să încurajeze și să propună direcții de dezvoltare în perspectivă. Nefiind interesat de titluri sau distincții deosebite, nu s-a angajat în funcții de decizie

suplimentare decât atunci când a considerat că acele funcții îi vor permite realizarea viselor profesionale de interes general.

Adevărat constructor de spirit, Profesorul în permanență visa și gândea, dar nu se lăsa condus de vise și nici nu-și făcea din gândire un scop al vieții. Cu un talent rar întâlnit, reușea cu dezinvoltură să transmită interlocutorilor săi, fie ei oameni simpli sau personalități științifice sau culturale de talie mondială, visele sale.

Tratând triumful și dezastrul cu aceeași notă de optimism incurabil, Profesorul a reușit să molipsească o mare parte din colaboratori, menținând flacăra științei românești aprinsă pentru generațiile viitoare.

Adriana Simionescu, mica nepoată: Daddy

Decembrie 1999

S-a scris mult, poate totuși nu destul despre remarcabila activitate științifică a celui care a fost Nicolae Simionescu, dar s-a scris puțin despre el ca om. De aceea, mă bucur foarte mult că dl. Ion Longin Popescu s-a gândit să scrie o carte despre bunicul meu și îi mulțumesc mult că mi-a dat ocazia să scriu și eu câteva rânduri despre ceea ce reprezintă viața lui pentru viața mea.

Îl iubeam foarte mult, așa cum o nepoată poate iubi un bunic, dar între noi exista o legătură sufletească mult mai strânsă: era altceva, era ceva mai mult, mai special. Îl iubeam ca pe un bunic, dar în același timp îl admiram și îl respectam datorită realizărilor sale științifice. Eram mândră că un om atât de deosebit era bunicul meu și că aveam așa o relație specială cu un om pe care toată lumea îl cunoștea, îl aprecia și îl admira.

Cele mai frumoase momente petrecute alături de bunicul meu au fost vizitele la București în fiecare vacanță: vacanțele de iarnă cu sărbătorile de Crăciun, cele de primăvară cu sărbătorile de Paști și cele de vară cu excursii în Grecia.

De fiecare dată mă duceam cu plăcere la București, știind că în acele superbe zile petrecute cu bunicul meu îmi voi încărca sufletul și mintea cu cunoștințe noi, cu senzația înălțătoare că trăiesc clipe în care nicăieri în altă parte nu aș vrea să fiu.

Una din aceste vizite a fost cea din vara anului 1993, înainte de a pleca în Grecia. Atunci, ca și în cadrul celorlalte vizite, s-a purtat minunat cu mine, chiar și cu mici amănunte, banale, dar de care acum îmi amintesc cu mult drag: eram la masă, vorbeam, am adus pâinea și mi-am luat două felii, s-a uitat la mine cu dragoste și mi-a spus, cu multă căldură în glas: "Ia-ți mai multă pâinică, iubită! Las că în Grecia mâncăm noi doi niște iaurt..." Aceste cuvinte mi-au rămas în minte și în suflet și nu le voi uita niciodată.

Tot în același an, de Crăciun, țin minte cum, cu drag, am cumpărat cadouri pentru restul familiei, care le-au produs mare bucurie. Daddy a fost foarte bucuros și încântat, și toți eram fericiți să fim împreună. Am

decorat cu toții pomul, am mâncat clătite flambate, am ascultat colinde cântate de Elvis Presley pe casetă, și astfel s-a creat o atmosferă deosebit de plăcută.

Ne-am uitat apoi la diapozitive de când tatăl și unchiul meu erau mici. Ne-am amuzat grozav și am observat că Daddy era fascinat de aceste frumoase amintiri și foarte bucuros că le avea. Toți eram, de altfel.

La masă, mi-a spus "Scumpă, ia adu tu niște...", iar apoi, de ziua mea, toți mi-au cântat "La mulți ani!" și Daddy era mândru de mine, văzându-mă cum suflam lumânările și tăiam tortul. Când am ciocnit cu șampanie, mi-a spus: "La mulți ani, iubito!", și mi-am dat seama că era bucuros să fie alături de mine de ziua mea și mândru de "iubita" sa.

Mi-aduc aminte cu drag de o zi din iulie, când Maya și Daddy au fost în vizită la noi, la Târgu Mureș; ne-am așezat amândoi la pian și, după ce i-am cântat "Für Elise" de Beethoven, după partituri (și cu puține greșeli), bunicul mi-a cântat Chopin foarte bine (mie mi s-a părut perfect), foarte frumos și fără partituri. Avea un adevărat talent. M-a impresionat. Îl priveam cu admirație, dar și cu multă bucurie, mare dragoste și mândrie.

La București, iar apoi în Grecia, mă bucuram să fiu alături de el, mă fascina toată ființa lui, chiar și mici detalii de comportament, felul de a vorbi și umorul său extraordinar, pe care nu și-l pierdea niciodată. Era bun, generos, cu o extraordinară căldură sufletească și un deosebit optimism. Tot timpul dăruia gânduri, idei, zâmbete, se dăruia pe sine. Era mândru de realizările băieților și chiar de ale mele de la școală, lucru care mă făcea să vorbesc cu plăcere despre ele.

Era modest, nu se lăuda niciodată cu ceea ce a făcut pe plan profesional, ci doar ne povestea ca și cum ar fi fost ceva banal, dar nu era deloc așa, toți știam acest lucru. Noi îi cunoșteam realizările și, poate, dintre toate, cele mai mari sunt înființarea în 1979 a Institutului de Biologie și Patologie Celulară (IBPC) din București, care azi îi poartă numele, precum și a Societății Naționale de Biologie Celulară (SNBC) în 1982. Și pentru că am ajuns aici, vreau să spun că și eu particip la simpozioanele organizate în fiecare an de SNBC, de la vârsta de 5 ani. Chiar dacă atunci nu știam ce înseamnă această societate, mă duceam să-l văd pe bunicul și eram mândră de el, când îl vedeam îmbrăcat într-un costum oficial, ținând un discurs la un pupitru sau prezentând o lucrare.

Vacanțele din Grecia au fost cele mai frumoase vacanțe, și cu siguranță voi păstra amintiri de neuitat din verile acelor trei ani: 92, 93 și 94. Parcă doar atunci am început să-l cunosc mai bine și relația mea cu el a început să se consolideze. Au fost niște vacanțe extraordinare; nici nu visam la acea vârstă, să ajung în locuri unice ca acelea, de care acum

mă leagă amintiri foarte dragi. Din prima excursie în Grecia (Halkidiki, 1992) a început să-mi spună: "SWEETY" (Dulceață), iar eu lui "DADDY", cuvinte de alint care au fost și au rămas numai între noi și care arătau că ne iubim foarte mult și că între noi exista ceva special. El a fost și rămâne "Daddy" al meu și numai al meu, iar eu voi fi mereu "Sweety" doar pentru el. Înainte îmi spunea "IUBILULĂ", pentru că mă iubea foarte mult și pentru că eram ca o libelulă: înaltă, slabă, gingașă și foarte săltăreață.

În orașul în care am stat, Hanioti, un oraș mic în peninsula Halkidiki, am făcut primele mele poze color cu Daddy și cu Maya în fața hotelului Sousouras, unde eram cazați. În 92, în fiecare zi ne-am dus cu bicicleta pe mare, pe plajă am cules scoici, am înălțat un zmeu foarte frumos și colorat, ne-am jucat cu o minge gonflabilă care era ca globul pământesc, pe care o promisem de la Daddy. Am jucat tenis în fiecare seară, lucru ce ne făcea mare plăcere tuturor. În drum spre Hanioti am găsit o broască țestoasă foarte drăguță, cu care ne-am jucat și de care am fost încântați, în special Daddy și cu mine.

În drum spre Grecia și înapoi, era mereu în fața noastră Peugeot-ul lor maro închis, metalizat, cu nr. 5-B-1776. Mașina îmi era foarte dragă. În același an am fost la Peștera, unde ne-am simțit foarte bine împreună. În săptămâna petrecută acolo, au fost multe zile însorite, dar și unele ploioase. Când era vreme bună, stăteam pe lângă cabană, admiram munții înalți împăduriți, stând la soare sub un nuc, întinși pe iarbă, prăjind carne la grătar sau escaladam munții.

Am avut și aventuri; de exemplu, într-o zi ne-a prins ploaia când eram pe munte; ne-am adăpostit, iar când s-a oprit ploaia am pornit, veseli, prin iarba udă, spre cabană, dar ne-am urzicat la picior și ne-am spălat apoi la un izvor. Am ajuns teferi la cabană și am stat toți în holul cabanei, pe o pătură mare, cu perne mici sub cap, întinși pe spate, cu picioarele pe jumătate ieșind din cabană.

În 1993 am fost la Meteora, unde, în urmă cu peste 600 de ani, călugării au construit mănăstiri pe vârful unor stânci, pentru a fi izolați de lume. Și tot din acest motiv, se deplasau și își transportau materialele de construcție și mâncarea de jos, de la alți călugări, cu ajutorul unui coș enorm tras pe o sfoară foarte grosă. Aveau o întregă instalație pentru asta, care azi nu se mai folosește, datorită faptului că s-au construit peste 100 de scări de jos până la intrarea în mănăstire.

Priveliștea era superbă, ca și interiorul mănăstirilor; am vizitat mănăstirea Varlaam, una dintre cele mai frumoase și mai cunoscute. Înăuntru, pe lângă instalația pentru mișcarea coșului, sunt icoane aurite, cruci de argint de diverse mărimi, iar pereții sunt pictați cu icoane în culori

superbe. La poalele acestor stânci se găsesc acum chioșcure cu suveniruri, vederi și cărți despre Meteora. Acest loc este, cred eu, unic nu numai în Grecia, ci și în lume.

De acolo, cu un vapor mare unde sus erau oamenii, iar jos mașinile, am ajuns în Insula Corfu. Acolo am făcut baie în piscină și în marea curată, caldă și de un albastru superb, în care ne-am uitat cu vizorul la pești. Am făcut plajă la așa-numitele "coves", care sunt porțiuni de plajă de aproximativ 10 m, aflate între stânci, așadar o combinație între mare și munte. Nu mai văzusem așa ceva în viața mea până atunci. Mi s-a părut extraordinar. Am cules scoici pe malul mării cu Daddy și am privit apusul de soare de pe balconul camerei ce dădea spre mare; ne-am jucat *beachball* pe plajă cu el, pe o vreme superbă, cu picioarele în marea cu valuri. Eram foarte fericiți, parcă fără nicio grijă, iar eu mă simțeam grozav în preajma bunicului meu. Acesta m-a învățat să joc și să iubesc tenisul, astfel încât și acum, după atâția ani, de fiecare dată când joc, îmi amintesc de acele zile care mi-au făcut mare bucurie prin faptul că învățam să joc tenis alături de Daddy.

Peste tot unde mergeam eram cu Daddy de mână, tot timpul ne îmbrățișam, glumea cu mine și eram mereu cu gura până la urechi, foarte fericită. Serile mergeam la taverne, unde dansatori în costume tradiționale dansau dansuri grecești. Și cel mai interesant a fost într-o seară, când un grec a dansat ținând colțul unei mese între dinți, și între timp se mai și învârtea, își ridica picioarele, dansa în toată regula. Mi s-a părut extraordinar!

Tot în 1993, în Corfu, am sărbătorit ziua aniversării de căsătorie a lui Daddy și Maya și ziua lui de naștere. Pentru aniversarea lor, le-am cumpărat o farfurie de pus pe perete pe care scria ceva drăguț în grecește, și o felicitare, de care s-au bucurat foarte mult. De ziua lui, Daddy a primit de la mine și Maya o cană foarte drăguță de ceai, iar de la mine și părinții mei, un jersey alb, care îi stătea foarte bine. Cadourile noastre i-au plăcut foarte mult.

În 1993 ne-am întors din nou la Hanioti, unde ne-am simțit ca acasă. Ne-am plimbat într-un parc cu flori superbe roz, mov și albe. Acolo am jucat baschet și tenis, am mâncat pentru prima dată fistic, salată grecească și înghețate străine, pe băț, foarte bune, ce la noi în țară nici nu existau atunci.

Am fost și la Fillipi, unde am văzut ruinele unei așezări antice: coloane, amfiteatru, săli pentru diverse activități. Am vizitat și Peștera Perama, care este una din cele mai cunoscute și mai interesante peșteri ale Greciei. În drum spre casă, ne-am pierdut unii de alții la

Sofia, și nu ne-am găsit decât la București.

În 1994 am fost în Porto Carras, o stațiune superbă din sudul peninsulei Sithonia. De pe balconul blocului vedeam marea, piscina, parcul și terenurile de tenis și de golf. Acolo am fost împreună la plajă, am jucat volei, beachball și am cules scoici și pietre cu Daddy.

De la Neos Marmaras, un oraș foarte drăguț din apropiere, am cumpărat un coș și o minge mică de baschet și câte un obiect rotund de ceramică cu model de pus paharul pe el pentru mine și pentru Daddy. Îl mai am și azi. În drum spre casă, s-a întâmplat răul cel mare: infarctul lui Daddy. Când era în spital, la Serres, i-am scris bilețele cu mici mesaje (îi doream să se facă bine curând), i-am desenat flori și soare, i-am scris câteva din frumoasele proverbe în engleză, pe care le-am învățat chiar de la el (cum ar fi: "An apple a day keeps the doctor away"), i-am pictat vitralii. Am făcut toate cu multă dragoste și răbdare, știind că totul va fi bine.

Tot drumul până la București m-am bucurat să văd mașina lor în fața noastră. Asta mă liniștea, îmi dădea siguranță și mă bucura în același timp, pentru că știam că ei se află în acea mașină, pe care o iubesc foarte mult.

Crăciunul din 94 a fost ultimul Crăciun petrecut cu el cel mai frumos Crăciun din viața mea. Daddy, mama și cu mine am decorat pomul cu globuri, jucării, steluțe sclipitoare și betea de toate culorile. A fost cel mai frumos brad împodobit ce l-am văzut vreodată. Unchiul meu a fost Moș Crăciun și Daddy i-a spus o poezie lui Moș Crăciun, apoi am cântat toți "o, brad frumos!" stând în jurul pomului. Am primit cadouri foarte frumoase, ne-am bucurat toți foarte mult de ele și de faptul că eram împreună și puteam să ne dăruim unii altora cadouri cu dragoste și bucurie. Toată atmosfera din seara de 24 a fost extraordinară, toți eram deosebit de bucuroși și veseli, iar Daddy era deosebit de drăguț și glumeț. Toți eram foarte fericiți. Am primit cadou de la el și Maya un poncho și un set, brățară și inel, aduse de la Paris.

Pe 25 a fost ziua tatălui meu și a primit un jersey gri foarte elegant, de care chiar avea nevoie. A doua zi, de ziua mea, am primit un costum albastru, pantaloni și bluză. Am fost cu Maya și Daddy la magazinele de la World Trade Center și la cel al lui Mihai Stănescu. Ne-ar fi cumpărat orice doream, dar deja promisem tot ce aveam nevoie; cadourile noastre de Crăciun au fost lucruri foarte frumoase și utile, de care chiar aveam nevoie.

În noaptea dintre ani, numărăm secunde până la ora 12 și la fix am ciocnit cu șampanie și ne-am pupat, urându-ne "An Nou Fericit!"

Pe data de 1 ianuarie 1995, Daddy și cu mine am făcut o plimbare până la alimentara din colț. M-am dus și eu cu el, pentru că voiam să

petrecem cât mai mult timp împreună și pentru că în preajma lui mă simțeam... mi-e greu să descriu cum, dar parcă rămâneam blocată; îmi ajungea să-l ascult vorbind. Nu-mi trebuia nimic mai mult. Mă fascina felul său de a vorbi în general, dar când mi se adresa mie cu formule de alint, de dragoste (Sweety, Scumpă, Iubito sau Iubilulă) sau cu câte o glumă, eram în culmea fericirii.

Așadar, în timpul plimbării cu el, m-am simțit extraordinar de bine și m-am bucurat că și lui îi plăcea să fie cu mine; îmi dădeam seama ce noroc aveam cu un asemenea bunic nemaipomenit, care îmi oferea toată dragostea lui. Așa cum mi-am notat atunci în jurnal, a fost o plimbare de vis, în care am vorbit mult, am râs împreună și mi-aș fi dorit ca plimbarea aceea să nu se mai termine niciodată. Aveam atâtea să-i spun, dar am ajuns prea repede acasă, unde Maya s-a bucurat foarte mult de florile aduse de noi pentru ea.

Totul are un sfârșit; în ultima seară petrecută cu el, care a fost pe 2 ianuarie 1995, stăteam toți la masă și la un moment dat, mama i-a spus că ne-am luat bilete să plecăm a doua zi la Târgu Mureș, și atunci Daddy a zis, uitându-se la noi: "Da vouă cine v-a dat voie să plecați?", lucru care mi-a demonstrat ce mult ținea la noi, ceea ce m-a făcut să-mi pară și mai rău că trebuia să plec (că-mi părea destul de rău și așa). A doua zi, la gară, vorbind Daddy cu mama mea, nu știu despre ce, am auzit doar atât: "Și ce mai nepoțică...!" și asta m-a lăsat fără grai. Am fost foarte impresionată.

Până acum nu-mi venea, și nici acum nu-mi vine să cred că nu mai e. Întotdeauna, vacanțele petrecute la București erau extraordinare datorită lui și faptului că eram toți împreună.

În fiecare an, de Crăciun, mergeam arzând de nerăbdare la București, știind că el e acolo. Încă și acum îmi aduc foarte bine aminte acea mohorâtă dimineață de 6 februarie 1995, când a sunat Maya cu o voce foarte schimbată, foarte ciudată, dar n-a vrut să-mi spună nimic. Mi-a cerut doar noul număr de telefon al tatălui meu de la serviciu. O oră mai târziu, părinții mei au venit acasă, zicând că pleacă la București și mi-au spus ce s-a întâmplat. Nu mi-a venit să cred, dar în următorul moment am insistat să plec și eu. Nu-mi păsa că lipsesc de la școală, nu-mi păsa de nimic. Vroiam să fiu acolo.

Zilele ce au urmat au fost îngrozitoare, nu îndrăzneam să zic nimic, nu știam ce să spun, când toți plângeau în jurul meu. Și eu plângeam, dar nu cu lacrimi ce se vedeau, ci cu lacrimile sufletului; n-am plâns nici la înmormântare. Am încercat să mă țin tare. N-am vărsat nicio lacrimă. Dar, când am ajuns acasă, am fugit sus în dormitor și, fiind singură, nu m-am putut abține și am plâns mult, mult. Astfel am simțit că m-am

descărcat. Ca să nu bănuiască nimeni nimic, mi-am spălat ochii roșii și am coborât. N-am mai putut rosti niciun cuvânt toată ziua.

Au trecut patru ani de când, de Crăciun mă duc mai tristă, că cineva lipsește. Și oricât de fericiți am fi toți împreună, nu mai e la fel. Acum, la București, în acea frumoasă casă mereu plină de veselie și bucurie, totul e mai trist. Totuși, parcă spiritul lui e pretutindeni, în toate camerele și, câteodată, nu știu cum, aștept să vină Daddy de sus, din dormitor, la cină. Știu că nu e posibil și atunci încerc din răspuț să fac ca atmosfera să fie mai veselă, dar nu prea reușesc.

E bine, totuși, că suntem toți împreună (sau ce-a mai rămas din familie), măcar în vacanțe sau de sărbători. Daddy a fost un om extraordinar, moartea lui este o mare tragedie, o mare nedreptate. Nici acum nu înțeleg de ce a trebuit să i se întâmple tocmai lui, un om atât de deosebit. Poate Dumnezeu a vrut să ne pedepsească; dar pentru ce? Pentru că eram prea fericiți împreună? Nu știu, nu-mi pot explica. Se spune că "Totul are un sens" și că "Tot răul e spre bine", dar în acest caz, nu știu ce să mai cred. Nu pot să fac nimic, nici să schimb nimic, nimeni nu poate; singurul lucru ce-l pot face este să nu uit nimic din ce m-a învățat, să prețuiesc fiecare zâmbet pe care mi l-a dăruit, fiecare moment excepțional petrecut cu el, fiecare amintire, fiecare carte sau alt cadou primit de la el, fiecare fotografie de-a lui, fiecare carte scrisă de el, fiecare rând și cuvânt scris de el, fiecare gând al altora despre el, fiecare lucru nou pe care-l mai aflu despre el, ce poate nu l-am înțeles la vârsta mea de atunci, fiecare persoană pe care știu că a iubit-o el.

Și mai pot să fac ceva: să încerc să fiu cum ar fi dorit el; indiferent ce drum și ce meserie îmi voi alege, îi promit să fiu așa cum am înțeles de la el: o luptătoare, să nu-mi pierd curajul și entuziasmul în fața piedicilor, să nu-mi pierd dorința de a învinge și de a fi printre cei mai buni.

Îmi pare rău că l-am pierdut, când mai aveam atâtea lucruri de învățat de la el, când poate și eu aș fi putut să-i ofer atâtea bucurii, dar cred că trăind așa cum m-ar fi învățat el, pot să-l fac să-mi zâmbească de acolo de sus.

George E. Palade :

**NICOLAE SIMIONESCU - O VIZIUNE EXIGENTĂ, DAR LUMINOASĂ, PENTRU
VIITORUL ȘTIINTELOR BIOMEDICALE ÎN ROMÂNIA**

Evenimentul tragic al sfârșitului neașteptat și prematur al vieții unui om ajuns pe culmile cele mai înalte ale activității sale crează condițiile ce dezvăluiesc adevărata măsură a valorii sale. Zgomotul de fond ce însoțea activitățile lui zilnice este înlocuit de tăcere, iar relațiile complexe de ambiții și interese comune sau opuse fac loc unui gol pe care se proiectează în lumină puternică, într-un contrast izbitor silueta celui dispărut.

Nicolae Simionescu a murit subit în somn, răpus cu blândețe de boala pentru studiul căreia și-a dedicat o mare parte din viață. El era într-adevăr ajuns pe vârful remarcabilei lui cariere în cercetarea biomedicală. Prin trecerea lui din viață, atât el, cât și comunitatea științifică românească au pierdut realizarea multor idei ce încă germinau în mintea lui. Nu putem măsura pierderile, dar putem evalua realizările avute înainte de plecarea sa bruscă și putem accepta cu respect și venerație moștenirea pe care a lăsat-o comunității românești.

Educația

Nicolae Simionescu a fost produsul sistemului de educație românesc din perioada interbelică. A absolvit Liceul „Sf. Andrei” în 1944 și, în același an, a intrat la Facultatea de Medicină „Carol Davila” a Universității din București, ale cărei cursuri le-a urmat într-o perioadă de rapide și drastice schimbări politice și sociale, cauzate de comunizarea și satelizarea treptată a țării de către politica oarbă și implacabilă a Sovietelor. Mulți români au fost captați de puterea roșie, dar mulți, precum el, au reușit să-și păstreze un „status intern” și o imagine a ceea ce trebuie să facă pentru a nu pierde respectul de sine.

Începuturile activității de cercetare

Încă de pe băncile facultății, Nicolae Simionescu a lucrat ca intern/rezident în chirurgie, iar după absolvire, preparator la Clinica de Chirurgie a Prof. Dr. Ion Juvara. Judecând după viile lui amintiri legate de muncă, aventurile și poznele din această clinică, e cert că a avut o perioadă de activitate minunată în acel serviciu.

În aceeași perioadă lucra și la Catedra de Anatomie ca preparator, apoi ca asistent universitar și aici, animat de curiozitatea înnăscută a omului de știință în devenire, a studiat și prezentat o serie de particularități în organizarea vasculaturii unor organe ca splina, rinichiul și pancreasul.

În 1957, s-a mutat de la chirurgie la Institutul de Endocrinologie - condus la vremea aceea de Ștefan Milcu - ca cercetător principal și conducător al Secției de Morfologie. În perioada aceea, curiozitatea lui înnăscută s-a concentrat pe câteva subiecte bine alese, iar rezultatul s-a concretizat într-o serie de lucrări importante asupra glandei suprarenale și o monografie publicată în Anglia, asupra morfologiei normale și patologice a glandei tiroide.

La Institutul de Endocrinologie, Nicolae Simionescu a întâlnit-o pe Maya, o remarcabilă tânără cercetătoare de sine stătătoare, care a devenit colaboratoarea lui constantă și, mai târziu, soția lui.

În 1966, după mai mult de 20 de ani de la plecarea mea din România, m-am întors în țara mea de origine, ca membru al unei delegații a Academiei Naționale de Științe a Statelor Unite, pentru a negocia o înțelegere de schimburi științifice cu Academia Română. În acea perioadă, guvernul comunist al României încerca să obțină o imagine de independență față de Uniunea Sovietică prin deschiderea unor ferestre către vest.

Viața era încă grea în România, dar cel puțin era evident la orice nivel, de la oficialitățile guvernamentale, la profesorii universitari și la cetățenii de rând, că românii erau hotărâți să-și afirme și să-și apere identitatea națională, erau pregătiți să recunoască existența unor gradientе economice și științifice, să încerce să stabilească contacte cu restul lumii, dincolo de considerațiile doctrinelor politice.

Perioada Rockefeller

Am socotit că laboratorul nostru la Universitatea Rockefeller ar putea încuraja această „deschidere către vest” și am hotărât să invit un cercetător român tânăr să lucreze în grupul nostru, la New York. Îl cunoșteam pe Nicolae Simionescu din perioada studenției și i-am cerut sfatul vechiului meu prieten și coleg de clasă, Ion (Cuti) Juvara; răspunsul lui fiind entuziast, l-am invitat pe Nicolae Simionescu să vină la Universitatea Rockefeller. El a acceptat fără întârziere, cu toate că postul pe care-l puteam oferi - asistent de cercetare - era cu câteva trepte sub poziția de conferențiar pe care o avea la București.

În perioada aceea, laboratorul de Biologie Celulară al Universității Rockefeller era la apogeul activității lui, care începuse spre sfârșitul decadei 1940 și a progresat în mod impresionant în decadele următoare. În acel laborator, care a fost recent descris ca „leagănul biologiei celulare moderne”, Nicolae Simionescu s-a alăturat generației lui Gunter Blobel, David Sabatini, Marilyn Farquhar și James Jamieson, actualii conducători ai biologiei celulare americane. El li s-a alăturat cu ușurință și grație, chiar dacă majoritatea noilor săi colegi aveau dificultăți la pronunțarea numelui. Adeseori suna mai mult ca Simonoseki decât Simionescu.

Studiul endoteliului continuu

Împreună am decis să studiem organizarea și funcțiile endoteliului vascular, în mod deosebit a endoteliului continuu din musculatura corpului, din inimă și plămâni. Rezultatele anterioare ale laboratorului duseseră la descoperirea unor noi structuri denumite vezicule plasmalemale, iar studiile efectuate în anii 1960 sugeraseră implicarea lor în transportul macromoleculilor (ferritină), prin stratul endotelial al peretelui vascular. Dar multe rămăseseră de făcut pentru a defini în detaliu structura capilarelor sanguine și a altor segmente ale microvasculaturii și pentru a cerceta mai departe funcția veziculelor plasmalemale.

Acest domeniu a devenit feuda științifică a lui Nicolae Simionescu. Lucrul a demarat prompt și a progresat repede, dar exista totuși un element care afecta dureros situația generală: Maya Simionescu era încă

în București. O serie de cereri insistente au reușit, în final, să o aducă la Universitatea Rockefeller, fapt ce a însemnat încă un asistent de cercetare român și un progres mai rapid al proiectului nostru. De asemenea, a însemnat fericire.

Nicolae și Maya Simionescu s-au instalat în campusul Universității și munceau febril zi și noapte (sau cel puțin până seara târziu) pentru a face față competiției formidabile din domeniul nostru de cercetare.

Pe de o parte, specialiștii în fiziologia capilarelor, care dominau intelectual scena - pretindeau că toate schimburile transcapilare aveau loc prin pori situați de-a lungul joncțiunilor intercelulare și considerau alternativa transportului prin vezicule plasmalemale ca foarte puțin probabilă, dacă nu chiar imposibilă.

Pe de altă parte, uneltele de lucru și procedurile experimentale existente la acea vreme nu erau suficient de rafinate pentru a produce rezultate acceptate și convingătoare pentru biologii celulari. Nicolae Simionescu a utilizat o serie de trasori de diferite dimensiuni, toți fiind selectați pentru detecția porilor mici, postulați de specialiștii în fiziologia capilarelor, deoarece acești pori erau, în acea perioadă, principalul obiect de interes. Fundamentarea studiilor era clară și adeseori elegantă, dar competiția a rămas neconvinsă.

Descoperirea canalelor transendoteliale

Studiile efectuate în acea perioadă au produs totuși un rezultat satisfăcător, important: descoperirea canalelor transendoteliale formate de vezicule plasmalemale fuzionate simultan cu ambele fețe (luminale și abluminale) ale plasmalemei endoteliale. Existența acestor canale a fost stabilită în mod convingător de Nicolae Simionescu. De asemenea, importante au fost studiile lui, în care a identificat segmentele diferențiate ale microvasculaturii din diafragm și a descoperit joncțiuni deschise focale în endoteliul venulelor postcapilare.

Perioada Universitatii Yale

În 1973 grupul nostru, inclusiv Nicolae și Maya Simionescu, s-a mutat de la Rockefeller la Yale Medical School, unde a pus bazele unei noi Secții de Biologie Celulară. Studiile asupra vaselor sanguine au continuat fără întreruperi în aceste noi laboratoare. Lucrările lui Nicolae

Simionescu s-au focalizat clar pe endoteliul vascular dar, așa cum era de așteptat din partea unui om de știință cu adevărat plin de resurse, cercetările lui au acoperit un spectru larg de teme, începând de la tehnici noi de fixare a țesuturilor și mordansare (cu galoilglucoză) pentru obținerea unui contrast optim, la noi trasori (particule de dextran și glicogen), la încercări reușite de a izola microvasculatura din miocard mergând până la noi tehnici de studiu a joncțiunilor intercelulare (replici de specimene obținute din înghețare-fracturare). Toate aceste studii experimentale au fost efectuate în colaborare cu Maya Simionescu, care adeseori a fost prim-autor.

La acea vreme, Nicolae și Maya erau deja recunoscuți ca biologi celulari de frunte, specializați în studiul endoteliului vascular, și în această calitate reprezentau laboratorul nostru la diferite conferințe și întâlniri în Mexic și Japonia.

Ceea ce era remarcabil, este faptul că de îndată ce schițam un domeniu de cercetare, studiile erau rapid și eficient realizate și extinse până la limita permisă de tehnologia zilei. Așa s-a întâmplat în cazul joncțiunilor endoteliale și al câmpurilor vasculare bipolare în diafragm. Și tot așa s-a întâmplat, câțiva ani mai târziu, când au fost descoperite microdomeniile diferențiate ale plasmalemei endoteliale.

Un nou institut în București

După mutarea la Yale, o altă preocupare majoră a intrat în viața lui Nicolae Simionescu, fiindcă el socotea că un Institut de Biologie și Patologie Celulară trebuie și poate fi realizat la București. Modelele lui au fost cele două laboratoare de biologie celulară în care a lucrat în Statele Unite (Universitățile Rockefeller și Yale) și Institutul Internațional de Biologie și Patologie Celulară fondat de Christian de Duve în Belgia.

Astfel, printre experimente, descoperiri de noi trasori, selecționări de microfotografii și redactări de manuscrise, Nicolae Simionescu a început să lucreze la planurile unui nou laborator care urma să fie construit în București. Inițiativa i-a aparținut în întregime. Rolul meu în acest nou proiect a fost de a găsi, împreună cu el, căile și mecanismele care să asigure viabilitatea acestui Institut în România.

De la început a fost nevoie de o legătură oficială cu o universitate americană. Yale Medical School a devenit partenerul american, iar Universitatea din București cel român. Apoi, a fost necesară realizarea și semnarea unei convenții oficiale între cei doi parteneri. Obiectivul

principal era prevenirea izolării și asigurarea unei colaborări continue. Convenția prevedea ca Nicolae și Maya Simionescu să funcționeze anual câte trei luni la Yale, participând la activități didactice și de cercetare, și nouă luni la București, la noul institut.

Planurile au fost definitive, convenția a fost semnată și institutul a fost construit, bine echipat și inaugurat în 1979. Mai mult decât atât, folosindu-și bine noile relații științifice din Statele Unite și profitând de disponibilitatea Burselor Fullbright, Nicolae Simionescu trimisese deja un prim grup de tineri români, bărbați și femei, pentru a se perfecționa în laboratoare de frunte în străinătate, în domenii alese cu multă atenție. Ei s-au întors la București gata pentru începerea activității în propriul lor Institut.

Microdomenii diferențiate

În primii ani, lucrurile păreau să meargă fără dificultăți. Nicolae și Maya au organizat o excelentă echipă de lucru în România, și au putut să sosească la timp la Yale pentru a-și îndeplini obligațiile ca profesori asociați (visiting professors). Amândoi s-au dovedit a fi excelenți dascăli, atât în laborator, cât și în sălile de curs. Mai mult decât atât, studiile experimentale la Yale s-au îndreptat în direcții noi, interesante și promițătoare.

Au fost descoperite microdomenii diferențiate pe aspectul luminal și abluminal al plasmalemei endoteliului fenestrat și continuu, folosind ca probe feritina cationizată și diferite lectine, și parte din moleculele implicate în aceste diferențieri au fost identificate în urma tratamentelor cu enzime specifice. Elementul cel mai important în aceste noi descoperiri a fost faptul că aceste microdomenii diferențiate chimic, corespundeau unor elemente structurale bine definite. Mai mult, rezultatele au sugerat clar că veziculele plasmalemale au compoziția chimică de suprafață necesară pentru a transporta proteine plasmatiche, cunoscute ca fiind în majoritatea lor specii de tip anionic.

Proiectul privind domeniile microdiferențiate a fost un alt exemplu de activitate dusă la bun sfârșit, prompt și cu mare eficiență de către Nicolae și Maya Simionescu. La Universitatea Yale și la IBPC, proiectul acesta a fost aprofundat și extins și la alte tipuri de endotelii. Același protocol de bază a fost aplicat pentru localizarea receptorilor pentru histamină pe suprafața endotelială, folosind conjugate de histamină-feritină.

În loc de concluzii

Nicolae Simionescu a avut o carieră meteorică. În zece ani, pornind cu o inteligență sclipitoare și de la o educație generală valoroasă, a devenit o autoritate deplină și unanim recunoscută în biologia celulară a endoteliului vascular. În decada următoare și în continuare, în condiții sociale și politice nesigure și dificile, a organizat un Institut de cercetare și a pregătit o întreagă echipă de cercetători capabili, iar în următorii cinci ani și-a asumat o poziție de conducere în Academia Română, cea mai înaltă instituție care ghidează activitatea de creație a țării. În fiecare etapă, în această rapidă evoluție, a lăsat în urmă o moștenire durabilă: realizările cercetărilor lui științifice, Institutul de Biologie și Patologie Celulară - două generații de cercetători bine pregătiți - și o exigentă, dar luminoasă viziune asupra viitorului științelor biologice și biomedicale în România.

Guido Majno:

NICOLAE SIMIONESCU A FOST UN CETĂȚEAN AL PLANETEI, DAR EL A FOST ÎN PRIMUL RÂND ROMÂN PRIN TOATĂ FIINȚA SA, PÂNĂ LA ULTIMA SA CELULĂ

Simionescu a fost un cetățean al lumii (Prof. G. Majno), ceea ce era în totală contradicție cu ideologia național-comunistă de la București. Cu statura sa științifică "transfrontalieră", a fost, poate, singurul savant român care trebuia să-și schimbe pașaportul o dată la doi-trei ani, din lipsă de spațiu pentru vize.

Fiecare plecare a sa făcea să se încrunte multe frunți "luminate" de culturnici și generali de securitate, unda de șoc ajungând uneori până la "cabinetul doi" al dictaturii bicefale. Deși, mai mult ca sigur, așa-ziii oficiali l-ar fi dorit "rămas" peste graniță, să scape de răspunderea acordării "vizei interne" – expresia neaoșă a gulagului românesc – Simionescu le încurca mereu socotelile și le tulbura liniștea întorcându-se. În plus, pentru ca sfidarea să-și atingă "raza maximă de totalitate", profesorul refuza categoric să dea "raportul" asupra activității depuse în străinătate – o cutumă a deplasărilor de serviciu prin care se încerca controlul asupra cetățeanului român oriunde s-ar fi aflat pe mapamond. Nu o dată, mărunți funcționari ai CC, dar și „generalii de pașapoarte” și ditamai secretarii partidului se vor fi întrebat: "cine îl ține în brațe pe acest doctor?", ignorând că *prestigiul științific* era o forță de necontrolat, capabilă să spargă tiparele mizeriei din cabinetele puterii corupte.

Cineva glumea, spunând că profesorul avea un pașaport celular, eliberat chiar de... IBPC, fiindcă prea adesea își lua zborul peste granițele patriei, spre a participa la simpozioane și congrese, ori pentru a ține cursuri la cele mai mari universități.

Câteodată, mai ales în ultimii 4-5 ani ai terorii, se produceau dereglări: Nicolae și Maya Simionescu nu mai ajungeau în timp la workshop-uri sau la Yale University, fiindcă vreunui tovarăș i se năzărea că prea "și-au luat-o în cap spionii ăștia americani!". Atunci, în loc să-și pună viza și să dea drumul la "lucrare", unul ca tovarășa Pena ardea dosarelor un "aviz negativ" și le pune la păstrare. Cum căile Domnului sunt, totuși, necunoscute, Simioneștii ajungeau până la urmă în America, se scuzau cum puteau în fața studenților care, desigur, nu prea înțelegeau de ce au întârziat profesorii lor preferați, colectau sute de kilograme de

substanțe, trasori și reactivi, și se întorceau, spre stupoarea americanilor, "acolo unde le era locul". În întreg deceniul 1979 - 1989, prin acțiunea directă a profesorilor Simionescu, IBPC a primit 15 tone de substanțe și aparatură în valoare de 450.000 dolari și grant-uri pentru cercetare, oferite de guvernul american, în valoare de peste 400.000 USD. Prin participarea directă, fie ca "invited speaker", fie ca organizator, visiting professor sau consultant, precum și prin calitatea de membru în cele mai prestigioase colegii editoriale și în cele mai mari societăți științifice internaționale, Nicolae Simionescu s-a aflat tot timpul în "miezul fierbinte" al vieții academice mondiale, fiind el însuși un reper important pentru mii de cercetători din întreaga lume.

Îmi vine greu să cred că mă aflu în situația de a-mi așterne în scris gândurile pentru comemorarea lui Nicolae Simionescu. Ce pierdere teribilă pentru România, pentru știință, pentru nedespărțita sa Maya, și pentru acei nenumărați dintre noi care l-au iubit și admirat! Nu mi-aș fi putut închipui vreodată că poate exista o lume fără el, în așa mare măsură a făcut parte din viețile noastre, fiind atât de necesar pentru mulți dintre noi.

A fost o personalitate unică în multe privințe. Pentru soția și colaboratoarea mea, Dr. Isabelle Joris, și pentru mine, întâlnirile noastre anuale cu familia Simionescu, de obicei în Statele Unite, deveniseră un ritual pe care-l anticipam cu mare bucurie și nerăbdare, ca pe o transfuzie de idei și o posibilitate de a face o incursiune imaginară în știința viitorului. Nimic nu va putea înlocui aceste ocazii. Încercând să-mi transpun durerea în vorbe, un cuvânt îmi izvorăște în minte: Eroism. Nicolae Simionescu ne-a lăsat un minunat exemplu de eroism în viața publică și particulară. Nicolae și Maya ar fi putut beneficia de oricare dintre confortabilele poziții academice din Statele Unite, dar ei au ales calea cea mai dificilă, cea de a-și ajuta propria țară (și iată că din nou mă surprind vorbind de Nicolae și Maya împreună, căci într-adevăr ei formau o unitate).

Nicolae a fost un cetățean al planetei, dar el a fost în primul rând Român prin toată ființa sa, până la ultima sa celulă. Și-a consacrat întreaga energie edificării în România a unei insule de excelență - la nivel mondial - și a realizat aceasta în ciuda unor enorme dificultăți, suferințe și chiar pericole personale. Protejat de extraordinara sa prestanță, de statura lui științifică și de inspirata sa imaginație, s-a luptat pentru viitorul tinerilor români zi de zi, asumându-și personal riscuri.

Din punct de vedere științific, formația sa a fost unică, combinând medicina experimentală, endocrinologia, chirurgia cu anatomopatologia de diagnostic - discipline pe care le-a practicat la Institutul de

Endocrinologie din București timp de 18 ani, urmați apoi de alți zece ani de pregătire în laboratorul unuia dintre fondatorii biologiei celulare, laureatul Premiului Nobel, George E. Palade. S-a îndrăgostit - ca de altfel atâția alții înainte și după el -, de celulele care captușesc vasele sanguine și ne separă de „oceanul nostru interior”, celulele endoteliale.

Apoi, în 1979 s-a întors la București, pentru a conduce un nou institut pe care l-a plănuțit cu grijă și l-a desemnat a fi un nou „paradis” al biologiei celulare. Credincios dublei sale formații de Doctor în Medicină și de Doctor în Științe, l-a denumit Institutul de Biologie și Patologie Celulară, singurul Institut cu această titulatură existent, după câte știu, în lumea întreagă. Trebuie să fi fost o experiență inspirată, cea de a da o orientare unei echipe formate din 86 oameni, dintre care 19 foarte tineri și însetați de cunoaștere, dar relativ neexperimentați cercetători. Acesta a fost doar începutul.

Foarte curând, grupul s-a extins la 130 membri, selecționați în urma discuțiilor purtate cu peste 1300 de candidați. Cu 30 de ani în urmă, un alt mare cercetător, Peter Medawar, a denumit știința ca „artă a soluțiilor”, înțelegând prin aceasta faptul că etapa esențială în practicarea științei este talentul de a aborda doar acea problemă care este rezolvabilă cu mijloace accesibile.

Nicolae Simionescu a procedat întocmai și a ales să concentreze activitatea întregului Institut asupra unei singure probleme: biopatologia celulară și moleculară a sistemului cardiovascular și, în particular, a endoteliului și a rolului lui esențial în patologie, anume ateroscleroza. A fost o alegere inspirată; nicăieri în lume nu mai există un grup atât de puternic, capabil să abordeze ateroscleroza din atâtea puncte de vedere ale biologiei celulare, incluzând biochimia, biofizica, fiziologia, patologia, culturile de țesuturi și microscopia electronică.

Deși pentru comunitatea științifică internațională el a reprezentat chintesența cercetătorului autentic, în viața particulară a găsit timpul necesar să compună muzică la pian, să picteze și să scrie poezii, fiind și în aceste domenii un admirabil model pentru mai tinerii săi colaboratori.

Printre darurile concrete, Nicolae Simionescu ne-a lăsat un monument viu, Institutul de Biologie și Patologie Celulară, un Institut cu o denumire și o misiune științifică frumoasă. Și, mai presus de toate, pentru români și pentru cercetătorii din întreaga lume, exemplul său de curaj lipsit de compromisuri va continua să dăinuie, căci avem nevoie de eroi mai mult ca oricând în aceste timpuri dificile în care trăim.

Prin dispariția sa, România a pierdut pe unul dintre cei mai distinși fii ai săi, dar în același timp s-a îmbogățit cu o valoroasă moștenire.

Nicolae Cajal:

**NICOLAE SIMIONESCU ESTE ȘI VA CONTINUA SĂ FIE CU NOI
("Academica", ian. 1996)**

La comemorarea colegului și prietenului Nicolae Simionescu, deși este greu de conceput că el nu mai este fizic printre noi, ne dăm seama – pe de o parte cât ne lipsește, cât de mult lipsește științei românești, Academiei Române, Secției de Științe Medicale și Academiei de Medicină, iar pe de altă parte, că prin ceea ce a realizat el este și va continua să fie aici și în lumea științifică națională și internațională mereu. Cercetător științific talentat nativ și prin muncă asiduă în domeniile anatomiei, medicinei experimentale, morfopatologiei și mai ales în domeniul biologiei moleculare, Nicolae Simionescu a realizat un foarte mare număr de lucrări publicate în țară și mai ales peste hotare, foarte multe din descoperirile sale fiind preluate de literatura de specialitate, la multe din ele fiind asociat numelui său și cel al remarcabilei sale soții, Maya Simionescu.

Desigur, spațiul nu-mi permite în această scurtă evocare decât semnalarea unora din aceste descoperiri: specialiștii, istoricii de știință se vor apleca desigur mulți și mulți ani cu competență asupra lor. Voi aminti doar descoperirea receptorilor pentru albumină ai celulelor endoteliale și rolul lor în transportul transendotelial al albuminei; demonstrarea prezenței și concentrării receptorilor pentru histamină în venule; demonstrarea faptului variabilității permeabilității endoteliale în întregul arbore vascular, ca și la nivelul unei singure celule endoteliale; introducerea conceptului de "transcitoză" mediată de receptori, descoperirea liposomilor extracelulari, ca modificarea cea mai precoce a leziunilor aterosclerotice, etc.

Dar Nicolae Simionescu a adus încă multe alte contribuții originale care au fixat puternic personalitatea sa printre marii specialiști ai lumii, mai ales în domeniul biologiei celulare.

Prof. Simionescu a fost și un mare organizator, mărturie crearea și organizarea Institutului de Biologie și Patologie Celulară, Institut care astăzi îi poartă numele și în care, împreună cu Acad. Maya Simionescu, a creat o puternică și recunoscută școală în domeniu.

În ultimul său an de viață a devenit vicepreședinte al Academiei

Române unde, continuând preocupările sale pentru îmbunătățirea cercetării științifice – în special biomedicale – românești, atât din Academia de Științe Medicale, din Secția de științe medicale a Academiei Române, cât și din Colegiul consultativ pentru cercetare aplicativă și dezvoltare, a propus și introdus o serie de măsuri și inițiative ce s-au dovedit extrem de rodnice. Din nefericire, el nu a apucat să vadă roadele semințelor, multe puse de el. Totodată, în numeroase articole, Nicolae Simionescu a luptat pentru reformă, pentru modernizarea cercetării, pentru introducerea selecționării cercetărilor pe principiul competitivității și competenței. Noianul de articole publicate îmi place să le consult adesea, îmi place să citez câteva gânduri ale sale:

”Cu cât o țară a atins un nivel mai ridicat de performanță științifică, cu atât este mai largă, mai vie și mai productivă osmoza bidirecțională dintre Comunitatea Științifică și organismele de promovare a efortului de cunoașterea și de consacrare a făuritorilor de cultură”.

”Credibilitatea sistemului în fața comunității științifice poate fi reinstaurată numai prin introducerea unui mecanism responsabil și imparțial prin care și așa puținele fonduri acordate cercetării să fie alocate prin competiție transparentă, sub evaluarea specialiștilor de valoare pe care îi are țara noastră. Fără un astfel de sistem competitiv, tinerii care vor să facă o carieră în știință vor fi dezorientați și dezamăgiți și vor continua să-și caute loc de împlinire în alte activități din țară sau de pe alte meleaguri”.

”Este de datoria autorităților de stat ca, împreună cu comunitatea științifică, să creeze sisteme manageriale prin care minților creatoare să li se ofere infrastructurile și condițiile materiale necesare pentru a produce știință de valoare. O cercetare științifică performantă stă la baza deopotrivă a culturii naționale, a progresului tehnic și economico-social, al asigurării mediului intelectual și tehnologic în care tinerii să se poată împlini, al prestigiului internațional al țării noastre.”

”O profundă criză economico-socială, dar în cadrul ei cea mai gravă este criza științei și culturii și incertitudinii supraviețuirii școlilor și a centrelor de excelență. De aceea, este esențială luarea de Decizii Politice care să ateste concret că, chiar și într-o perioadă de declin economic, sprijinirea cercetării fundamentale este o datorie morală a Statului. Investiția constantă în Științele de Bază și în formarea noii generații de oameni de știință este cea mai lucidă și mai sigură investiție în viitor. În această strategie națională, Academiei Române îi revine responsabilul rol de custode și promotor.”

Am încercat să aduc câteva gânduri la comemorarea lui Nicolae Simionescu, subliniind convingerea că moștenirea științifică ce ne-a lăsat îl va ține mereu viu.

Ion Juvara
(August 1983)

Îl cunosc pe Dr. Simionescu din 1953 când, în dorința mea de a avea colaboratori tineri și dornici de a se instrui, a fost numit în Clinica Chirurgicală pe care o conduceam. Am lucrat împreună 4 ani, tânărul doctor Simionescu distingându-se prin întreaga sa activitate ca un element ieșit din comun, poate prea bun pentru a rămâne doar un "simplu chirurg". Așa se face, probabil, că a trecut în cercetarea științifică fundamentală, în care i-am urmărit activitatea care a culminat prin specializarea sa în Biologia Celulară.

Institutul pe care îl conduce, conceput personal atât din punct de vedere organizatoric, cât și funcțional, precum și calitatea cercetărilor pe care le face, marchează din plin calitățile sale deosebite, pe care le-am constatat cu ocazia colaborării noastre. A știut să-și aleagă colaboratorii, a știut să-i dirijeze creând o unitate de cercetare care reprezintă o școală și un unicat în țara noastră. Vreau să subliniez, de asemenea, simțul său patriotic, în sensul creării în țara noastră a unei unități și a unei activități cu răsunet internațional.

Soția sa, Maya Simionescu, a fost și este o colaboratoare excepțională, care l-a secondat permanent în întreaga sa activitate.

Îi felicit pe soții Simionescu și le doresc mari succese în activitatea lor.

Cu veche și constantă prietenie.

Ștefan Milcu
(1996)

Institutul de Biologie și Patologie Celulară este asemănător unei opere de artă. Nu este surprinzător că a fost realizat astfel de doi iluștrii elevi ai școlii de biologie și medicină, care au reușit să se impună prin opera lor în lumea științifică contemporană și să dețină o poziție de prestigiu. Elevilor și prietenilor Nicolae și Maya Simionescu le datorăm admirație și recunoștință, pentru tot ce au făcut și pentru tot ce vor dăruia științei în anii viitori, ce-i dorim să fie îndelungați și rodnici!

„Figura lui Nicolae Simionescu reflectă o puternică personalitate răpită așa de devreme din comunitatea științifică. Un creator adevărat științific, un creator de instituții, un ideal pentru tineri care vor aspira să ajungă acolo unde a ajuns el.

La prima vizită a Profesorului G.E. Palade la Institutul de Endocrinologie, nu mi-a cerut nimic decât pe Simionescu, nu l-a interesat altceva. Nicolae Simionescu s-a reîntors în țară după o lungă absență, cu hotărârea de a construi un Institut consacrat biologiei celulare. Pe un loc viran, cu discreție, aproape în secret, a construit împreună cu Maya Simionescu Institutul de Biologie și Patologie Celulară. Este opera lui. Asemenea marilor constructori ai științei medicale românești, a introdus Biologia și Patologia Celulară în țara noastră, a lăsat poporului nostru o instituție în care se poate dezvolta știința, se poate învăța, se poate găsi noul și arăta că noi putem fi creatori. El a demonstrat din plin această capacitate.

Nu trebuie să uităm! Cei care uită sunt uitați la rândul lor.”

**Constantin Popa -
Întâlnirea mea cu Profesorul Nicolae Simionescu
("Academica", ian. 1996)**

Prima mea întâlnire cu prof. Nicolae Simionescu a avut loc în perioada studenției mele, întâlnindu-l ulterior în nenumărate alte situații. Am să-mi permit să evoc acum, câteva din aceste întâlniri. În ansamblul cunoașterii acestei mari personalități umane, aceste evocări ar putea să fie neobișnuite pentru o parte din colegii care au fost în aceeași perioadă cu mine, studenții Facultății de Medicină Generală din Universitatea "Carol Davila", fostul Institut de Medicină și Farmacie din București. Înainte de toate, aș vrea să spun că încă nu este momentul să se facă o evaluare a Prof. N. Simionescu; este însă momentul în care să ne aducem aminte în fiecare an de acest mare om de știință și mare dascăl. De o mare complexitate umană, așa cum a definit atât de bine dna Acad. Maya Simionescu personalitatea Profesorului, nu cred că este posibil să fie încadrată cu exactitate, el depășind de departe tiparele vremii sale... Și mai cred că întâlnirile anuale, în care vedem ce-am făcut și cum ne plasăm vizavi de cel care ne privește acum de la distanță, în orice domeniu al cunoașterii științifice sunt necesare și utile atât pentru cei aflați la o anumită vârstă, cât și, mai ales, pentru cei tineri.

Eu consider că istoricește mai este timp să așteptăm și pentru faptul că Prof. Nicolae Simionescu ne demonstrează o continuitate. Este vorba astăzi de o continuitate, nicidecum o întrerupere. Prof. Nicolae Simionescu nu a dispărut. Uitați-vă în reviste! Dar pe de altă parte, dacă ne uităm la evoluția sa în timp, eu cred că cercetarea științifică universală și-a permis un mare lux și anume acela de a folosi un om pentru cunoașterea umană, un om care a parcurs pe riscul său personal de efort, de imaginație, de inteligență, dar mai ales riscul de sănătate, niște etape absolut surprinzătoare de la morfolog - anatomist riguros, la anatomo-patolog, la exploracionist, la genetician ș.a.m.d., până la cercetarea ultrastructurală într-o variantă unică.

Aș zice un parcurs ideal; ce este mai potrivit pentru un om care a parcurs întreaga biologie umană în structura sa macroscopică și

microscopică, ani de zile, zeci de ani de zile, de la normal, cu Prof. Gr.T. Popa și ulterior singur și cu alți colaboratori? Ce este mai extraordinar să fi parcurs apoi morfo-patologia în variantele sale, cu predilecție în endocrinologie, pentru ca, în final, să realizeze o dezvoltare în aria mirifică ultrastructurală în care, îmi închipui, cu câtă dezinvoltură a pătruns, eliberat de “chinga” aceea, “coerciția” pe care o dădea anatomia clasică pe care noi o învățam atunci de la alții, iar de la dânsul o învățam cu totul și cu totul altfel.

M-am uitat într-o carte excelent scrisă de prof. Costin Cernescu cu laureații premiului Nobel ai secolului al XX-lea. O carte interesantă. Am vrut să văd și eu dacă printre acești importanți laureați ai sec. XX, în spatele cărora știm că au existat totdeauna un număr de oameni de știință care meritau în egală măsură să primească premiul Nobel, cu cine se poate compara Prof. Simionescu? Am putut observa că nu se poate compara cu nimeni. Nu e nicio exagerare în această afirmație. Este afirmația mea, că el este deasupra tuturor prin modul în care s-a format, prin modul în care a fost dăruit biologic și prin modul cum a gândit cercetarea științifică nu numai în România, ci în lumea întreagă. Încât, în această perspectivă, intervenția mea pare minoră, deoarece se știe foarte bine pe mapamond cine este Prof. Nicolae Simionescu.

Și mă gândesc că ceea ce trebuie să reținem noi este spiritul în care el a lucrat, calitatea spiritului așa cum o concepea Goethe, care spunea că “o calitate a spiritului este tocmai aceea de a stimula veșnic spiritul”. El este unul dintre puținii oameni de la noi și din lume, care cred că se poate plasa aici. El nu ne va lăsa niciodată să fim liberi; nu ne va lăsa niciodată să lucrăm independent, referindu-mă la rigoarea științifică, la calitatea umană și la responsabilitatea umană. Aflat, adesea, într-un loc sau altul de pe Terra (acest lucru nu cred că a avut prea mare importanță), Prof. Simionescu s-a simțit întotdeauna bine pe teritoriul românesc.

Și acum, câteva din întâlnirile mele cu Prof. Nae Simionescu (îmi permit să nu spun Nicolae Simionescu, pentru că acest nume a devenit atât de obișnuit, încât sensul lui nu este deloc peiorativ). Poate și aceasta a făcut parte din elementele, care ne-au apropiat, până acolo încât, n-o să credeți, chiar și în perioada studenției aproape ne provoca să-i spunem așa, fiind evident că n-o puteam face... Însă întâlnirea cu adevărat importantă cu Prof. Simionescu s-a produs, pentru mine, în cercetarea științifică. Am urmărit de-a lungul timpului ce a făcut în domeniul vascular, domeniu de care mă ocup și eu. Eram așa de încântat de ceea ce observam în articolele apărute sub semnătura Prof. Nicolae Simionescu și Maya Simionescu. Era, dacă vreți, parte din noi și o parte

din mine făcându-mă să citesc articolul până la capăt, interesându-mă nu numai conținutul, ci și cel care-l scrisese, întrucât știam foarte bine despre cine este vorba.

Prima întâlnire cu prof. Simionescu a avut loc în perioada studenției (în anii 1958-1964), perioada în care Prof. Simionescu era șef de lucrări la Anatomie; am avut șansa ca seria în care eram eu să-l aibă responsabil de lucrări practice și, respectiv, de un curs de anatomie. O parte din cei de față își pot imagina această perioadă, altă parte nu și-o pot imagina, nefiind familiarizati cu atmosfera din acea vreme. După cele ce vă voi spune, veți observa că a fost pentru noi, tineri studenți, necunosători în multe, o perioadă relevantă din punct de vedere al condiției umane.

În primul rând, în sala de disecții, în timp ce noi lucram cu asistenții, era un permanent zumzet, erau 10 grupe care lucrau simultan. Noi lucram cu un valoros chirurg, Dr. Oghină, care era mult mai în vârstă decât Prof. Simionescu. În momentul când intra în sală Prof. Simionescu, toată lumea înceta să mai vorbească, era o liniște totală; parcă-l văd și acuma, înalt, brunet, cu halat alb, șorț alb în față, căci așa se purta atunci. Un bărbat frumos! Îl apreciam, în egală măsură, cu toții, pentru că impunea prestanță, dar nu în sensul în care s-ar putea presupune - în relația profesor-student - ci în sensul distanței față de un om, la care, credeam noi, că niciodată nu vom putea să accedem, nici măcar cu un cuvânt. A trecut pe la fiecare grupă. A venit și la grupa noastră. Dr. Oghină s-a ridicat în picioare și l-a întrebat ceva. Noi disecam un trunchi cerebral. „Spuneți-mi și mie ce observăm dacă facem secțiunea aceasta oblică?” Avea obiceiul, ca în grupele bune să nu ne întrebe de secțiuni frontale, sagitale și orizontale, ci de secțiuni oblice - mult mai complicate, ca să ne surprindă dacă știm bine anatomie topografică. Ei bine, am ezitat toți. Am dat eu un răspuns; mi-a răspuns cu un zâmbet care însemna că e bine. Dr. Oghină mi-a spus că a fost foarte bine.

Dr. Oghină ne povestea că era, după părerea lui, cel mai important anatomist pe care l-a cunoscut de la Prof. Rainer și Gr.T. Popa. Cursurile pe care le-am auzit au fost fascinante. El venea la cursuri fără hârtii, fără notițe și rareori folosea niște planșe. Se excela pe vremea aceea prin planșe. Avea niște cursuri de o claritate de cristal. Era o transmitere de noțiuni care nu aduceau niciun cuvânt în plus.

Dar, ceea ce ne impresiona pe noi, era plasticitatea exprimării și mai ales plasticitatea exprimării în grafică, în desen, a ceea ce voia să spună despre niște structuri foarte complicate. El o făcea în 2-3 scheme, toate într-un concept bine cunoscut al morfologiei funcționale așa cum o concepea Prof. Rainer, căruia, din acest punct de vedere și din altele, i-a fost în continuare

credincios. Morfologia și anatomia este știința formei vii. El explica totul fără emfază, cu distanțare, cu o siguranță, o precizie și o convingere, față de care noi nu aveam replică evident, dar mai erau și alții care puteau să aibă eventual o replică (mai erau desigur și alți Profesori în Facultatea de Medicină). Acest element făcea ca la sfârșitul cursului noi să fim entuziaști, într-adevăr, uneori aplaudam, alteori nu, pentru că, adesea, după terminarea cursului noi ieșeam afară în pauză și ne apropiam de dânsul și stătea de vorbă cu noi ori de câte ori era posibil.

Cursul pe care-l preda nu se observa că era pregătit dinainte. Bineînțeles că era pregătit, dar noi nu vedeam acea pregătire. Venea parcă la o discuție între colegi. De altfel, distanța dintre catedră și noi, deși ni se părea așa de mare din punctul nostru de vedere, el cred că nu o vedea, el era printre noi, încerca să ne transmită toate convingerile sale. Calitatea aceasta a cursului era extraordinară.

Tot în această perioadă din facultate am participat, fără să vreau, la un eveniment trist și semnificativ în același timp, din viața Prof. Simionescu. Eram în biroul organizației de tineret (responsabil profesional), ceilalți erau membri de partid, eu nu eram încă. Am fost chemați la partid într-o zi, ni s-a pus un text în față, de către secretarul nostru de organizație, Savelciuc, spunându-ne că trebuie să semnăm acest material pentru că așa a zis tovarășul secretar de partid. Tovarășul secretar de partid era tot anatomist, unul din concurenții Prof. N. Simionescu la postul de conferențiar. Nu-i dau numele, el are un nume, dar de fapt este fără nume, chiar dacă acum se află în Germania... Acest text trebuia să-l semnăm și noi studenții, ca un argument de susținere a secretarului de partid împotriva Prof. Simionescu.

Ceilalți din birou au semnat în mod automat, eram niște copii, vă puteți imagina. Să nu credeți că eu am fost mai isteț, dar ceva mi se părea că este în neregulă. Cer permisiunea să citesc materialul înainte de a-l semna, evident voiam și eu să-l semnez, nu puteam să ies din "front". Când am citit textul, pot să spun că m-am îngrozit, erau nedreptăți crase, din care rezulta că Prof. Simionescu este "cosmopolit". Cei mai tineri de astăzi nu-și pot da seama ce rezonanță avea termenul acesta în anii aceia. Însemna a fi vândut occidentului. Și argumentele pentru aceasta erau în principal două. Două erau lucrurile acuzatoare: unul mai puțin important, că vine la cursuri cu pantaloni strâmți (era o modă atunci și dânsul, așa era, venea impecabil îmbrăcat, cu o ținută superbă și asta impunea de la început), iar a doua observație, care îl încadra, în ceea ce se chema "opoziție", că în toate cursurile pe care le prezenta în fața noastră se menționau numai autori occidentali. Lucru absolut inexact. Eu observasem ceva, dar nu mi-am dat seama până atunci. Prezenta cursul

din ziua respectivă, dar întotdeauna pe tablă, în dreapta puneau autorii occidentali, iar în stânga scria conștiincios autori sovietici. O dată, mi-aduc aminte, cred că nu greșesc, l-a scris chiar cu litere chirilice pe unul dintre ei. De ce a făcut așa, nu știu. Faptul acesta l-am mai verificat controlând cursurile mele ulterior, era un fapt real, deci dădea totdeauna și autori ruși și autori occidentali, aproape la fiecare curs.

Mărturisesc că l-am bănuțit că o face cu ostentație (să nu credeți că eram un vizionar), era prea evident că în dreapta erau unii și în stânga erau ceilalți... Dar acum, când am văzut acest material, m-a revoltat chestia aceasta, și i-am spus secretarului de partid că nu este adevărat, "vă arăt cursurile mele". „Dacă dumneata nu vrei să semnezi, nu semna și poți să pleci”. Nu vreau să vă mai rețin atenția și să mai spun ce a urmat după aceasta pentru mine. N-am semnat și chiar după aceea, concursul a avut loc, nu știu exact cum s-a desfășurat. Secretarul de partid a ajuns undeva pe la stomatologie, conferențiar, fapt este că la examenul pe care l-a dat seria noastră, a fost o tensiune extraordinară, din cei 7 care eram în birou, 5 au „picat”, cum se spune (examenul se dădea cu Prof. Riga, Prof. Repciug și cu dânsul proba practică, erau probe de dimineață până seara). Unul a luat 5, iar eu nu știu cum s-a întâmplat, eram mai la urmă, am leșinat pur și simplu. Și m-am trezit în fața dânsului. “Ce-i cu tine, Popa? Ce s-a întâmplat? Ai scris ceva acolo?” A citit cu atenție 2 minute, cred că nu mai mult, și după aceea mi-a dat drumul și mi-a spus să mă odihnesc. Mi-a dat nota 10. Nici acum nu știu dacă această notă de 10 mi-a dat-o pentru că leșinasem, sau mi-a dat această notă pentru că probabil auzise ceea ce făcusem eu, într-o notă discordantă (fără a mă lăuda pentru că nu eram conștient de ce fac la momentul acela; eram totuși singurul din acel birou care am îndrăznit să nu semnez un document care era împotriva lui pentru niște lucruri neadevărate). După ce s-a întors din America, i-am povestit acest episod, s-a amuzat puțin, “cred că l-am și uitat”, mi-a zis dânsul.

O altă întâlnire din vremea aceea, a avut loc pe bulevard. Eram pe la Casa Armatei. M-a invitat să bem un suc (pe vremea aceea se servea suc cu sifon pe bulevard) și de acolo până la facultate am parcurs drumul împreună. Așa de fascinantă a fost discuția cu dânsul, aveam senzația că discutam cu un frate mai mare, care are grijă de mine și care se preocupa de mine fără să fie neapărat deasupra mea sau înaintea mea în demersurile sale. La facultate, mi-a spus un singur lucru: “Ai grijă, tu te comporti cam riscant...”. Poate era o aluzie la ceea ce se întâmplase anterior.

După ce s-a întors din America, m-a rugat să-l văd (eu ocupându-mă de neurologie) pe Prof. Tașcă, un cunoscut al lui, apropiat al lui, care a

făcut un accident vascular. Și l-am vizitat. După ce am discutat împreună, într-o fracțiune de secundă amândoi am ajuns în același loc, la aceeași concluzie. Și, la sfârșit, în birou la mine i-am spus părerea mea și mi-a spus că înțelege, știe ce va urma. Și într-adevăr așa a fost, cum a presupus dânsul. Este mare diferență spunea, între ceea ce putem obține pe animale și ceea ce se întâmplă la om. Totuși, pentru o parte din procesele care se întâmplă la om, studiul experimental pe animale, odată și odată va putea să rezolve și aceste probleme. Era vorba de o ocluzie de carotidă, era vorba de procesul de aterogeneză, de toată discuția cu privire la endoteliu ș.a.m.d. pe care am purtat-o o oră și ceva la mine în cabinet. Într-un colț aveam o carte a dânsului de anatomie. “Ce mai ziceți, domnule Profesor de cartea aceasta”? “Ei, asta nu mă mai interesează acum”, era o carte de anatomie pentru disecție.

Încă un moment, care spune câte ceva despre această imensă personalitate umană a Prof. N. Simionescu. Făceam atunci un fel de învățământ “teribil” de partid, pentru cei care erau cadre de conducere. Cum bine știți mai toți de aici, veneau pentru această formă de învățământ, o categorie de oameni cu pregătire superioară: filozofi, unii membri ai Academiei. Dânsul participa ca director de institut, eu eram tânăr prorector științific pentru o perioadă scurtă de timp. Eu am intrat în discuție cu freudismul și neofreudismul și cu asta am încurcat lucrurile pentru că doar un singur Profesor din sală știa câte ceva despre asta, ceilalți habar nu aveau. Dânsul venise cu diapozitive și a cerut permisiunea să-și expună punctul de vedere. Toată prezentarea dânsului se referea la Institut, la ce s-a realizat în Țara Românească, mai ales la lucrările făcute cu Palade, într-o prezentare pe înțelesul tuturor aceluia care nu aveau de-a face cu medicina. Niciodată nu l-am auzit vorbind într-un mod echivoc, într-un cadru în care, de multe ori, erai obligat să vorbești într-un anumit fel. Acesta era Prof. Nicolae Simionescu, cel care a reușit să depășească vremurile, a reușit să se ridice deasupra existențelor și să facă ceea ce avea în lăuntrul lui de făcut, cu ambiția, cu tenacitatea și mai ales cu un creier extraordinar, pe care îl consider unic.

Rugându-mă să-i examinez niște rude din familie din București, din zona Tei, am văzut atâta comprehensiune și atâta camaraderie, aș putea spune, în mulțumirile sale pentru ceea ce am putut și eu să fac la momentul respectiv. Nu s-a îndoit nicio clipă că ar mai fi nevoie de cineva care să-i vadă, deși erau niște probleme de mare dificultate; din partea rudelor am văzut un fel de sublimare sentimentală extraordinară, în adorație și mulțumiri pentru că cel care de acolo de sus (așa îl vedeau dânsii pe Prof. Simionescu, și așa îl vedeam și eu), s-a gândit să le vină

în ajutor. Toate aceste lucruri le făcea cu delicatețe și o apropiere, încât devenea aproape dezarmantă orice intervenție.

Am asistat împreună aici la o întâlnire cu Prof. Poenaru; impresionantă această întâlnire la care am participat cu foarte multă plăcere și atunci credeam că acele momente nu se vor sfârși niciodată. Încercând să contribuie la o destindere în timpul unei prezentări cu rigori științifice, la un moment dat Prof. Poenaru trece rapid din limba română în engleză, franceză, germană și rusă, revenind apoi în limba română. Răspunzându-i colegial, parcă pentru a împrăștia un eventual „echivoc”, Prof. Simionescu i-a răspuns în limba japoneză...

Nu credeam că vor veni evenimente care să facă să regretăm că asemenea lucruri nu mai sunt posibile. În acea prezentare, de care o parte va amintiți, am văzut un fel de gingășie spirituală implantată într-o sobrietate unică a Profesorului Simionescu, unică zic, și specială pentru că această sobrietate specială apropie totul de valoare și depărtează (fără cuvinte) nonvaloarea. Așa era el, avea un tactism pentru cei care au valoare și era limpede că cei care n-au valoare n-au ce căuta pe lângă dânsul - fără prea multe cuvinte.

Am fost în București când s-a spus că Prof. Nicolae Simionescu a fugit în America și era în Universitate o discuție pe tema aceasta. Am fost martorul unor discuții. Niciodată, chiar și cei care nu aveau habar de medicina din Universitate, nu l-au contestat pe acest om ca valoare profesională. Desigur, au făcut comentarii că rămâne în America și nu se mai întoarce. Au regretat foarte mulți din colegii care l-au cunoscut, mai ales cei de la Institutul Parhon și nu numai, iar noi, care nu mai eram de mult studenți, ne-am bucurat, sincer vă spun, pentru că am presupus și așa a și fost, că numai acolo se putea realiza un om de asemenea valoare. Surpriza mare a fost, că și atunci când s-a întors, o parte l-au aplaudat, iar o parte l-au invidiat. Noi îi simțeam pe acești oameni periferici și simțeam cine este Prof. Nicolae Simionescu. Nu este adevărat că el era concentrat numai aici în Institut, toată lumea știa cine este Prof. Nicolae Simionescu. E adevărat că dacă cineva l-ar fi lăsat să se desfășoare, în timpul perioadei cât a fost profesor la Universitate, în domeniul umanistic-cultural, ar fi fost și mai frumos pentru noi, tinerii de atunci, să vedem și celelalte fațete pe care dânsul le-a avut și le-a exprimat într-un mod sau altul.

I.T. Niculescu spunea odată că “a trăi în sufletul și idealurile elevilor este o formă de nemurire, care înalță pe om mai mult decât propria sa operă științifică”. Nu știu dacă e chiar a lui I.T.Niculescu această formulare, dar mi-a plăcut totdeauna, i se potrivește Profesorului Nicolae Simionescu. Eu nu pot pretinde a fi elevul său. Am fost un elev al său în

școala “primară” și probabil că acest model m-a ajutat să fac ceva, dacă am făcut ceva. William James spune că “mai ușor se reușește prin exemple, decât prin îndemnuri”. Prof. Simionescu este tipul de om de știință, tipul de creator, ființa umană aproape enciclopedică, sigur enciclopedică, dar dacă ne referim la realizările sale științifice, ele se concentrează foarte mult, cum era normal, pe domeniul biologiei și patologiei celulare; dar un om, un alt om de știință de o asemenea complexitate, eu nu cunosc.

Închei cu ceea ce spunea la un moment dat Gabriel Liiceanu într-o lucrare a sa; vorbea de faptul că fiecare om își construiește de-a lungul vieții un “edificiu afectiv”. “Fiecare om sănătos cu o pregătire mentală normală și cu o pregătire culturală normală, fiecare om există, continuă să existe, supraviețuiește, apărându-se prin acest “edificiu afectiv” din care fac parte cei apropiați, prietenii, oamenii de știință, profesorii care sunt în viață, care nu sunt în viață, oricine altcineva care te sprijină, te ajută să continui să exiști și să faci ceva. Fără acest edificiu afectiv nu poți continua, nu poți exista, nu poți să faci nimic”.

Sunt fericit să vă spun că Prof. Nicolae Simionescu face parte din edificiul meu afectiv chiar dacă dânsul nu o știe.

**Gh. Benga , -O dăruire fără margini
("Academica", ian. 1996)**

Cuvintele nu pot reda îndeajuns ceea ce a reprezentat Acad. Nicolae Simionescu pentru știința românească în general, pentru biologia celulară în particular. Este o pierdere care nu va putea fi compensată niciodată, și pentru cercetarea științifică internațională în care Prof. N. Simionescu se bucura de un loc unic, personalitate recunoscută și unanim apreciată pentru meritele sale, fiind cel mai citat om de știință român.

Activitatea domnului Acad. Nicolae Simionescu în organizarea și conducerea unui Institut de cercetare unic în știința românească, după cum și cea de conducere în Academia Română, ar fi putut să aducă așa de multe contribuții în baza unei formații profesionale și a unei competențe și calități manageriale ieșite din comun.

Tragica dispariție a Acad. N. Simionescu a survenit în luna în care de obicei ne întâlneam pentru a discuta manifestările anuale științifice ale Societății Naționale de Biologie Celulară, o altă creație deosebită a Acad. N. Simionescu, cea mai profesională societate științifică din România, pe care domnia sa a condus-o cu o competență și dăruire fără margini.

**Ștefan Șandor , -Mereu viu, printre noi
("Academica", ian. 1996)**

Refuz să mă gândesc la prof. Nicolae Simionescu ca la cineva care a dispărut. Există oameni care nu pot dispărea. Ei trăiesc în continuare, au viață fără de moarte prin felul lor de a fi, prin trăsăturile morale, spirituale care-i caracterizează, prin bilanțul vieții lor, prin tot ceea ce au înfăptuit. Profesorul Nicolae Simionescu face parte din această categorie de oameni. De ce pot afirma acest lucru cu toată convingerea?

Mă gândesc în primul rând la Nicolae Simionescu omul. Omul căruia îi lipsește total aroganța, aerul de superioritate caracteristic multora din cei care ajung la funcții și situații profesionale deosebite. Omul apropiat de oameni, de colaboratori, de toți cei cu care vine în contact. Omul mereu nemulțumit, cu veșnica tendință spre mai bine. Omul care radiază multă, reconfortantă căldură în ochi, pe față, în vorbe, în atitudini. Omul cu simțul umorului. Vreau să spun aici că prietenia noastră a fost și rămâne una din laturile luminoase ale vieții mele, cu care mă mândresc!

Mă gândesc apoi la Nicolae Simionescu dascălul. Iată un singur exemplu semnificativ: studenții lui de la Yale University l-au propus pentru premiul acordat celui mai bun Profesor al Facultății de Medicină! De altfel, pe lângă prelegeri de biologie celulară la Yale și Columbia University și la alte universități din țară și străinătate, a ținut cursuri fiind invitat la 33 de instituții de învățământ superior din diferite țări.

Gândindu-mă la Nicolae Simionescu omul de știință, nu insist asupra numărului lucrărilor publicate (număr pe care, în "Curriculum vitae", dânsul îl considera – nota bene – „valoric nesemnificativ”), ci la alte date ale "statisticii" lui personale: vorbitor la 25 congrese și simpozioane, responsabilități organizatorice la 17 întruniri internaționale, membru în 5 colegii editoriale și în 13 societăți științifice internaționale; redactor și autor de tratate și monografii, autor de capitole din volume prestigioase, fundamentale în domeniu.

Ca cercetător, îl caracterizează căutarea pasionată a noului,

aprofundarea celor cunoscute, descoperirile lui intrând în patrimoniul de bază al biologiei celulare; imaginație și curiozitate în munca proprie. Pregătirea lui largă, multilaterală în diverse domenii medico-biologice, se asociază în mod impresionant cu respectul și recunoștința față de maestrul căruia li se simte îndatorat.

Și...nu în ultimul rând, mă gândesc la Nicolae Simionescu cetățean al acestei țări. Spre deosebire de mulți alții, care înțeleg să-și afirme doar prin vorbe trimise din depărtare apartenența lor față de patrie, el a revenit în țară dintr-o situație socială și profesională consolidată în străinătate. A demonstrat concret înțelegerea faptului că adevăratul patriotism înseamnă a face, a crea ceva pentru această țară mult năpăstuită. Ceea ce a și făcut. A creat Institutul de Biologie și Patologie Celulară precum și prima școală autonomă de biologie celulară, care și-au ocupat locul binemeritat în primele rânduri ale domeniului.

În multiple funcții de mare răspundere, s-a străduit de-a înnoi viața științifică, organizarea științei din țară, luptând împotriva rutinei, a vechilor deprinderi, pentru modernizarea cadrului de dezvoltare a cercetării științifice. Iată de ce, Profesorul Nicolae Simionescu rămâne pentru mine, pentru noi toți, mereu viu. Este și va fi mereu printre noi!

**Radu Deac , -Un creator de instituții
("Academica", ian. 1996)**

De ce simțim așa de acut dispariția Prof. Nicolae Simionescu? În primul rând pentru modelul de om profesionist, de intelectual. Să nu mai amintim de personalitatea și farmecul lui. Pentru eroismul de a se întoarce pe aceste meleaguri dintr-o țară în care avea aproape tot ce și-ar fi dorit cineva și care i-a recunoscut valoarea din plin. În primul rând pentru modelul de om profesionist, de intelectual. Să nu mai amintim de personalitatea și farmecul lui. Pentru verticalitatea omului care a îndrăznit, în vremuri în care nici unul dintre noi nu îndrăznește, să spună acele adevăruri. Pentru că Prof. Simionescu ne-a învățat să prețuim valoarea în știință, în artă sau în literatură și nu în ultimul rând, pentru faptul că ne-a deschis calea către un nou tip de cercetare, nou pentru această țară, dar mai ales nou prin ea însăși, pentru că distila o viață de om, de morfolog, de fiziolog, de chirurg.

A creat deci un model, o instituție, o școală, și pentru că toate acestea trebuiau să poarte un nume, i s-a spus Institutul de Biologie și Patologie Celulară "Nicolae Simionescu". Această instituție va dăinui peste veacuri, amintind de ctitorul ei, de acea „lumină” care a fost la începutul acestei mărețe întreprinderi.

Andrei Sulica

Acad. Nicolae Simionescu – promotorul reformei cercetării științifice.

Introducerea Sistemului de Granturi competitive pentru prima oară în România – în Academia Română.

(”Academica”, ian. 1996)

În 1994, la Adunarea generală a Academiei Române, Acad. Nicolae Simionescu a prezentat raportul intitulat ”Măsuri pentru îmbunătățirea cercetării științifice în Academia Română”, din care mi se pare oportun să citez câteva fragmente:

”(1) Este notoriu că Știința contemporană avansează într-un ritm extrem de alert, la care toate comunitățile științifice fac un deosebit efort de a se racorda.

Chiar dacă cercetarea științifică în Academia Română ar merge excelent, totuși prin natura și scopurile ei în permanentă adaptare, activitatea de cercetare se cere în continuare ameliorată.

(2) Dacă nu facem un efort să modernizăm și să revitalizăm cercetarea științifică în Academia Română, fără voia noastră vom fi părtași la pericolul grav al perpetuării și adâncirii decalajelor tehnologice și de competitivitate ale României și, prin asta, la pierderea identității patrimoniului intelectual românesc în cadrul comunității științifice internaționale.

(3) Desigur, suntem conștienți că România trece printr-o profundă criză economico-socială, dar în cadrul ei cea mai gravă este criza științei și culturii și incertitudinea supraviețuirii școlilor și centrelor de excelență. De aceea, este esențială luarea urgentă de decizii politice care să ateste concret că, chiar și într-o perioadă de declin economic, sprijinirea cercetării fundamentale este o datorie morală a Statului”.

În cele ce urmează, voi prezenta succint crearea sistemului de finanțare competitivă a cercetării științifice prin granturile Academiei Române (GAR).

Introducerea unui astfel de mecanism responsabil și imparțial, prin care

și așa puținele fonduri bugetare puse la dispoziția cercetării urmau să fie alocate printr-o competiție arbitrată de specialiști de valoare și cu deosebită onestitate constituia "cheia de boltă" a reformei științei românești.

Această "concurență" creează nu numai posibilitatea de a departaja cercetătorii performanți pe plan internațional de majoritatea celorlalți ce pot fi considerați, în cel mai bun caz, drept mediocri, dar și schițarea unei piramide valorice reale, în al cărei vârf urmau să fie plasate elementele cele mai reprezentative ale științei contemporane românești, acceptate și de comunitatea științifică din străinătate.

Fiind onorat de încrederea care mi-a fost oferită de Prof. Nicolae Simionescu, am avut privilegiul de a participa și contribui atât la măsurile premergătoare creării Consiliului pentru Granturile Academiei Române (GAR), cât și la cele legate de stabilirea cadrului organizatoric și funcțional al acestui organism.

Primele elemente concrete ale acestei acțiuni prin care s-a făcut un fel de "tatonare a pieții" au avut loc în 1993 și 1994, când Prof. Nicolae Simionescu, în calitate de președinte al Comisiei de Biotehnologie a Colegiului Consultativ, a decis ca întreaga cotă din Fondul special de cercetare-dezvoltare ce revenea acestui domeniu de cercetare, să fie scoasă la concurs deschis tuturor celor care candidau la realizarea unor proiecte de cercetare. Aceste două competiții, pentru finanțarea prin granturi, au constituit un succes deosebit prin numărul mare al solicitanților din foarte variate domenii ale biotehnologiei, prin calitatea deosebită a unor proiecte de cercetare, ca și prin mecanismele de evaluare la care au participat în mod benevol cei mai reprezentativi specialiști din întreaga țară.

La începutul anului 1994, Prof. Nicolae Simionescu, împreună cu un grup restrâns de specialiști, printre care figurau Dl. Gh. Zaman, Dna. Steliana Sandu și Dl. S. Beldescu, au creionat un scenariu pe a cărui bază urma să se realizeze în mod etapizat, fundamentul acțiunii de elaborare a mecanismelor pentru acordarea GAR. În această inițială perioadă, Acad. Nicolae Simionescu a avut fructuoase discuții și cu domnii T. Eisemon și G. Tillman, reprezentanți ai Băncii Mondiale, reușind să le schimbe punctele de vedere în sensul includerii și a institutelor de cercetare ale Academiei Române, pe lângă unitățile de cercetare ale învățământului universitar, în prezentul proiect de finanțare competitivă substanțială a științei românești.

Primele materiale elaborate de Acad. Nicolae Simionescu și de colaboratorii săi, adică componența Consiliului GAR și Regulamentul de organizare și funcționare a sistemului de finanțare competitivă, au fost elaborate și aprobate de Prezidiul Academiei Române la sfârșitul lunii noiembrie 1994.

Sistemul de granturi competitive se bazează pe mecanismul de evaluare proiectelor de cercetare propuse pentru finanțare, mecanism definit sub denumirea de "peer review" realizat în comisii de evaluare (cunoscute și sub denumirea de "study section"), în care sunt incluși specialiști recunoscuți atât prin valoarea lor profesională, cât și prin imparțialitate, probitate și confidențialitate. Din definirea acestui tip de evaluare drept "peer review", rezultă obligativitatea ca evaluatorii să fie cel puțin egali din punct de vedere profesional cu valoarea solicitanților, astfel încât aceștia să-i poată accepta în postura de "arbitri" ce selectează drept câștigători numai acel număr limitat de proiecte de cercetare detașate valoric în raport cu majoritatea celorlalte propuneri de finanțare.

Crearea sistemului de finanțare competitivă de către Acad. Nicolae Simionescu constituie un mare succes în lumea științifică românească. Concludent în acest sens se plasează în primul rând rezultatele competițiilor pentru GAR, care au avut loc în 1995 și 1996. Sunt remarcabile atât ecoul și aprecierile extrem de favorabile ale majorității cercetătorilor, cât și creșterile cantitative și calitative ale solicitărilor pentru GAR-uri în 1996 (416 propuneri primite) în raport cu 1995 (274 propuneri).

În al doilea rând, nu numai generalizarea pe plan național al acestui sistem de finanțare competitivă, preluat și de Ministerul Cercetării și Tehnologiei, ca și de Ministerul Învățământului, ci și oficializarea și consfințirea sa la nivel guvernamental (prin includerea sa în Ordonanța nr. 25 din 1995), constituie recunoașterea absolută a rolului fundamental pe care îl are mecanismul concurenței bazat pe alocarea prin granturi a fondurilor pentru cercetare, mecanism ce exprimă începutul reformei reale a cercetării științifice românești, inițiat și concretizat aproape în totalitate de către Acad. Nicolae Simionescu.

Nicolae
SIMIONESCU
Poeme

POEME
de Nicolae Simionescu
(Selectie)

Noapte

Jos
Pe-o pânză ireală
de cerneală
Adunați în grupuri mici
Sute-ntregi de licurici
Încercau pe a lor speze
Cu-orice preț să eclipseze
Strălucirea-mprumutată
De o lună
Incompletă și pătată...

Sus,
sub cer,
Numai liniștea din gând
Îngâna încetinita
Undă-a sângelui curgând.

Septembrie, 1960, Noaptea pe varful Pietrei Craiului

Dimineața

Ireală dimineață
La hotar de vis și viață

Încă n-apucase toată
ziua să răzbată
Și-i priveam stingher
Intrarea-n lume, de sub cer...

Pe câmpia cu-atâta verde, cadrilată
Cu carpete de ogoare
Cerul scămoși-se vată
Și fâșii de soare.

Ici și colo presărate
Cuburi mici de lemn și viață
Par minuni adevărate...
Ireală dimineață...

Septembrie, 1960, Dimineata pe vârful Pietrei Craiului

Am ieșit din mine

Am ieșit din mine
Și m-am așezat alături
Pe iarba tăvălită de gânduri...

Mă dezbrăcasem de simțuri
Ca de niște pături calde
În care n-au apucat să se scalde
Decât vârfurile degetelor
Ale degetelor
Pe care și când zăbovesc
și când umblă le-ascult

Dar n-am stat nici aici prea mult...
Și iar am ieșit și m-am așezat
Lângă mine...
Și tot așa de multe mii de ori
m-am dedublat
și desfăcut
Și unii din mine au ajuns pe praf
Alții pe apă,
Alții pe flori,
Întinzându-mă cu infinitul spre apus
Din ce în ce mai departe de sus...

Apoi,
I-am ciocănit pe fiecare
și I-am scuturat
Pregăteam o reîncarnare
cu aluat, înecat

În pâine și sare
În fum, petale și soare-afumat.

Priveam de-aproape pe fiecare
desprins
cu-atâta asemănare
Și m-a cuprins
o disperare sumbră
Nici unul din ei nu lăsa umbră
Un glas pretindea că-s învins.

Mai 1961

Poate

Poate că dând chip de om
Unui ciot de pom
Voiam doar să pun în loc
Un vreasc din foc...

Nu răsufla deasupra lui
Poate nu-i.
Nu-l strânge
Căci n-afli când plânge

L-a durut
Numai când a fost făcut
Și,
poate o să-l mai doară
Iară,
când n-o mai fi...

Ăsta mic
Nu știe nimic
Pe-ăla mare
Il doare
Că-i o bucată neterminată

De la ei n-aștepta ceva,
Doar numără-i
Cu mine, sunt trei
Alături de tine

August 1961

Flori frânte

Nu știu cum s-a făcut
Și nici ce-o fi
Dar am început
să rup
Flori vii
care nu mai cresc la loc,
Care vor zâmbi
Poate o zi,
și poate înc-o zi,
Cât supraviețuiesc
în apa în care le-am pus
Să le-amorțesc
Durerea frânturilor de trup...

20 Noiembrie 1961

Am umblat prin mine

Am umblat prin mine, singur
Necondus și uitând de toate,
Îmi cătam o cale veche
Ca s-o dau în schimb
pe-un poate
Zăbovii,
Căci înăuntru
Au vrut multe să le-ascult
Când ieși cu schimbu-afară
Târgul era-nchis demult ...

M-așezai jos
Lângă mine
Dedublat dar neîmpărțit
Zorii au umezit o frunză
Și-au uscat-o-n asfințit

Cine-ar vrea
Să mă învețe
Cine-ar ști
Să mă dezvețe
Că se-ntorc de mii de ori
Frunze,
Asfințit
și zori !?

11 Decembrie 1961

Visurile

Visurile sunt jucăriile cele mai gingașe
ale lumii adevărate ...

Cât ești mic le poți socoti
printre jocurile tale preferate

Mai târziu să nu le strângi,

Dar nici să nu lupți cu ele

Că riști să ți le-nfrângi

singur ...

Bradul

Purtam pe mine frunzele crescute
sau lipite ale unui brad mare
în parte adevărat, în parte artificial ...

La prima adiere
au căzut frunzele de hârtie
cu care mimam bogăție ...

Când a bățut, nechemat,
vântul, mi-a furat
Conurile mari ale asprimii
și micile netede frunze verzi
cu care înțepam razele de soare ...

În furtună
am rămas un trunchi stingher
ca o parte prea scurtă între
pământ și cer ...

Dar nu-mi cere și nu aștepta
ca pentru podoabele de iarnă, pentru umbra verii
sau pentru a tremura în vânt
Să-mi înfig vreodată vârful în pământ ...

Am ascuns
în mână
nodul ce leagă cele trecute
de cele ce-or fi ...

Mai bine să nu știu și
nici să nu știi
cât e de strâns
și cât o să rămână
de plâns

Fată plânsă
cu mâna aceasta vânătă
de strânsă
Aș putea să te mângâi
vreodată ? ...

Sisteme solare

Fiecare, bun sau rău,
Se rotește-n jurul său
Într-un scârțâit tăcut sau zgomotos
În sensul desfacerii sau pe dos
Mai agale sau pripit
Încercându-și echilibrul:
Fața se întoarce spre spate
care-i fuge s-o ajungă
și tot așa, de cum a început
Viitorul trece continuu prin trecut ...
Fiecare,
Mai mulți fiecare
Sau doar unul
Are centrul într-un soare
Luat cu-mprumut
Din galaxia rămasă
la urma lumii
Sisteme solare
singulare
Desenate
în singurătate
Și-n care căldura luminoasă
O dau orbitele-îndepărtate.

27 Martie 1962

Revedere

Mugure,
te-am văzut
cum te-ai născut
ca o chemare
răzbită greu ...

Mugurul meu,
ai crescut
acum ești ins și floare ...
De-atâtea ori
am trecut pe lângă tine
crezând că-s numai eu cu mine ...

Acum, aici,
boabele mici
ce-mi cad din ochi
se adună ca un strugure
străveziu,
din care mai târziu
ai să te-mbeți poate doar tu,
mugure ...

**NICOLAE SIMIONESCU -
CURRICULUM VITAE**

Data și locul nașterii: 27 Iunie, 1926, București, România

Starea civilă: căsătorit, 2 copii; Naționalitatea: română

FUNCȚII OCUPATE

În țară:

- * Profesor și Director al Institutului de Biologie și Patologie Celulară
- * Vicepreședinte al Academiei Române
- * Președinte, Fundația Română pentru Știință
- * Președinte, Comitetul Național pentru Biotehnologie Moleculară
- * Președinte, Comisia de Biotehnologie a Colegiului Consultativ pentru Cercetare Aplicativă și Dezvoltare
- * Vicepreședinte, Academia de Științe Medicale
- * Vicepreședinte, Comisia Superioară de Atestare
- * Președinte, Societatea Națională de Biologie Celulară

În străinătate:

- * Cercetător principal, Rockefeller University, New York, NY, SUA
- * Visiting Professor - Yale University, New Haven, USA
- * Visiting Professor - Columbia University, New York, USA

TITLURI ACADEMICE

- * Doctor în Științe Medicale, Facultatea de Medicină, București, (1967)
- * Membru al Academiei Române (1990)
- * Vicepreședinte al Academiei Române (1994)
- * Ludwig Schaffer Distinguished Visiting Professor of Columbia University, New York, USA (1991)
- * Borun Visiting Professor of Cardiology, UCLA, Los Angeles, CA, USA (1990)
- * Visiting Professor of Anatomy and Cell Biology, McGill University, Montreal, Canada (din anul 1978)

STUDII

1994 - Bacalaureat - Liceul Sf. Andrei, București

1950 - Doctor în Medicină - Facultatea de Medicină (Diploma de Merit), București

1966 - Doctor în Științe Medicale - Ministerul Învățământului, România

INSTITUȚII ȘI ACTIVITĂȚI PROFESIONALE

Catedra de Anatomie, Facultatea de Medicină, București

-Începând cu anul 1946, student în anul doi la Facultatea de Medicină din București, la invitația Prof. Gr. T. Popa, devine Preparador la Catedra de Anatomie a Facultății; în anul 1952 este promovat asistent, apoi lector.

-Între anii 1962 - 1970 este Conferențiar, Șef al Departamentului de Anatomie și Fiziologie, Facultatea de Medicină și Farmacie.

-Între anii 1947 - 1949 este Extern și apoi intern la Clinica de Chirurgie condusă de Prof. Ion Juvara, iar între 1950 - 1957 este Secundar - Specialitatea Chirurgie.

-În această perioadă publică 15 monografii, tratate și manuale pentru studenți, ce s-au bucurat, ca de altfel și cursurile sale, de o deosebită apreciere a viitorilor medici.

Institutul de Endocrinologie, București

1957 - 1968 Cercetător Principal

1968 - 1970 Șef al Departamentului de Morfologie

Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie, București

1966 - 1968 Consilier, Comisia de Medicină și Biologie

Rockefeller University, New York

1970 - 1973 Cercetător, Departamentul de Biologie Celulară

Yale University -School of Medicine, New Haven

1973 - 1975 Cercetător, Secția de Biologie Celulară

1975 - 1977 Cercetător, Secția de Biologie Celulară; Lector în Citologie

1977 - 1978 Cercetător Senior și Lector Senior, Secția de Biologie Celulară

1978 - 1994 Profesor de Biologie Celulară (Visiting), Dept. de Biologie Celulară

Institutul de Biologie și Patologie Celulară, (IBPC), București

1978 - 1995: Director și Profesor

1979 – 1995: lucrează anual 9 luni la IBPC București și 3 luni ca Visiting Profesor la Universitatea Yale, New Haven, sau la Universitatea Columbia, New York, SUA.

SPECIALIZĂRI ÎN BIOLOGIE ȘI PATOLOGIE CELULARĂ

1968: Bursier al Uniunii Internaționale Contra Cancerului:

-Institute Jules Bordet, Bruxelles, Belgium;

-Institute Gustave Roussy, Paris, France;

-National Institutes of Health, Institute of Pathology, W. Reed Hospital, Bethesda, SUA.

1970 - 1973: Rockefeller University, Dept. Cell Biology (Prof. G.E. Palade), New York, SUA

1973 - 1979: Yale University, Dept. Cell Biology (Prof. G.E. Palade), New Haven, SUA

Maeștrii: Mărturisirea prof. Nicolae Simionescu

“Am avut deosebitul privilegiu de a lucra cu unii dintre cei mai remarcabili profesioniști și oameni de știință care mi-au influențat în mod hotărâtor întreaga activitate. Aceștia au fost: Prof. Gr. T. Popa (anatomie), Prof. Ion Juvara (chirurgie), Prof. St. M. Milcu (endocrinologie, cu care am lucrat 18 ani) și Prof. George E. Palade (biologie celulară, cu care am lucrat 10 ani la Universitatea Rockefeller și la Universitatea Yale, SUA, urmași de alți ani de colaborare). Rolul lor în formarea mea este inestimabil”.

ACTIVITATE DIDACTICĂ

În România:

1946 - 1970: preparator - asistent - lector - conferențiar, Catedra de Anatomie - Facultatea de Medicină, București;

1991 - 1993: Cursul de Biologie Celulară al Facultății de Medicină și al Facultății de Biologie - Universitatea Constanța;

1982 - 1995: Conducător științific pentru Doctorat în Biologie Celulară și Moleculară.

Universități din străinătate:

1974 -1995: Prelegeri și demonstrații practice la Cursul de Biologie Celulară: Yale University School of Medicine; Conducător științific - teze de doctorat -Yale University.

1973 - 1995: prelegeri de biologie celulară la universitățile :Columbia, New York; Mount Sinai School of Medicine -New York; SUNY Downstate Medical School - Brooklyn; NYU Medical School - New York; University of Massachusetts -Worcester; Harvard University School of Medicine - Boston; UCLA University Medical School - Los Angeles; McGill University Montreal; University of Tokyo School of Medicine - Tokyo; Faculty of Medicine - Kyoto; Faculte Xavier Bichat - Paris; Faculty of Medicine – Lisabona etc.

1978: Propus de studenții în medicină pentru premiul Bohum acordat celui mai bun Profesor al Facultății de Medicină al Universității Yale.

ACTIVITATE ȘTIINȚIFICĂ

Publicații: ~ 616 dintre care: 310 publicații în străinătate (articole, lucrări congrese, monografiile, capitole în tratate, rezumate) și 306 publicații în țară.

CITĂRI ÎN LITERATURA INTERNAȚIONALĂ

Conform cu "International Citation Index"- Washington, D.C., SUA, Nicolae Simionescu este printre cercetătorii români cei mai citați în literatura științifică internațională (1990).

DESCOPERIRI OMOLOGATE INTERNAȚIONAL

- (1) conceptul și termenii de “transcitoză” și “transcitoză mediată de receptor” (preluat și ca familie de cuvinte în limba engleză științifică);
- (2) stadiul inițial al aterosclerozei este caracterizat de acumularea în subendoteliul arterial de lipoproteine modificate și reasamblate (liposomii extracelulari);
- (3) demonstrația existenței receptorilor celulari pentru albumină (albumin binding proteins) - în colaborare;
- (4) evidențierea microdomeniilor diferențiate biochimic ale membranei celulei endoteliale (în colaborare);
- (5) metode noi în biologia celulară - mordansarea cu galoilglucoză, izolarea celulelor endoteliale din inimă, noi trasori ultrastructurali pentru studiul permeabilității, ș.a.

PREMII ȘI DISTINCȚII

- Premiul “Gh. Marinescu” al Academiei Române - 1967
- Medalia Facultății de Medicină din Thessaloniki - 1975
- Medalia Societății de Științe Medicale și a Facultății de Medicină a Universității din Tokyo - 1975
- Pfizer Fellow al Institutului de Cercetări Clinice din Montreal, Canada - 1978
- Premiul “The Louis and Artur Lucian International Award for Research in Circulatory Diseases” - 1978, McGill University, Montreal, Canada (împreună cu Maya Simionescu)
- Medalia Rokitansky a Academiei Internaționale de Patologie, Vienna, Austria - 1986
- Medalia celei de a 900 Aniversări a Universității din Bologna, Italia - 1987.
- Medalia Universității René Descartes, Paris, Franța - 1992

“INVITED SPEAKER“

la peste 100 de Congrese Internaționale; selecție

- International ICLA Symposium on Husbandry of Laboratory Animals, Ireland (1965)
- International Congress on Endocrinology, Mexico City, Mexico (1986)
- International ICLA Symposium on Experimental Animal Models, Jena, Germany (1986)
- New York Academy Symposium on Atherogenesis, Acapulco, Mexico (1975)
- New York Society for Electron Microscopy, New York, 1976
- Annual Meeting of the American Society of Anatomists, Cleveland, OH, (1977)
- Symposium of Aging and Atherosclerosis, Vichy, France (1977)
- Annual Meeting of the American Society for Histochemistry and Cytochem.Keystone, CO (1978)
- International Congress on Inflammation, Bologna, Italy (1978)
- Second International Congress on Cell Biology, West Berlin, Germany (1980)
- New York Academy Symposium on Endothelium, New York, NY (1980)
- International Course on Microcirculation ISERM, Paris (1982)
- International Symposium on Membrane Biogenesis and Recycling, Hakone, Japan (1984)
- Kurashiki Symposium on Patobiology of the Vessel Wall, Kurashiki, Japan (1984)
- FASEB Meeting Symposium and Pathobiochemistry, West Berlin, Germany (1986)
- International Congress of the Academy of Pathology, Vienna, Austria (1986)
- Second European Congress on Cell Biology, Budapest, Hungary (1986)
- World Congress on Microcirculation, Tokyo, Japan (1987)
- Symposium at the 900th Anniversary of the University of Bologna, Italy (1987)

- Annual Meeting of the German Society for Cell Biology, Bielefeld, Germany (1989)
- Third European Congress on Cell Biology, Florence, Italy (1990)
- Symposium on Physiologic Mechanisms and Pathologies Involved in Drug Targeting and Imaging, Compiègne, France (1990)
- XXXII-nd International Congress of Physiological Science, Glasgow, Scotland (1993)
- 7th Munster International Atherosclerosis Symposium, Munster, Germany (1993)

RESPONSABILITĂȚI ORGANIZATORICE

la peste 20 de congrese internaționale - selecție

- Chairman of the Program Committee of the VI Symposium of the International Committee on Laboratory Animals (ICLA), Thessaloniki, Greece (1975)
- Chairman, Japan/US Seminar on Hemorheology and Thrombosis, Kobe, Japan (1975)
- Organizer and Chairman of the Symposium on Endothelial Cell Surface at the III International Congress on Cell Biology, Tokyo, Japan (1984)
- Organizer and Chairman, Kurashiki Symposium on Biopathology of Vascular Wall, Kurashiki, Okayama, Japan (1984)
- Member of International Advisory Board, 2nd European Congress on Cell Biology, Budapest, Hungary (1986)
- Organizer and Chairman, Symposium on Transcytosis, Second European Congress on Cell Biology, Budapest, Hungary (1986)
- Chairman, Symposium on Control of Permeability, Uptake of Macromolecules, 4th International Symposium on the Biology of the Vascular Endothelial Cell, the Netherlands (1986)
- Chairman, Symposium on Pathobiochemistry, 17th FEBS Meeting, West Berlin (1986)
- Member of the international Advisory Committee for 4th International Congress of Cell Biology, Montreal, Canada (1988)
- Organizer and Chairman of the American-Romanian Workshop on the Cell Biology and Pathology of the Vessel Wall, Bucharest

(1983,1985,1989)

-Chairman, Symposium on Vessel Wall and Lipids at Jaques Monod Conference on Vessels-Vascular Pathology, Roscoff, France (1988)

-Member on the International Committee for the Organization of the VI International Symposium on the Biology of Vascular Cells, Paris, France (1990)

-Member, Program Committee of the IIIrd European Congress on Cell Biology, Italy (1990)

-Member, Scientific Committee of the Vth International Congress on Cell Biology, Spain (1992)

-Chairman, Symposium on Endothelial Cell at XXXIIth International Congress on Physiology, Glasgow, Scotland (1993)

-Member, Scientific Committee; VIIIth Intl. Symposium on the Biology of Vascular Cells, Heidelberg, Germany (1994)

-Member, Scientific Committee of the IVth European Congress on Cell Biology, Prague (1994)

“Visiting professorship” și “invited lectureship”

**la peste 40 universități și institute de cercetări din lume -
selecție**

-Centre pour l'Élevage et la Sélection des Animaux de Laboratoire (CNRS), Gif-sur-Ivette, France (1965)

-Centre de Sélection des Animaux de Laboratoire, Orleans-La source, France (1996)

-Institute of Radiology – C.E.N, Mol-Donck, Belgium (1967)

-The Netherlands Institute of Cancer, Amsterdam, The Netherlands (1967)

-Institut Jules Bordet, Bruxelles, Belgium (1968)

-Institut Gustav Roussy, Villejuif, France (1968)

-National Institute of Health, Division of Endocrinology and National Cancer Institute, Bethesda, MD, USA (1968)

-Armed Force Institute of Pathology, Washington DC, USA (1968)

-New York University School of Medicine, Department of Anatomy and

Cell Biology, New York, NY, USA (1974-1979)

-Department of Experimental Medicine Pharmacia Fine Chemical, Uppsala, Sweden (1974)

-Central Institute for Laboratory Animals, Kawasaki, Japan (1975)

-Kyoto University School of Medicine, Department of Anatomy and Histology, Department of Pathology, Kyoto, Japan (1975 and 1984)

-University of Tokyo and Medical Society of Tokyo, Tokyo, Japan (1975)

-The Institute for Medical Science, Meguro-ku, Tokyo, Japan (1975)

-Tokyo University School of Medicine, Department of Anatomy Tokyo, Japan (1975)

-Faculté de Médecine Xavier Bichat, Paris, France (1982)

-Mount Sinai Medical School, Department of Anatomy, New York, USA (1976)

-Academy of Medical Science, Moscow, USSR (1976)

-Institute de la Vie, Vichy, France (1977)

-SUNY Downstate School of Medicine, Department of Anatomy and Cell Biology, Brooklyn, NY, USA (1977)

-The Rockefeller University, Department of Cellular Immunology and Department of Cell Biology, New York, NY, USA (1977)

-Visiting Professor, McGill University, Department of Anatomy and Cell Biology, Montreal, QU, Canada (1978)

-Pfizer Lecturer, Institute for Clinical Research, Montreal QU, Canada (1978)

-Institut de Biochimie de l'Université de Lausanne and Institut Suisse de Recherches Experimentales sur le Cancer, Lausanne, Suisse (1978)

-Visiting Professor of Cell Biology, Yale University School of Medicine, Department of Cell Biology, New Haven, CT. USA (1979)

-University of Massachusetts Medical School, Department of Pathology, Worcester, MA, USA (1982)

-Faculty of Medicine, University of Lisbon, Department of Histology, Lisbon, Portugal (1983)

-Gulbenkian Institute for Science, Deiras, Portugal (1983)

-Medical Research Institute for Kidney Diseases Shigei, Kurashiki,

Okayama, Japan (1984)

- University of Bologna and the Institute for Clinical
- Harvard University School of Medicine and Brigham and Women's Hospital, Boston, MA, USA (1989)
- Ludwig Schaefer Visiting Professor, College of Physician and Surgeons of Columbia University, Department of Physiology and Cellular Biophysics, New York, NY, USA (1990 and 1991)
- Borun Visiting Professor of Cardiology, University of California at Los Angeles, Department of Internal Medicine, Division of Cardiology, Los Angeles, CA, USA (1990)
- Laboratoires Guerbet, Aulnay-sous-Bois, France (1992)

CONSULTANT AL UNOR INSTITUȚII ȘTIINȚIFICE INTERNAȚIONALE

- WHO expert on experimental endocrinology.
- Expert, Thyroid Cancer Group of the International Union Against Cancer (IUAC).
- Consultant, National Institutes of Health (NIH), Bethesda, MD, USA (grant applications).
- Consultant, National Science Foundation, Washington, D.C., USA (grant applications).
- Consultant, Department of Experimental Medicine, Pharmacia Biotechnology, Uppsala, Sweden.
- Consultant, Cardiology Institute of Texas, Houston, TX, USA
- Consultant, Medical Research Council (MRC), London, England (grant applications).
- Consultant, Medical Research Council of Australia, Adelaide, Australia (grant applications).
- Consultant, Medical Research Council of New Zealand, Auckland, New Zealand (grant applications).

MEMBRU ÎN COLEGII EDITORIALE

Thrombosis Research; Journal of Submicroscopic Cytology and Pathology; Science et Techniques de l'Animal de Laboratoire; Cell Differentiation; Endothelium, Microvascular Research, etc...

Membru în societăți științifice internaționale

American Society for Cell Biology; American Thyroid Association; American Association for the Advancement of Science; International Society for Biological Rhythms; International Society for Stereology; International Society for Endocrinology; European Society for Experimental Surgery; European Society for Comparative Endocrinology; Italian Anatomical Society; International Committee on Laboratory Animals; ICLA (Governing Board); European Artery Club (Governing Board); European Vascular Biology Association etc...

Realizări organizatorice profesional-științifice

(1) Înființarea Institutului de Biologie și Patologie Celulară din București, dotarea lui cu materiale (~15 tone = ~450.000 \$) și obținerea subvenționării lui de către NIH-SUA în perioada 1980-1989 (împreună cu Maya Simionescu) prin trei granturi competitive în valoare de ~400.000\$;

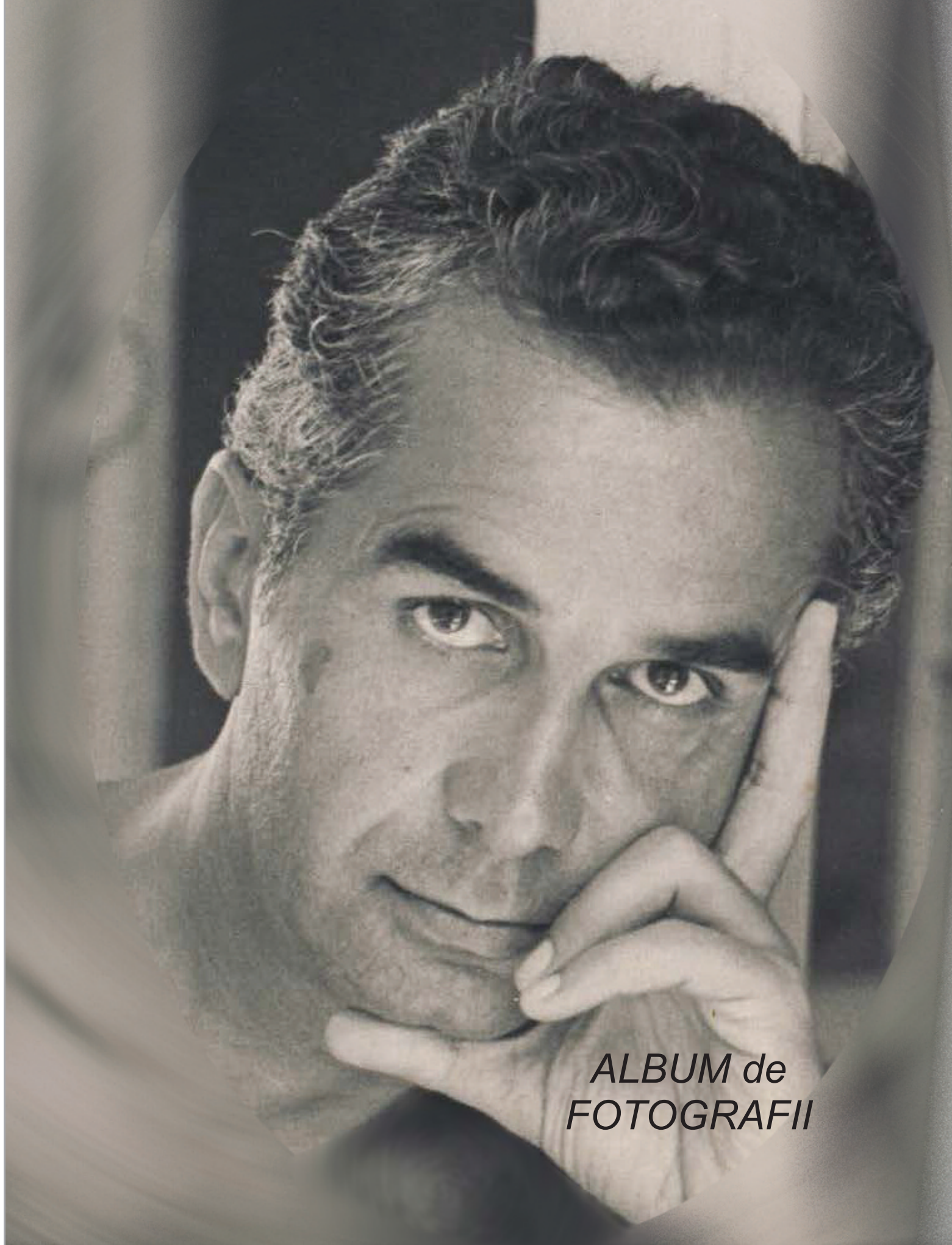
(2) Fondatorul Școlii românești de biologie celulară (împreună cu Maya Simionescu);

(3) Înființarea Societății Naționale de Biologie Celulară;

(4) Înființarea Comitetului Național de Biotehnologie Avansată (Academia Română + Ministerul Cercetării și Tehnologiei);

(5) Introducerea sistemului de granturi competitive pentru proiecte individuale de cercetare în România, în Academia Română.

(6) Organizarea de Laboratoare Metodologice de Biotehnologie Moleculară.

ALBUM de
FOTOGRAFII

FAMILIA SIMIONESCU
*Dumitra și Vasile Simionescu, Didi și Oanca (surori)
și micul Nicolae*

COPIILĂRIE

FAMILIA SIMIONESCU

"Tatăl său l-a stimulat fără întrerupere ajutându-l să-și clădească meritata încredere în propriile forțe..." (Maya Simionescu)

"Simionescu era inteligent, ordonat, desena și scria foarte frumos și talentat la voley, basket, fotbal. Cânta în corul liceului, spunea poezii patriotice la serbări..."

(Paul Georgescu, coleg de școală)

ADOLESCENȚĂ

Nicolae Simionescu s-a maturizat și mai mult... recita din Eminescu la toate serbările, ca nimeni altul, se evidenția la română și latină...

De fapt, el decisese că se va face medic. ..."

(fostul coleg de clasă Paul Georgescu)

*"În acest tânăr, ... am simțit imediat patosul, acea forță interioară
căreia nu-i rezistă nimic. Ce tensiune interioară, ce aspirație spre
cunoaștere..."*

(spune mentorul său, Prof. Ștefan Milcu)

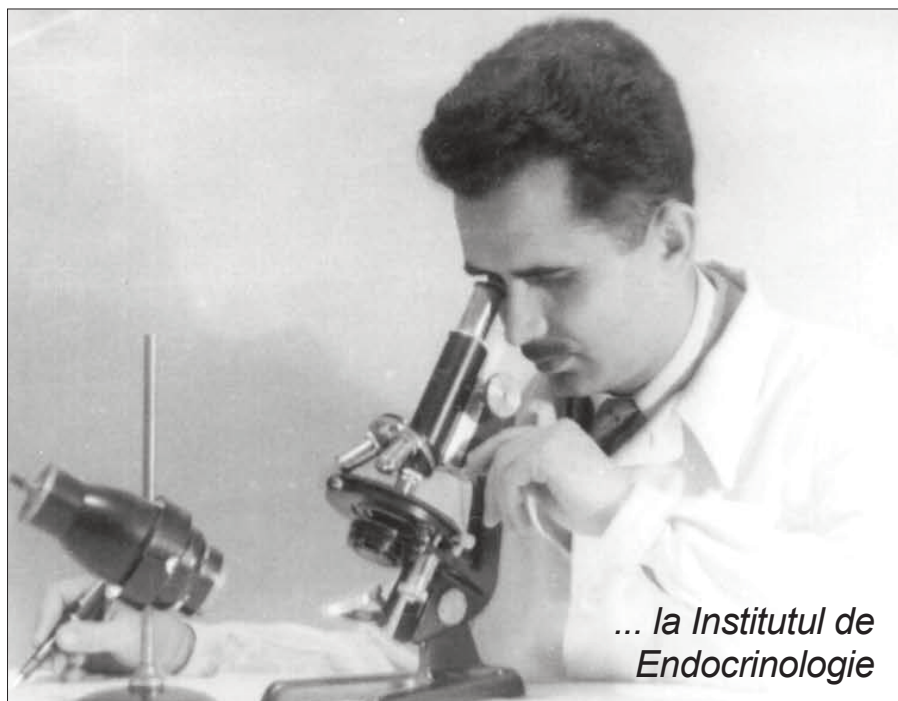

...operând cu Maya

...așa s-a născut ideea Institutului

OMUL DE ȘTIINȚĂ

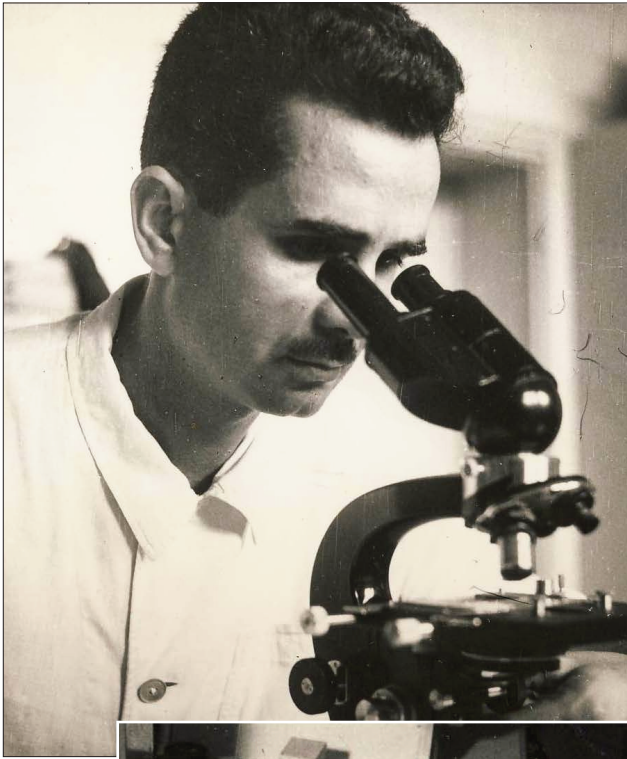

*... la Institutul de
Endocrinologie*

"Ca un adevărat cercetător, n-avea program. Rămânea în laborator până târziu în noapte. Vedeau în microscop ce alții nu vedeau!"

Prof. Ștefan Milcu

... la Institutul de Endocrinologie

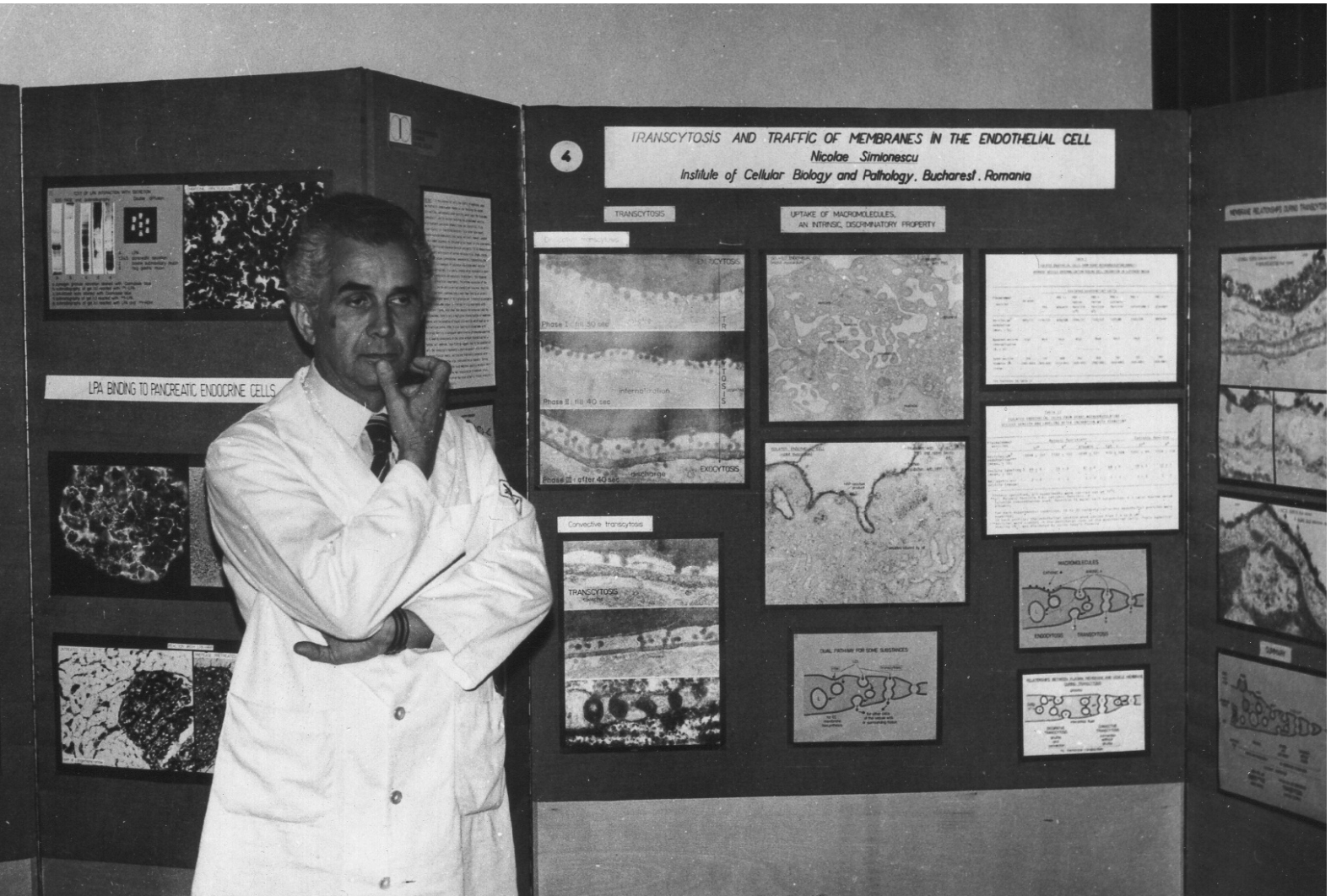

... la Universitatea Rockefeller

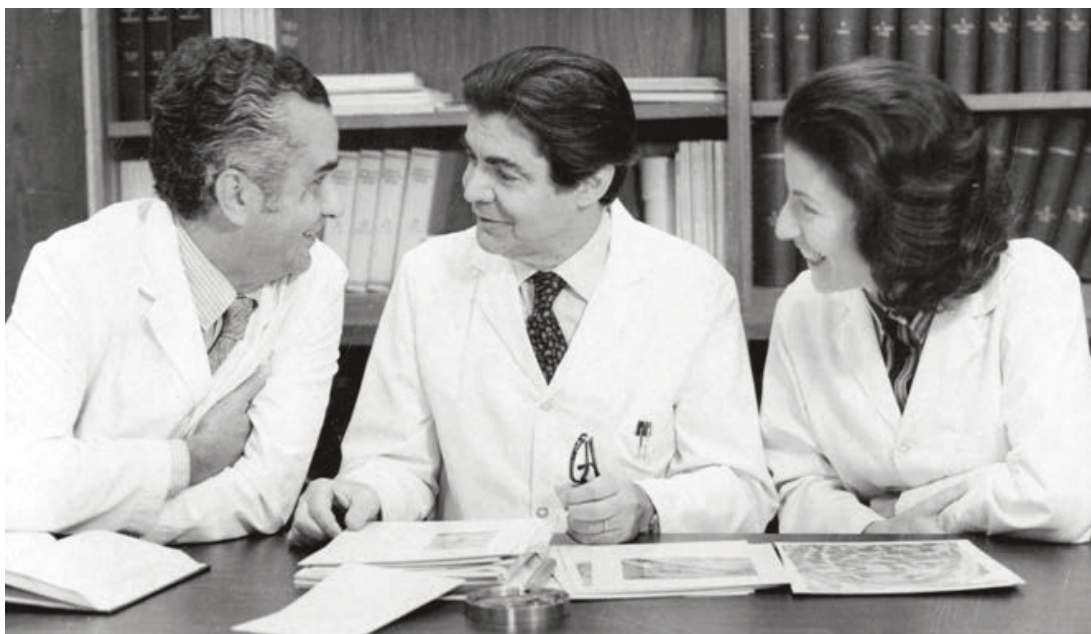
"Nicolae Simionescu a avut o carieră meteorică. În zece ani, pornind cu o inteligență scilpitoare și o educație generală valoroasă a devenit o autoritate deplină și unanim recunoscută în biologia celulară a endoteliului vascular. În decada următoare și în continuare, în condiții sociale și politice nesigure și dificile, a organizat un institut de cercetare și a pregătit o întreaga echipă de cercetători capabili, iar în următorii cinci ani și-a asumat o poziție de conducere în Academia Română, cea mai înaltă instituție care ghidează activitatea de creație a țării.

În fiecare etapă în această rapidă evoluție, a lăsat în urmă o moștenire durabilă: - realizările cercetărilor lui științifice, - Institutul de Biologie și Patologie Celulară - două generații de cercetători bine pregătiți - și o exigentă dar luminoasă viziune asupra viitorului științelor biologice și biomedicale în România."

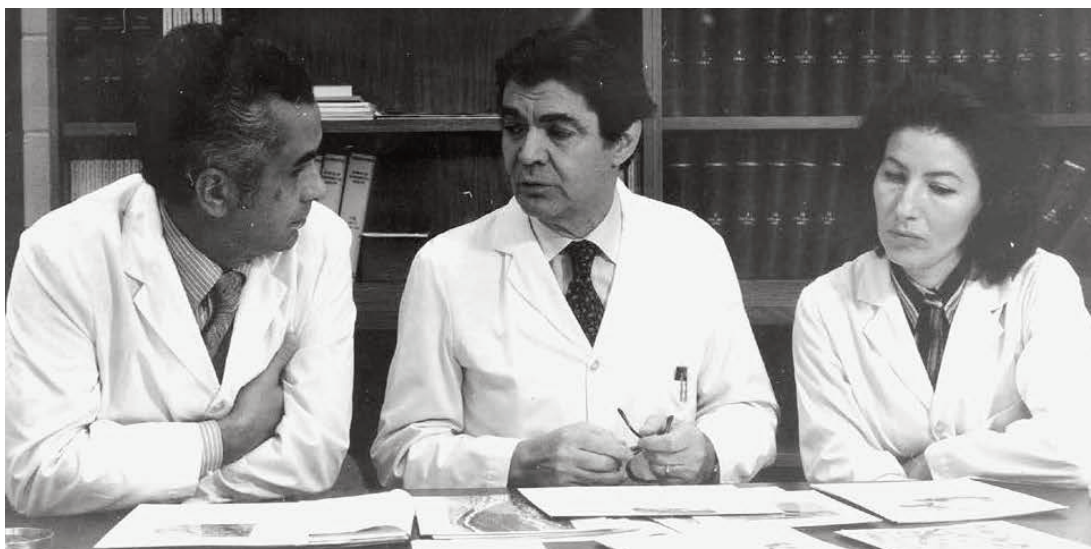
Prof. G. E. Palade

Nicolae Simionescu - și primele "postere" din România la IBPC

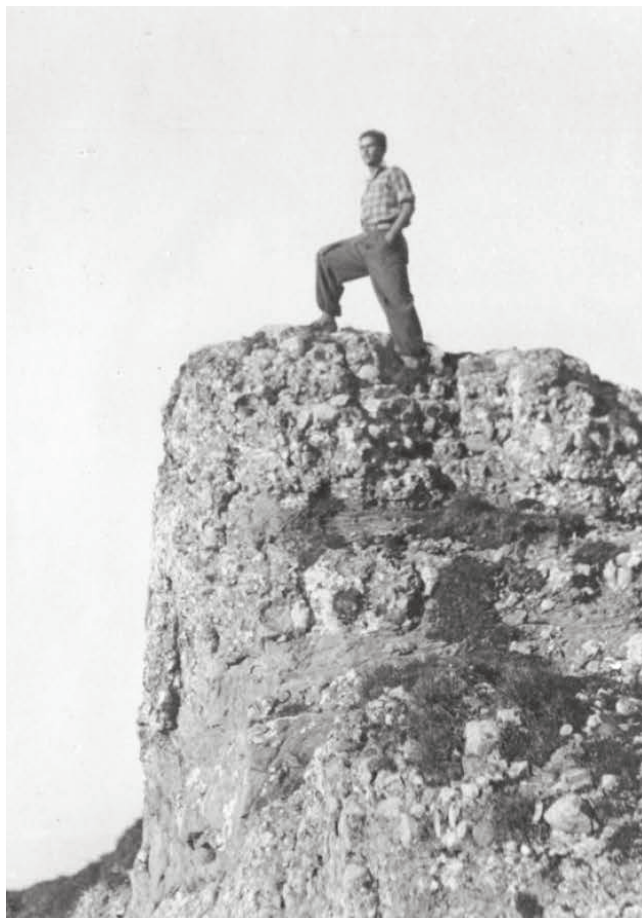

La Universitatea Rockefeller cu Prof. G. Palade și Maya Simionescu

"Cercetarea științifică este mai mult decât o profesie, este un mod de a trăi, cu strădani reușite alături de încercări nereușite, iar între ele marea agitată a îndoielilor care te invită la înțelepciune. Iar în lupta dintre bucuria succeselor și amăreala eșecurilor, principalul instrument de conservare rămâne pasiunea."

Nicolae Simionescu

*Dorința de a cuceri înălțimi inaccesibile și
plăcerea de a privi lumea de pe culmi neatinse,
l-au călăuzit mereu, atât în viața personală,
cât și în cariera științifică.*

*”A rămas drept în apărarea celor mai înalte idealuri,
an după an, ca o stâncă înconjurată de marea dezlănțuită.”
(Isabelle Joris, University of Massachusetts)*

*”Tatăl l-a dus pentru prima oară pe munte și a rămas toată viața
cu o mare iubire pentru munte. A fost alpinist, schior iar visul său
era să ajungă în Himalaia...”
(Maya Simionescu)*

OMUL DE ȘTIINȚĂ

Inaugurarea oficială a Institutului de Biologie și Patologie Celulară

***Primind Premiul "Louis and Arthur Lucian Award
for Research in Circulatory Diseases" (1978) pentru : "Munca de pionierat a
câștigătorilor în biologie celulară și citologie promite să ajute la ameliorarea bolii
aterosclerotice"***

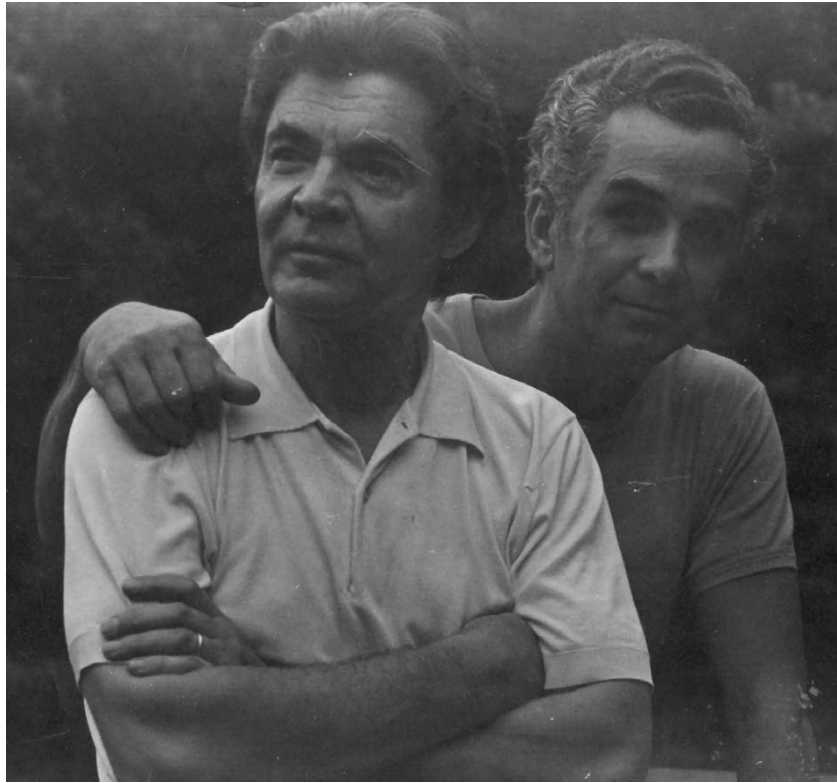

... cu Profesorul Guido Majno

... cu Profesorul Moris Karnowski

OMUL DE ȘTIINȚĂ

Cu Profesorul George E. Palade

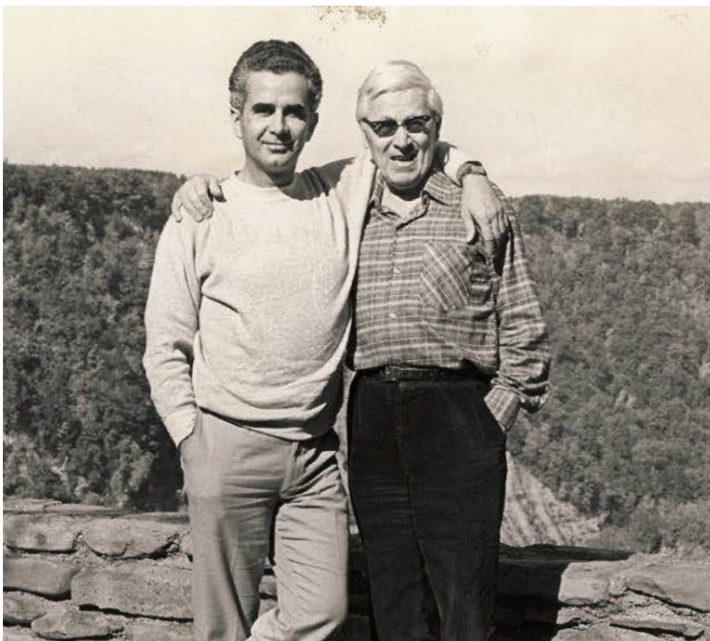

... cu Maya Simionescu

... cu Maeilyn Farquhar

... cu Dr. Gică Mănescu

OMUL DE ȘTIINȚĂ

*... cu Profesorul
Judah Folkman*

*... cu Profesorul
James Jamieson*

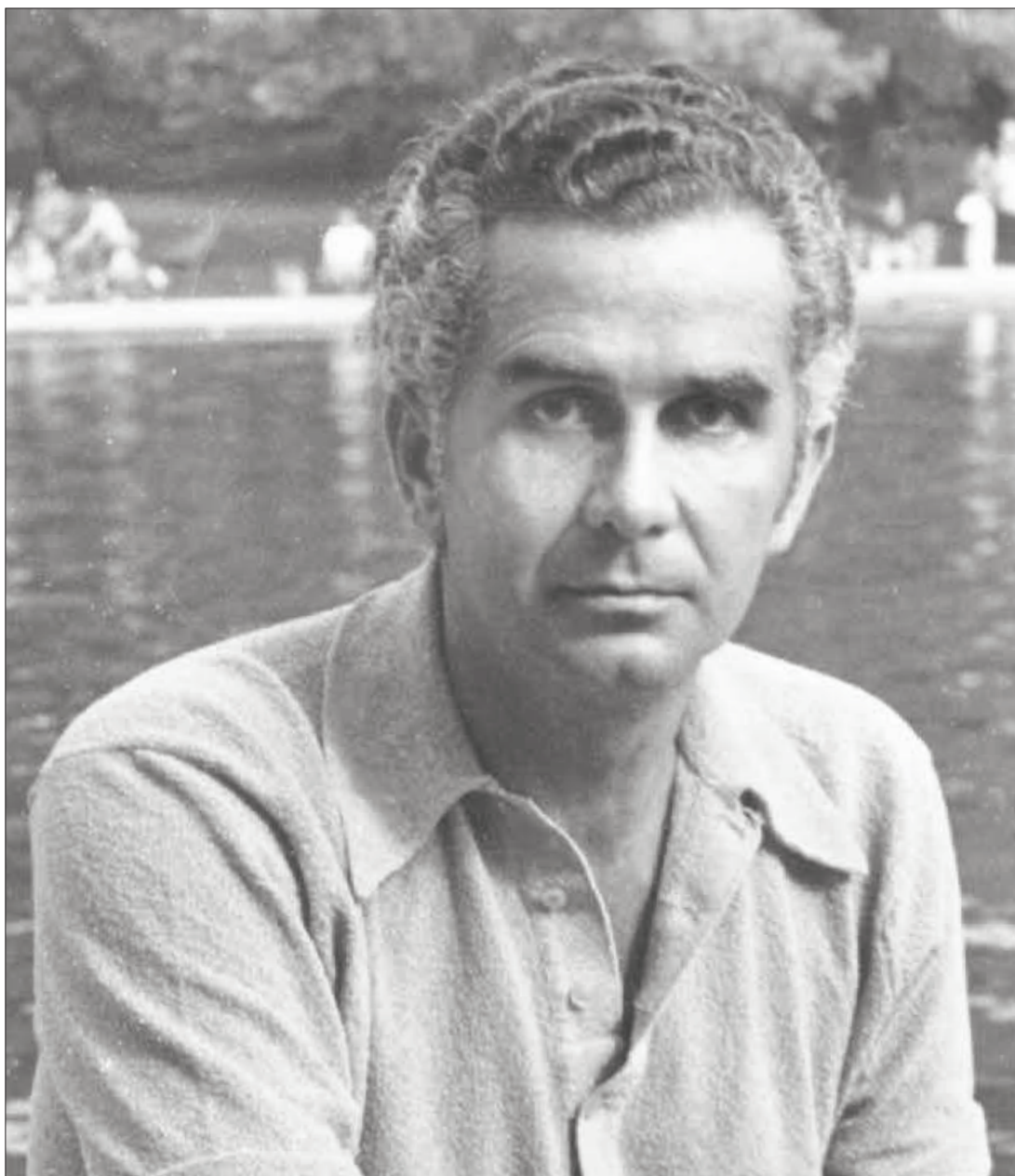

*... cu Profesorul
Dan Steinberg*

Un moment de relaxare cu tanara echipa a Institutului

OMUL DE ȘTIINȚĂ

Deși pentru comunitatea științifică internațională, el a reprezentat chintesența cercetătorului autentic, în viața sa particulară, a găsit timpul necesar să compună muzică la pian, să picteze și să scrie poezii, fiind și în aceste domenii un admirabil model pentru mai tinerii săi colaboratori.

Prof. Gujdo Majno, University of Massachusetts

În familie

FAMILIA

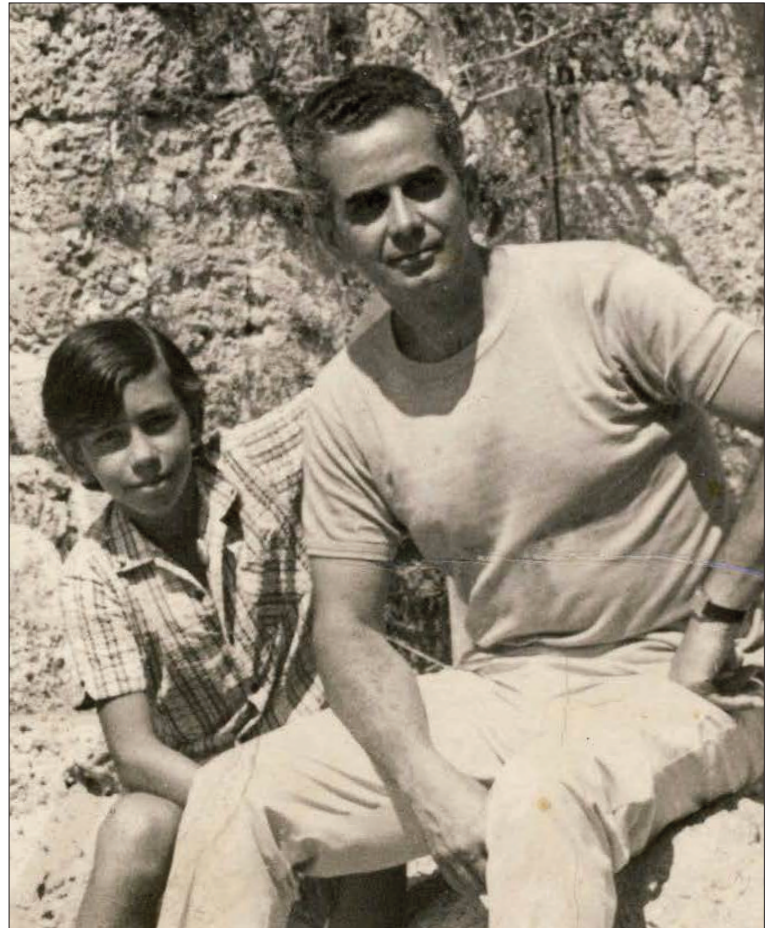
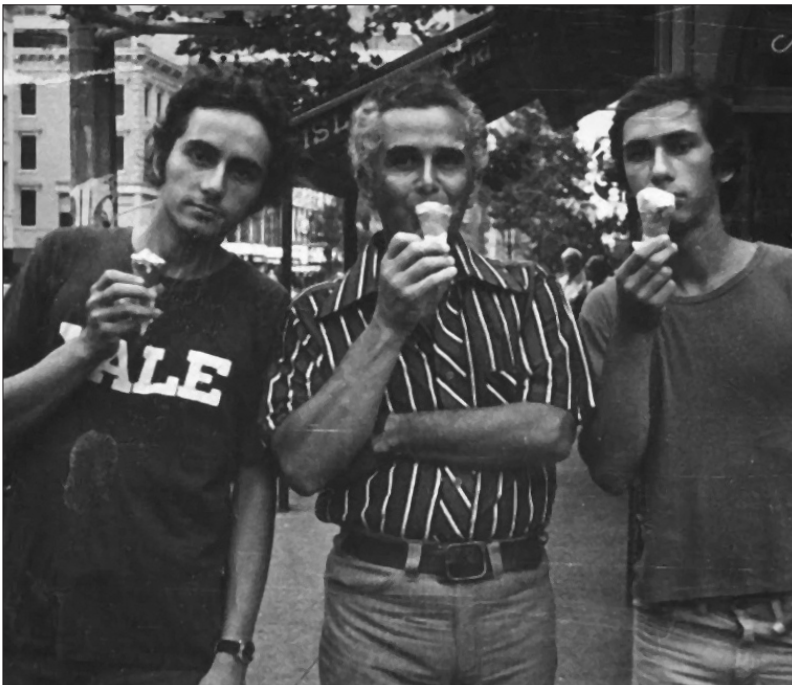

FAMILIA

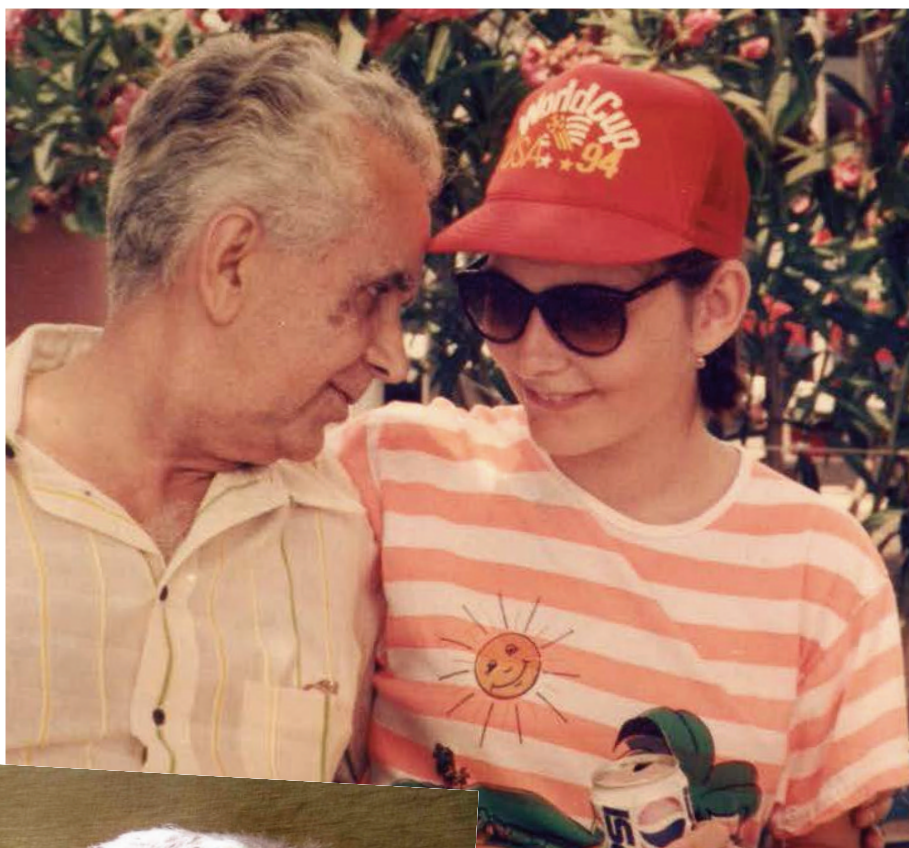

*... cu
Vlad și Dan Simionescu*

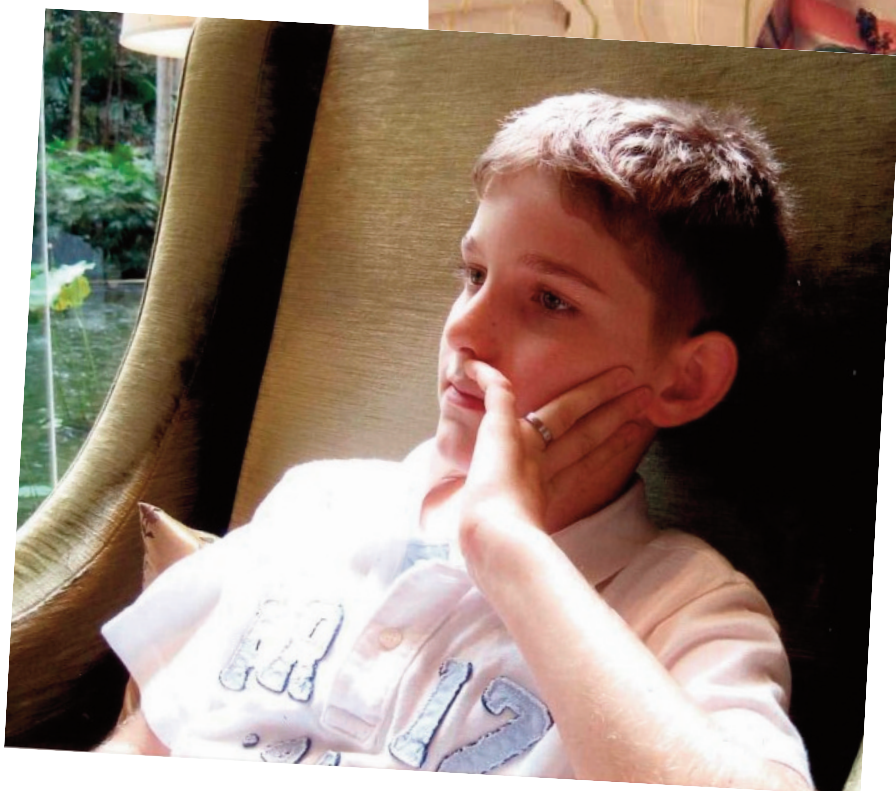

... cu Dan Simionescu, fiu și prieten

FAMILIA

... cu nepoata Adriana

Tudor Nicolae Simionescu:
nepotul pe care și l-a dorit, dar
nu l-a văzut niciodată

... cu familia in SUA

*"Nicolae Simionescu
a fost un cetățean al planetei,
dar a fost în primul rând Român prin toată
ființa sa, pâna la ultima sa celulă.
Și-a consacrat întreaga energie edificării
în România, a unei insule de excelență -
la nivel mondial – realizând-o în ciuda
unor enorme dificultăți..."*

*Protejat de extraordinara sa prestanță,
de statura lui științifică și de inspirata sa
imaginație, s-a luptat
pentru viitorul tinerilor români...*

*Prin dispariția sa, România a pierdut pe
unul dintre cei mai distinși fii ai săi,
dar în același timp, s-a îmbogățit cu
o valoroasă moștenire."*

*Prof. Gujdo Majno,
University of Massachusetts*

Toate drepturile rezervate
© *Fundația Națională pentru Știință și Artă*